

คู่มือการปฏิบัติงาน
งานนักจัดการงานทั่วไป

ความรู้เกี่ยวกับพระราชพิธี รัฐพิธี พิธีการ และเครื่องราชอิสริยาภรณ์

แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับวันสำคัญ การรับเสด็จ

จัดทำโดย

สำนักปลัด องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะขันธ์
จังหวัดนครศรีธรรมราช

คำนำ

คู่มือการปฏิบัติงานตำแหน่งนักจัดการงานทั่วไป เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการจัดระบบงานให้ง่ายต่อการปฏิบัติเพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถนำไปใช้ในการจัดระบบงานรู้จักวิธีการทำงานให้ง่ายจัดระบบเอกสารให้เป็นที่เป็นทางสามารถค้นหาได้ง่ายฝึกฝนตนเองให้เป็นคนมีระเบียบวินัยในการปฏิบัติงานซึ่งเป็นการบริหารเวลาอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

หากมีความคลาดเคลื่อนในถ้อยคำหรือข้อความของคู่มือประการใดหรือหากมีข้อเสนอแนะที่จะเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงแก้ไข ขอน้อมรับไว้ด้วยความยินดีและพร้อมที่จะปรับปรุงแก้ไขเพื่อความถูกต้องสมบูรณ์ ต่อไป

งานบริหารงานทั่วไป

สำนักปลัด องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะขันธ์

ผู้จัดทำ

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
ลักษณะงานทั่วไปที่ปฏิบัติ	1
หน้าที่และความรับผิดชอบหลัก	2
งานในหน้าที่	4
งานพระราชพิธี/งานรัฐพิธี/พิธีการ	4
ภาคผนวก	6

ลักษณะงานทั่วไปที่ปฏิบัติ
ตำแหน่งนักจัดการงานทั่วไป

.....

ลักษณะงานโดยทั่วไป

สายงานนี้คลุมถึงตำแหน่งต่างๆ ที่ปฏิบัติงานบริหารจัดการภายในสำนักงานและการบริหารราชการทั่วไป ซึ่งมีลักษณะงานที่ต้องปฏิบัติตามแต่จะได้รับคำสั่งโดยไม่จำกัดขอบเขตหน้าที่ เช่นการศึกษาวิเคราะห์เกี่ยวกับข้อมูล สถิติ การรายงาน ช่วยว่างแผนและติดตามงาน การติดต่อนัดหมาย จัดงานรับรองและ
งานพิธีต่างๆ เตรียมเรื่องและเตรียมการสำหรับการประชุม จดบันทึก และเรียบเรียงรายงานการประชุมทางวิชาการ และรายงานอื่นๆ ทำเรื่องติดต่อกับหน่วยงานและบุคคลต่างๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ติดตามผลการปฏิบัติงานตามมติที่ประชุมหรือผลการปฏิบัติงานตามคำสั่งหัวหน้าส่วนราชการ หรือมีลักษณะงานที่ต้องปฏิบัติเกี่ยวกับการควบคุม และบริหารงานหลายด้านด้วยกัน เช่น งานสารบรรณ งานบริหารทรัพยากรบุคคล งานจัดระบบงาน งานบริหารงบประมาณ งานการเงินและบัญชี งานพัสดุ งานบริหารอาคารสถานที่ งานเอกสาร งานระเบียบแบบแผน งานรวบรวมข้อมูลสถิติ งานสัญญา เป็นต้น และปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง

หน้าที่และความรับผิดชอบหลัก

ปฏิบัติงานในฐานะผู้ปฏิบัติงานระดับต้น ที่ต้องใช้ความรู้ ความสามารถทางวิชาการในการทำงาน ปฏิบัติงานด้านการบริหารจัดการภายในสำนักงานหรือการบริหารราชการทั่วไป ภายใต้การกำกับ แนะนำตรวจสอบ และปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

โดยมีลักษณะงานที่ปฏิบัติในด้านต่างๆ ดังนี้

๑. ด้านการปฏิบัติการ

๑.๑ ศึกษา รวบรวมข้อมูล สถิติ สรุปรายงาน และปฏิบัติงาน เพื่อสนับสนุนการบริหารสำนักงานในด้านต่างๆ เช่น งานบริหารทรัพยากรบุคคล งานบริหารงบประมาณ งานบริหารแผนปฏิบัติราชการ งานบริหารอาคารสถานที่ งานจัดระบบงาน งนรักษาความปลอดภัย งานธุรการ สารบรรณ และงานสัญญาต่างๆ เป็นต้น

๑.๒ จัดเก็บ และรักษาข้อมูลสถิติ เอกสาร หลักฐาน หนังสือราชการ ระเบียบ และคำสั่งต่างๆ ของหน่วยงานตามที่ได้รับมอบหมาย เพื่อให้มีข้อมูลที่สะดวกต่อการค้นหา และเป็นหลักฐานทางราชการ

๑.๓ ปฏิบัติงานเลขานุการของผู้บริหาร เช่น การกลั่นกรองเรื่อง การจัดเตรียมเอกสารสำหรับการประชุม เป็นต้น เพื่อไม่ให้เกิดข้อผิดพลาดในการวินิจฉัยสั่งการของผู้บริหาร

๑.๔ จัดเตรียมการประชุม บันทึกและเรียบเรียงรายงานการประชุม และรายงานอื่นๆ เพื่อให้การบริหารการประชุมมีประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน

๑.๕ ทำเรื่องติดต่อกับหน่วยงานและบุคคลต่างๆ เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนด

๑.๖ ประสานและจัดงานรัฐพิธีหรืองานราชพิธี เพื่อให้งานดำเนินการไปอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

๑.๗ การรวบรวมรายงานผลการปฏิบัติงาน เช่น เอกสารตรวจรับรองมาตรฐาน (ธรรมาภิบาล) และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการตรวจ เพื่อนำไปใช้ปรับปรุงการปฏิบัติงาน

๑.๘ ปฏิบัติงานศูนย์ข้อมูลข่าวสาร เช่น จัดเตรียมเอกสารเพื่อเปิดเผย ตาม พ.ร.บ.ข้อมูลข่าวสาร เพื่อให้ผู้ที่ต้องการข้อมูลข่าวสารรับทราบข้อมูลข่าวสาร

๑.๙ ช่วยติดตามการปฏิบัติตามมติของที่ประชุม หรือการปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บริหาร ของหน่วยงาน เพื่อการรายงานและเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาของผู้บังคับบัญชาต่อไป โดยลักษณะงานที่ต้องดำเนินการเป็นประจำ

๒. ด้านการวางแผน

วางแผนการทำงานที่รับผิดชอบร่วมดำเนินการวางแผนการทำงานของหน่วยงาน หรือโครงการ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมายและผลสัมฤทธิ์ที่กำหนด

๓. ด้านการประสานงาน

๓.๑ ประสานการทำงานร่วมกันทั้งภายในและภายนอกทีมงานหรือหน่วยงาน เพื่อให้เกิดความร่วมมือและผลสัมฤทธิ์ตามที่กำหนด

๓.๒ ชี้แจงและให้รายละเอียดเกี่ยวกับข้อมูล ข้อเท็จจริง แก่บุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างความเข้าใจหรือความร่วมมือในการดำเนินงานตามที่ได้รับมอบหมาย

๔. ด้านบริการ

ตอบปัญหา ชี้แจง และให้คำแนะนำเกี่ยวกับงานในความรับผิดชอบ ในระดับเบื้องต้นแก่หน่วยงานราชการ เอกชน หรือประชาชนทั่วไป เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้ทราบข้อมูลและเกิดความเข้าใจในงานที่รับผิดชอบ

งานในหน้าที่

งานพระราชพิธี/รัฐพิธี

ความหมายของพระราชพิธี รัฐพิธี และพิธี
ในรอบปีปฏิทินหลวงหนึ่งๆ ได้ก าหนดวันพระราชพิธีและรัฐพิธี ไว้ บางพระราชพิธี
หรือรัฐพิธีจะกำหนดวันที่และเดือนไว้แน่นอน เช่น พระราชพิธีสงกรานต์
วันพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก มหาราชและวันที่ระลึกมหาจักรีบรมราชวงศ์ เป็นต้น ส่วนพระราชพิธีที่
เกี่ยวข้องกับทางศาสนาจะก าหนดไว้เป็นวันข้างขึ้นข้างแรมและเดือน เช่น
พระราชพิธีทรงบำเพ็ญพระราชกุศลมาฆบูชา พระราชพิธีทรง บำเพ็ญพระราชกุศล วิสาขบูชา
พระราชพิธีทรงบำเพ็ญพระราชกุศล ถวายผ้าพระกฐิน เป็นต้น

งานพระราชพิธี

หมายถึง งานที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณา โปรดเกล้าฯ กำหนดไว้เป็นประจำตามราชประเพณี
ซึ่งจะเสด็จพระราช ดำเนินไปทรงประกอบพิธี ก่อนถึงงานพระราชพิธี จะทรงพระกรุณาโปรด เกล้าฯ
ให้มีหมายกำหนดการพระราชพิธีที่จะเสด็จพระราชดำเนินไปทรง ประกอบพระราชกรณียกิจ
โดยปกติแล้วผู้มีตำแหน่งเฝ้าฯ มีหน้าที่จะต้อง ไปเข้าเฝ้าฯ ในพระราชพิธีดังกล่าว

งานรัฐพิธี

หมายถึง งานที่รัฐบาลกราบบังคมทูลขอพระมหากรุณาให้ทรง รับไว้เป็นงานรัฐพิธี มีหมายกำหนดการที่กำหนดไว้เป็นประจำ ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจะเสด็จพระราชดำเนินไปทรงเป็นประธานในพิธีหรือทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้มีผู้แทนพระองค์เสด็จพระราช ด าเนินไปทรงเป็นประธานในปัจจุบันมีรัฐพิธีต่างๆ ที่คณะรัฐมนตรีและ บุคคลส าคัญจะไปเฝ้าฯ

พิธี

หมายถึง งานที่ผู้ใดก็ตามสามารถจัดขึ้นตามลัทธิ ตลอดจน แบบอย่างธรรมเนียมประเพณีการปฏิบัติของในแต่ละสังคมหรือท้องถิ่น เช่น พิธีแต่งงาน พิธีศพ พิธีอุปสมบท เป็นต้น อย่างไรก็ตามอาจมีพิธีสำคัญของพระมหากษัตริย์หรือรัฐบาล แต่มิได้กำหนดเป็นพระราชพิธี หรือรัฐพิธี เช่น พิธีรับรองพระราชอาคันตุกะและพิธีรับรองผู้นำหรือประมุขต่างประเทศที่เดินทางมาเยือนประเทศไทยอย่างเป็นทางการใน ฐานะแขกของรัฐบาล เป็นต้น

ภาคผนวก

พระราชพิธี

แบ่งเป็น ๒ ประเภท ....

- พระราชพิธีประจำ คือ งานที่กำหนดไว้ประจำปีโดยพระมหากษัตริย์จะเป็นผู้กำหนด
- พระราชพิธีพิเศษ คือ งานพระราชพิธีที่จัดขึ้นนอกเหนือจากพระราชพิธีประจำปี

ตารางกำหนดพระราชพิธี ประจำปี

ที่ข้าราชการและผู้มีตำแหน่งเฝ้า ฯ จะเข้าเฝ้า ฯ

ลำดับ	ชื่อพระราชพิธี	วันเดือนของปี	เวลา	สถานที่	การแต่งกาย	หมายเหตุ
๑.	ทรงบำเพ็ญพระราชกุศลมาฆบูชา	ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๓	๑๗.๐๐ น.	พระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม	ปกติขาว	
๒.	วันพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชและวันที่ระลึกมหาจักรีบรมราชวงศ์	๖ เมษายน	๑๗.๐๐ น.	พระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดารามและปราสาทพระเทพบิดร	ปกติขาว	มีรัฐพิธีอีกพิธีหนึ่งคู่กัน ณ ปฐมบรมราชานุสรณ์ สะพานพุทธยอดฟ้า ก่อนเสด็จ ฯ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม

๓.	สงกรานต์	๑๕ เมษายน	๑๐.๓๐ น. ๑๗.๐๐ น.	หอพระสุลาลัยพิมาน หอพระธาตุมณเฑียร พระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย พระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม และหอพระนาก	ปกติขาว	หอพระสุลาลัยพิมานและหอพระธาตุมณเฑียรเป็นการส่วนพระองค์
๔.	ฉัตรมงคล	๓ พฤษภาคม ๔ พฤษภาคม ๕ พฤษภาคม ในปี ๒๕๖๓ จะเปลี่ยนแปลงตามวันพระราชพิธีบรมราชาภิเษก	๑๗.๐๐ น. ๑๗.๐๐ น. ๑๐.๓๐ น. ๑๗.๐๐ น.	พระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย พระที่นั่งดุสิต ฯ พระที่นั่งดุสิต ฯ พระที่นั่งดุสิต ฯ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม ปราสาทพระเทพบิดร	ครึ่งยศ ครึ่งยศ ปกติขาวติดเหรียญเต็มยศ จุลจอมเกล้า	

๕.	พืชมงคลจรด พระนังคัล แรกนาขวัญ ในวันรุ่งขึ้น	ราวเดือน พ.ค.	๑๗.๐๐ น. ๘.๓๐ น.	พระอุโบสถวัด พระศรีรัตน ศาสดาราม ณ มณฑลพิธี ท้องสนามหลวง	ครึ่งยศ ปกติขาว	
๖.	ทรงบำเพ็ญพระราช กุศลวิสาขบูชา	ขึ้น ๑๔ ค่ำ เดือน ๖ ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๖	๑๗ .๐๐ น. ๑๘.๐๐ น.	พระอุโบสถวัด พระศรีรัตน ศาสดาราม พระอุโบสถวัด พระศรีรัตน ศาสดาราม	ปกติขาว ปกติขาว	ทรงตั้ง เปรียญธรรม

๗.	พระราชพิธีทรงบำเพ็ญพระราชกุศลในอภิลักขิตสมัยคล้ายวันสวรรคต พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามาธิบดินทร และ พระราชกุศลทักษิณานุปทานพระบรมอัฐิสมเด็จพระมหิตลาธิเบศรอดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนกและสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี	๙ มิถุนายน	๑๗.๓๐น.	พระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย	ครึ่งยศ	
๘.	ทรงบำเพ็ญพระราชกุศลวันอาสาฬหบูชาและเทศกาลเข้าพรรษา	ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๘	๑๗.๐๐น.	พระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม	ปกติขาว	

๙.	เฉลิมพระชนมพรรษาสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชสยามมกุฎราชกุมาร	๒๘ กรกฎาคม	๙.๐๐ - ๑๗.๐๐น.	ในพระบรมมหาราชวัง	ปกติขาว	มีการลงพระนามและถวายพระพร
๑๐.	เฉลิมพระชนมพรรษาสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ	๑๒ สิงหาคม	๙.๐๐ - ๑๗.๐๐น.	ในพระบรมมหาราชวัง	ปกติขาว	มีการลงพระนามและถวายพระพร
๑๑.	ทรงบำเพ็ญพระราชกุศลวันปิยมหาราช	๒๓ ตุลาคม	๑๗.๐๐ น.	พระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย	ครึ่งยศ	มีรัฐพิธีที่ลานพระราชวังดุสิต

๑๒.	ทรงบำเพ็ญพระราชกุศลถวายผ้าพระกฐิน	ราวเดือน ต.ค. - พ.ย. แรม ๖ ค่ำ เดือน ๑๑	ประมาณ ๑๖.๐๐ น.	พระอารามหลวงสุดแต่จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ	เต็มยศ	
๑๓.	เฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว	๕ ธันวาคม ๖ ธันวาคม	๙.๐๐ - ๑๗.๐๐ น. ๑๐.๓๐ น.๑๗.๐๐ น. ๑๐.๓๐น.	ในพระบรมมหาราชวัง พระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย พระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม พระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย	ปกติขาว เต็มยศจักรีสายสร้อยจุลจอมเกล้า เต็มยศจุลจอมเกล้านพรัตน์หรือช้างเผือก	
๑๔.	ฉลองวันพระราชทานรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย	๑๐ธันวาคม	๑๗.๐๐ น.	พระที่นั่งอนันตสมาคม	เต็มยศช้างเผือก	

รัฐพิธี

หมายถึง งานที่รัฐบาลกราบบังคมทูล

ขอพระมหากรุณาให้ทรงรับไว้เป็นงานรัฐพิธี

มีหมายกำหนดการที่กำหนดไว้เป็นประจำ ซึ่ง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จะเสด็จพระราชดำเนินไปทรงเป็นประธานในพิธี

หรือทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้มีผู้แทนพระองค์เสด็จพระราชดำเนินไปเป็นประธาน

รัฐพิธี แบ่งได้เป็น ๒ ประเภท ดังนี้

- รัฐพิธีประจำ คือ งานรัฐพิธีที่กำหนดไว้เป็นประจำปี
- รัฐพิธีพิเศษ คือ งานรัฐพิธีประกอบขึ้น นอกเหนือจาก รัฐพิธีประจำปี

ตารางกำหนดวันรัฐพิธี ประจำปี

ที่ข้าราชการและผู้มีตำแหน่งเฝ้า ฯ จะเข้าเฝ้า ฯ

ลำดับ	ชื่อรัฐพิธี	วัน เดือน ของปี	เวลา	สถานที่	หมายเหตุ
๑.	วันพ่อขุนรามคำแหงมหาราช	๑๗ มกราคม	๑๔.๐๐ น.	พระบรมราชานุสาวรีย์พ่อขุนรามคำแหงมหาราช อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย จังหวัดสุโขทัย	
๒.	วันสมเด็จพระนเรศวรมหาราช (วันกองทัพไทย)	๑๘ มกราคม*	๑๔.๐๐ น.	พระบรมราชานุสรณ์ อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี	

ลำดับ	ชื่อรัฐพิธี	วัน/เดือนของปี	เวลา	สถานที่	หมายเหตุ
๓.	วันที่ระลึก พระบาทสมเด็จ พระพุทธเลิศหล้า นภาลัย	๒๔ กุมภาพันธ์	๑๔.๐๐ น.	ณ อุทยานพระ บรม ราชานุสาวรีย์ อำเภออัมพวา จังหวัด สมุทรสงคราม	
๔.	วันที่ระลึก พระบาทสมเด็จ พระนั่งเกล้า เจ้าอยู่หัว พระมหา เจษฎาราชเจ้า	๓๑ มีนาคม	๑๗.๐๐ น.	พระบรมราชานุ สารีย์ ลานพลับ พลามหาเจษฎา บดินทร์ วัดราชนัดดา กรุงเทพมหานคร	

ลำดับ	ชื่อรัฐพิธี	วัน เดือน ของปี	เวลา	สถานที่	หมายเหตุ
๕.	วันพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช และวันที่ระลึกมหาจักรีบรมราชวงศ์	๖ เมษายน	๑๗.๐๐ น.	ปฐมบรมราชานุสรณ์ สะพานพระพุทธยอดฟ้า	
๖.	วันสมเด็จพระนเรศวรมหาราช	๒๕ เมษายน	๑๔.๐๐ น.	พระบรมราชานุสรณ์ อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี	

ลำดับ	ชื่อรัฐพิธี	วัน/เดือนของปี	เวลา	สถานที่	หมายเหตุ
๗.	วันพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว	๓๐ พฤษภาคม	๑๖.๐๐ น.	พระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว หน้าตึกรัฐสภา พระราชวังดุสิต	
๘.	ถวายราชสักการะพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล	๙ มิถุนายน	๑๖.๓๐ น.	วัดสุทัศน์เทพวราราม	

ลำดับ	ชื่อรัฐพิธี	วัน เดือน ของปี	เวลา	สถานที่	หมายเหตุ
๙	วันสมเด็จพระนารายณ์มหาราช	๑๑ กรกฎาคม	๑๔.๐๐ น.	พระบรมราชานุสาวรีย์สมเด็จพระนารายณ์มหาราช วงเวียนเทพสตรี จังหวัดลพบุรี	เป็นรัฐพิธีใหม่
๑๐.	วันปิยมหาราช	๒๓ ตุลาคม	๑๗.๐๐ น.	พระบรมราชานุสรณ์ พระลานพระราชวังดุสิต	มีงานพระราชพิธี ณ พระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย หลังจากเสด็จ ฯ ไปทรงวางพวงมาลา ณ พระบรมราชานุสรณ์ พระลานพระราชวังดุสิต แล้ว

ลำดับ	ชื่อรัฐพิธี	วัน เดือน ของปี	เวลา	สถานที่	หมายเหตุ
๑๑.	วันพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว	๒๕ พฤศจิกายน	๑๐.๓๐ น.	พระบรมราชานุสรณ์ สวนลุมพินี	
๑๒.	วันรัฐธรรมนูญ (ถวายบังคมพระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว)	๑๐ ธันวาคม	๑๗.๐๐ น.	พระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวหน้าตึกรัฐสภา พระราชวังดุสิต	มีงานพระราชพิธี ณ พระที่นั่งอนันตสมาคมหลังจากเสด็จฯ ไปทรงวางพานพุ่ม ณ พระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว หน้าตึกรัฐสภา แล้ว

ลำดับ	ชื่อรัฐพิธี	วัน/เดือนของปี	เวลา	สถานที่	หมายเหตุ
๑๓.	วันสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช	๒๘ ธันวาคม	๑๖.๓๐ น.	พระราชานุสาวรีย์ วงเวียนใหญ่	

** พระราชพิธีต่างจากรัฐพิธีอย่างไร **

พระราชพิธี พระมหากษัตริย์ จะเป็นผู้ทรงกำหนด

รัฐพิธี รัฐบาลจะเป็นผู้กำหนด

พิธี

หมายถึง งานที่ผู้ใดก็ตามสามารถจัดขึ้นตามลัทธิ ตลอดจนแบบอย่าง ธรรมเนียม ประเพณี การปฏิบัติของในแต่ละสังคมหรือท้องถิ่น

พิธีสำคัญของพระมหากษัตริย์หรือรัฐบาลแต่ไม่ได้กำหนดเป็นพระราชพิธีหรือรัฐพิธี

เช่น พิธีรับรองพระราชอาคันตุกะและพิธีรับรองผู้นำหรือประมุขต่างประเทศที่เดินทางมาเยือนประเทศไทย อย่างเป็นทางการในฐานะแขกของรัฐบาล

ความหมายของคำว่า....

“หมายกำหนดการ”

“กำหนดการ”

และ

“หมายรับสั่ง”

หมายกำหนดการ

เป็นเอกสารแจ้งกำหนดขั้นตอน ของงานพระราชพิธีและรัฐพิธี โดยเฉพาะลักษณะของเอกสารจะต้องอ้างพระบรมราชโองการ

ขึ้นต้นด้วยข้อความว่า **“นายกรัฐมนตรี หรือเลขาธิการพระราชวัง รับพระบรมราชโองการเหนือเกล้าฯ สั่งว่า” เสมอไป**

ต้องส่งต้นหมายกำหนดการดังกล่าวนี้ เสนอนายกรัฐมนตรีลงนามรับสนองพระบรมราชโองการเพื่อให้เป็นพระบรมราชโองการที่ถูกต้องตามรัฐธรรมนูญ

ตัวอย่างหมายกำหนดการ

ที่ ๑๓/๒๕๖๒

หมายกำหนดการ
พระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา
สมเด็จพระนางเจ้าสุทิดา พัชรสุธาพิมลลักษณ พระบรมราชินี
มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๖๒

.....

เลขาธิการพระราชวัง รับพระบรมราชโองการเหนือเกล้า ฯ สั่งว่า การพระราชพิธีศุภมงคลเฉลิมพระชนมพรรษา สมเด็จพระนางเจ้าสุทิดา พัชรสุธาพิมลลักษณ พระบรมราชินี ปีนี้ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้กำหนดการดังนี้ –

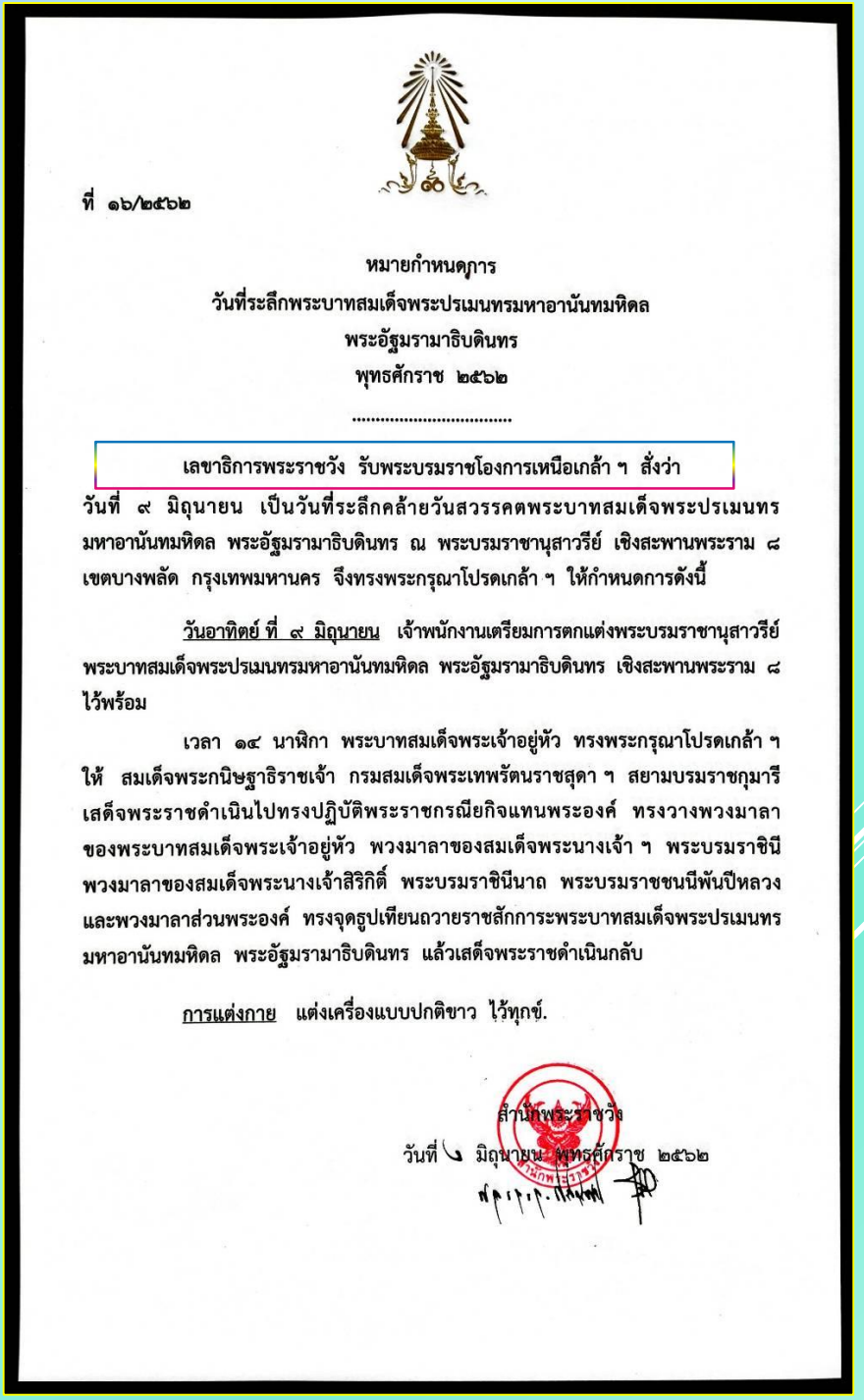
<u>วันจันทร์ ที่ ๓ มิถุนายน</u> ตั้งแต่เวลา ๙ นาฬิกา ถึงเวลา ๑๗ นาฬิกา สำนักพระราชวังได้จัดที่สำหรับลงพระนามและลงนามถวายพระพรไว้ที่ในพระบรมมหาราชวัง

เวลา ๑๒ นาฬิกา ทหารบก ทหารเรือ ทหารอากาศ จะได้ยิงปืนใหญ่เฉลิมพระเกียรติ ฝ่ายละ ๒๑ นัด

<u>การแต่งกาย</u> แต่งเครื่องแบบปกติขาว.

สำนักพระราชวัง
วันที่ ๒๔ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๖๒

ตัวอย่างหมายกำหนดการ



ที่ ๑๖/๒๕๖๒

หมายกำหนดการ
วันที่ระลึกพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล
พระอัฐมรามาธิบดินทร
พุทธศักราช ๒๕๖๒

.....

เลขาธิการพระราชวัง รับพระบรมราชโองการเหนือเกล้า ฯ สั่งว่า

วันที่ ๙ มิถุนายน เป็นวันที่ระลึกคล้ายวันสวรรคตพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามาธิบดินทร ณ พระบรมราชานุสาวรีย์ เชิงสะพานพระราม ๘ เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้กำหนดการดังนี้

วันอาทิตย์ ที่ ๙ มิถุนายน เจ้าพนักงานเตรียมการตกแต่งพระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามาธิบดินทร เชิงสะพานพระราม ๘ ไว้พร้อม

เวลา ๑๔ นาฬิกา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินไปทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจแทนพระองค์ ทรงวางพวงมาลาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พวงมาลาของสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินี พวงมาลาของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง และพวงมาลาส่วนพระองค์ ทรงจุดธูปเทียนถวายราชสักการะพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามาธิบดินทร แล้วเสด็จพระราชดำเนินกลับ

การแต่งกาย แต่งเครื่องแบบปกติขาว ไว้ทุกข์.

สำนักพระราชวัง
วันที่ ๖ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๖๒

ตัวอย่างหมายกำหนดการ



ที่ ๑๗/๒๕๕๔

หมายกำหนดการ
เสด็จพระราชดำเนินทรงเปิดประชุมรัฐสภา
พุทธศักราช ๒๕๕๔

.....

นายกรัฐมนตรี ในตำแหน่งบังคับบัญชาสำนักพระราชวัง รับพระบรมราชโองการเหนือเกล้า ฯ สั่งว่า โดยที่ได้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นการเลือกตั้งทั่วไป เมื่อวันที่ ๓ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๕๔ แล้ว และตามความในมาตรา ๑๒๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย กำหนดให้มีการเรียกประชุมรัฐสภาเพื่อให้สมาชิกได้มาประชุมเป็นครั้งแรกภายในสามสิบวันนับแต่วันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๒๗ มาตรา ๑๒๘ และมาตรา ๑๘๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ตราพระราชกฤษฎีกาเรียกประชุมรัฐสภาในวันจันทร์ที่ ๑ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๕๔ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้กำหนดเสด็จพระราชดำเนินทรงเปิดประชุมรัฐสภา ดังต่อไปนี้

วันจันทร์ที่ ๑ สิงหาคม ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชเจ้าฟ้ามหาวชิราลงกรณ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จพระราชดำเนินไปทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจแทนพระองค์ โดยรถยนต์พระที่นั่งไปยังพระที่นั่งอนันตสมาคม พระราชวังดุสิต

เวลา ๑๗ นาฬิกา เสด็จออก ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม ทรงยืนหน้าพระแท่นนพปฎลมหาเศวตฉัตร มหาดเล็กรับกรับ ชาวม่านไขพระวิสูตร ชาวพนักงานประโคมกระทั่ง แตร มโหระทึก ทหารกองเกียรติยศถวายความเคารพ แตรวงบรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี เมื่อสุดเสียงประโคมแล้ว สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราลงกรณ สยามมกุฎราชกุมาร ในพระปรมาภิไธยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มีพระราชดำรัสเปิดประชุมรัฐสภา จบแล้ว มหาดเล็กรับกรับ ชาวม่านปิดพระวิสูตร ชาวพนักงานประโคมกระทั่ง แตร มโหระทึก ทหารกองเกียรติยศถวายความเคารพ แตรวงบรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราลงกรณ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จพระราชดำเนินลงจากพระที่นั่งอนันตสมาคม ประทับรถยนต์พระที่นั่งเสด็จพระราชดำเนินกลับ

การแต่งกาย แต่งเครื่องแบบเต็มยศ.

สำนักพระราชวัง
วันที่ ๒๖ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๕๔

ตัวอย่างหมายกำหนดการ



ที่ ๑๗ / ๒๕๕๓

หมายกำหนดการ
พระราชพิธีทรงบำเพ็ญพระราชกุศลถวายผ้าพระกฐิน
พุทธศักราช ๒๕๕๓

วัน	เวลา	กระบวน	วัด	แต่งกาย
อาทิตย์ที่ ๓๑ ตุลาคม	๑๔.๐๐ น.	รถยนต์	<u>สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช ฯ สยามมกุฎราชกุมาร</u> บวรนิเวศวิหาร พระเชตุพนวิมลมังคลาราม	เต็มยศ จักรี หรือข้าง เผือก
จันทร์ที่ ๑ พฤศจิกายน	๑๗.๑๐ น.	รถยนต์	<u>สมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ</u> เบญจมบพิตรดุสิตวนาราม	เต็มยศ จักรี
พฤหัสบดีที่ ๔ พฤศจิกายน	๑๗.๑๕ น.	รถยนต์	เทพศิรินทราวาส	หรือมงกุฎไทย
อังคารที่ ๒ พฤศจิกายน	๑๔.๐๐ น.	รถยนต์	<u>สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช ฯ สยามมกุฎราชกุมาร</u> มกุฎกษัตริยาราม สุทัศนเทพวราราม	เต็มยศ จักรี หรือมงกุฎไทย
พุธที่ ๓ พฤศจิกายน	๑๖.๐๐ น.	รถยนต์ เรือยนต์	<u>สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี</u> สุวรรณดาราราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา นิเวศธรรมประวัติ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	เต็มยศ จักรี
อาทิตย์ที่ ๗ พฤศจิกายน	๑๖.๐๐ น.	รถยนต์	<u>สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี</u> มหาธาตุยุวราชรังสฤษฎ์ อรุณราชวราราม	เต็มยศนพรัตน หรือข้าง เผือก
ศุกร์ที่ ๕ พฤศจิกายน	๑๖.๐๐ น.	รถยนต์	<u>พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าศิริรัศมิ์ พระวรชายา ในสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช ฯ สยามมกุฎราชกุมาร</u> พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม	เต็มยศ มงกุฎไทย
เสาร์ที่ ๖ พฤศจิกายน	๑๖.๐๐ น.	รถยนต์	<u>พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรราชาทินัดดามาตุ</u> ราชบพิธสถิตมหาสีมาราม	เต็มยศ จักรี

หมายกำหนดการ
พระราชพิธีพระราชทาน
เพลิงพระศพ

หมายกำหนดการพระราชพิธีพระราชทานเพลิงพระศพ
สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณวดี
ณ พระเมรุ ท้องสนามหลวง
เมษายน พุทธศักราช ๒๕๕๕

วัน	เวลา	รายการ	ที่	แต่งกาย
อาทิตย์ที่ ๘ เมษายน	๑๗.๓๐ น.	พระราชกุศลออกพระเมรุ	พระที่นั่งดุสิต-มหาปราสาท	เต็มยศ มงกุฎไทย ไว้ทุกข์
จันทร์ที่ ๙ เมษายน	๐๗.๐๐ น.	เชิญพระโกศสู่พระเมรุ ท้องสนามหลวง	พระที่นั่งดุสิต-มหาปราสาท	เต็มยศ จักรี ไว้ทุกข์
	๑๖.๓๐ น.	พระราชทานเพลิงพระศพ	พระเมรุ ท้องสนามหลวง	เต็มยศ จักรี ไว้ทุกข์
	๒๒.๐๐ น.	พระราชทานเพลิงพระศพจริง	พระเมรุ ท้องสนามหลวง	ปกติขาว ไว้ทุกข์
อังคารที่ ๑๐ เมษายน	๐๘.๐๐ น	เก็บพระอัฐิ เชิญพระอัฐิ	พระเมรุ ท้องสนามหลวง	เต็มยศ จุลจอมเกล้า ไว้ทุกข์
พุธที่ ๑๑ เมษายน	๑๖.๓๐ น.	พระราชกุศลพระอัฐิ	พระที่นั่งดุสิต-มหาปราสาท	เต็มยศ จักรี
พฤหัสบดีที่ ๑๒ เมษายน	๑๐.๓๐ น.	เลี้ยงพระ เชิญพระอัฐิขึ้นประดิษฐาน	พระที่นั่งดุสิต ฯ พระวิมาน พระที่นั่งจักรี ฯ	เต็มยศ จุลจอมเกล้า ไว้ทุกข์
	๑๖.๓๐ น.	บรรจุพระสรีรางคาร	สุสานหลวง วัดราชบพิธ	เต็มยศ จุลจอมเกล้า ไว้ทุกข์

กำหนดการ

เป็นเอกสารแจ้งกำหนดขั้นตอนของงานโดยทั่วไป

ที่ทางราชการหรือส่วนเอกชนจัดทำขึ้นเอง

กำหนดการ
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี
เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเปิดนิทรรศการ
"๖๐ พรรษา เจ้าฟ้ามหาจักรีสิรินธร : ชลประทานทั่วไทย น้อมถวายพระพรชัยมงคล"
และ
ทรงปาฐกถา ในหัวข้อ "สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี กับการชลประทาน"
ณ กรมชลประทาน อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
วันศุกร์ ที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๕๘

.....

เวลา ๑๔.๓๐ น. - สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินโดยรถยนต์พระที่นั่งจากพระตำหนักจิตรดารโหฐาน พระราชวังดุสิต ไปยังกรมชลประทาน อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

เวลา ๑๕.๐๐ น. - รถยนต์พระที่นั่งถึงกรมชลประทาน อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
(วงดุริยางค์บรรเลงเพลงมหาชัย)

- ผู้ว่าราชการจังหวัดนนทบุรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดนนทบุรี ผู้บัญชาการมณฑลทหารบกที่ ๑๑ ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดนนทบุรี ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ อธิบดีกรมชลประทาน และข้าราชการกรมชลประทาน เฝ้า ฯ รับเสด็จ
- นายกเหล่ากาชาดจังหวัดนนทบุรี และผู้แทนกรมชลประทาน ทูลเกล้า ฯ ถวายพวงมาลัย
- เสด็จเข้าพลับพลาพิธี
- ประทับพระราชอาสน์
- รองอธิบดีกรมชลประทาน ฝ่ายก่อสร้าง เข้าเฝ้า ฯ ทูลเกล้า ฯ ถวายสูจิบัตร
- รองอธิบดีกรมชลประทาน ฝ่ายบำรุงรักษา เข้าเฝ้า ฯ ทูลเกล้า ฯ ถวายของที่ระลึก
- อธิบดีกรมชลประทานกราบบังคมทูลรายงานวัตถุประสงค์การจัดงาน ฯ
- ทอดพระเนตรการแสดง (ประมาณ ๙ นาที)
- เสด็จ ฯ ไปทรงตัดแถบแพรเปิดนิทรรศการ
(ดนตรีบรรเลงเพลงมหาฤกษ์)
- ทอดพระเนตรนิทรรศการ
- ประทับรถยนต์พระที่นั่งไปยังอาคารหอประชุมชูชาติ กำภู
- รถยนต์พระที่นั่งถึงอาคารหอประชุมชูชาติ กำภู
- เสด็จเข้าอาคารหอประชุมชูชาติ กำภู
- ประทับพระราชอาสน์
- อธิบดีกรมชลประทาน กราบบังคมทูลถวายพระพรชัยมงคล เนื่องในโอกาสเจริญพระชนมายุ ๖๐ พรรษา

- ทรงปาฐกถาในหัวข้อ "สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี กับการชลประทาน" (ประมาณ ๑๕ นาที)
- เสด็จออกจากอาคารหอประชุมชูชาติ กำภู
- ประทับรถยนต์พระที่นั่งไปยังอาคารหอประวัติหม่อมหลวงชูชาติ กำภู
- รถยนต์พระที่นั่งถึงอาคารหอประวัติหม่อมหลวงชูชาติ กำภู
- เสด็จเข้าอาคารหอประวัติหม่อมหลวงชูชาติ กำภู
- เสด็จ ฯ ไปยังบริเวณฉายพระฉายาลักษณ์
- ฉายพระฉายาลักษณ์ร่วมกับคณะผู้บริหารกรมชลประทาน (จำนวน ๓ ชุด)
- ทรงลงพระนามาภิไธยในสมุดที่ระลึก
- อธิบดีกรมชลประทานเข้าเฝ้า ฯ ทูลเกล้า ฯ ถวายเงินโดยเสด็จพระราชกุศลสมทบทุน "ทุนการกุศลสมเด็จพระเทพ ฯ"
- เสด็จไปยังห้องเสวย
- ประทับพระราชอาสน์ ณ โต๊ะเสวย
- เสวยพระกระยาหารค่ำ (กรมชลประทานจัดถวาย)
- เสด็จ ฯ ไปประทับรถยนต์พระที่นั่ง
- เสด็จพระราชดำเนินกลับ
(วงดุริยางค์บรรเลงเพลงมหาชัย)

<u>การแต่งกาย</u> แต่งเครื่องแบบปกติขาว

.....

๑๗ มิถุนายน ๒๕๕๘

หมายรับสั่ง

: เป็นเอกสารที่ออกถึงพระบรมวงศานุวงศ์ และผู้มีตำแหน่งเฝ้าฯรวมไปถึงหน่วยราชการที่เกี่ยวข้องทราบ

: เป็นเอกสารที่ออกถึงผู้ที่ได้รับพระราชทานพระมหากรุณาธิคุณในเรื่องต่าง ๆ

: เป็นเอกสารที่ออกถึงหน่วยงานของสำนักพระราชวังที่รับผิดชอบในการปฏิบัติการพระราชพิธี รัฐพิธี และพิธีต่าง ๆ

ตอนล่างสุดของหมายรับสั่งเขียนไว้ว่า...

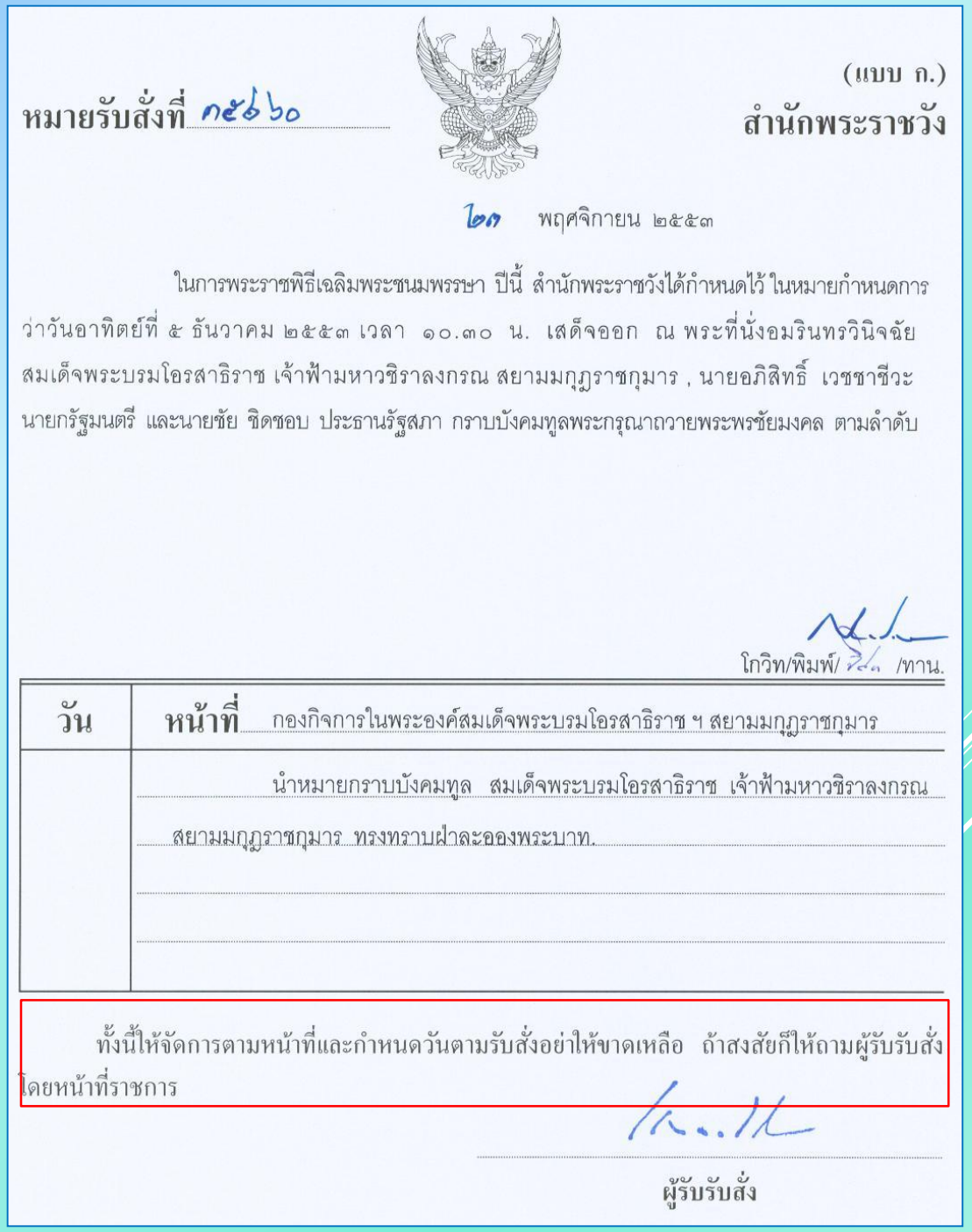
“ทั้งนี้ให้จัดการตามหน้าที่และกำหนดการตามรับสั่ง อย่าให้ขาดเหลือ ถ้าสงสัยให้ถามผู้รับรับสั่งโดยหน้าที่ราชการ”

แล้วลงชื่อผู้รับรับสั่ง

ผู้สั่งคือ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ผู้รับรับสั่งคือ เลขาธิการพระราชวัง

ตัวอย่างหมายรับสั่ง ที่ออกถึง พระบรมวงศานุวงศ์ และผู้มีตำแหน่งเฝ้าฯ รวมไปถึงหน่วยราชการที่เกี่ยวข้องทราบ



(แบบ ก.)

หมายรับสั่งที่ ๓๕๖๖๐

สำนักพระราชวัง

๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๓

ในการพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา ปีนี้ สำนักพระราชวังได้กำหนดไว้ในหมายกำหนดการว่าวันอาทิตย์ที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๓ เวลา ๑๐.๓๐ น. เสด็จออก ณ พระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราลงกรณ สยามมกุฎราชกุมาร , นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรี และนายชัย ชิดชอบ ประธานรัฐสภา กราบบังคมทูลพระกรุณาถวายพระพรชัยมงคล ตามลำดับ

โกวิท/พิมพ์/๒๔ /ทาน.

วัน	หน้าที่ กองกิจการในพระองค์สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช ฯ สยามมกุฎราชกุมาร
	นำหมายกราบบังคมทูล สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราลงกรณ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงทราบฝ่าละอองพระบาท.

ทั้งนี้ให้จัดการตามหน้าที่และกำหนดวันตามรับสั่งอย่าให้ขาดเหลือ ถ้าสงสัยก็ให้ถามผู้รับรับสั่งโดยหน้าที่ราชการ

ผู้รับรับสั่ง

(แบบ ก.)

หมายรับสั่งที่ ๓๕๖๑

สำนักพระราชวัง

๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๓

ในการพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา ปีนี้ สำนักพระราชวังได้กำหนดไว้ในหมายกำหนดการว่าวันอาทิตย์ที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๓ เวลา ๑๐.๓๐ น. เสด็จออก ณ พระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราลงกรณ สยามมกุฎราชกุมาร , นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรี และนายชัย ชิดชอบ ประธานรัฐสภา กราบบังคมทูลพระกรุณาถวายพระพรชัยมงคล ตามลำดับ

โกวิท/พิมพ์/ /ทาน.

วัน	หน้าที่ สำนักงานเลขาธิการนายกรัฐมนตรี
	นำหมายกราบเรียน นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรี
	เพื่อทราบ.

ทั้งนี้ให้จัดการตามหน้าที่และกำหนดวันตามรับสั่งอย่าให้ขาดเหลือ ถ้าสงสัยก็ให้ถามผู้รับรับสั่งโดยหน้าที่ราชการ

ผู้รับรับสั่ง

(แบบ ก.)

หมายรับสั่งที่ ๓๕๖๖

สำนักพระราชวัง

๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๓

ในการพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา ปีนี้ สำนักพระราชวังได้กำหนดไว้ในหมายกำหนดการว่าวันอาทิตย์ที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๓ เวลา ๑๐.๓๐ น. เสด็จออก ณ พระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราลงกรณ สยามมกุฎราชกุมาร , นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรี และนายชัย ชิดชอบ ประธานรัฐสภา กราบบังคมทูลพระกรุณาถวายพระพรชัยมงคล ตามลำดับ

โกวิท/พิมพ์/ทาน.

วัน	หน้าที่ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
	นำหมายเรียน นายชัย ชิดชอบ ประธานรัฐสภา
	เพื่อทราบ.

ทั้งนี้ให้จัดการตามหน้าที่และกำหนดวันตามรับสั่งอย่าให้ขาดเหลือ ถ้าสงสัยก็ให้ถามผู้รับรับสั่งโดยหน้าที่ราชการ

ผู้รับรับสั่ง

หมายรับสั่งที่.....

(แบบ ก.)

สำนักพระราชวัง

มิถุนายน ๒๕๕๘

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์ องคมนตรี เป็นผู้แทนพระองค์ ไปถวายราชสักการะสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ณ พระบรมราชานุสาวรีย์สมเด็จพระนารายณ์มหาราช วงเวียนเทพสตรี อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี

รายละเอียดมีแจ้งในหมายกำหนดการฉบับที่ ๑๖/๒๕๕๘ ซึ่งแนบมาพร้อมนี้

สุรทิน/พิมพ์/ตรวจ/ทาน.

วัน	หน้าที่ สำนักนายกรัฐมนตรี
	เพื่อกราบเรียนนายกรัฐมนตรี และแจ้งแก่ข้าราชการในสังกัดทราบ.

ทั้งนี้ให้จัดการตามหน้าที่และกำหนดวันตามรับสั่งอย่าให้ขาดเหลือ ถ้าสงสัยก็ให้ถามผู้รับรับสั่งโดยหน้าที่ราชการ

ผู้รับรับสั่ง

หมายรับสั่งที่ ..... หน้าที่ สำนักนายกรัฐมนตรี

เรื่อง ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์ องคมนตรี เป็นผู้แทนพระองค์ ไปวางพวงมาลา ฯ

ได้รับวันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ๒๕..... เวลา .....

(ลงชื่อผู้รับหมาย).....

หมายรับสั่งที่.....

(แบบ ก.)

สำนักพระราชวัง

มิถุนายน ๒๕๕๘

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์ องคมนตรี เป็นผู้แทนพระองค์ ไปถวายราชสักการะสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ณ พระบรมราชานุสาวรีย์สมเด็จพระนารายณ์มหาราช วงเวียนเทพสตรี อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี

รายละเอียดมีแจ้งในหมายกำหนดการฉบับที่ ๑๖/๒๕๕๘ ซึ่งแนบมาพร้อมนี้

สุรทิน/พิมพ์/ตรวจ/ทาน.

วัน	หน้าที่ กระทรวงกลาโหม
	เพื่อเรียนรัฐมนตรี และแจ้งแก่ข้าราชการในสังกัดทราบ.

ทั้งนี้ให้จัดการตามหน้าที่และกำหนดวันตามรับสั่งอย่าให้ขาดเหลือ ถ้าสงสัยก็ให้ถามผู้รับรับสั่งโดยหน้าที่ราชการ

ผู้รับรับสั่ง

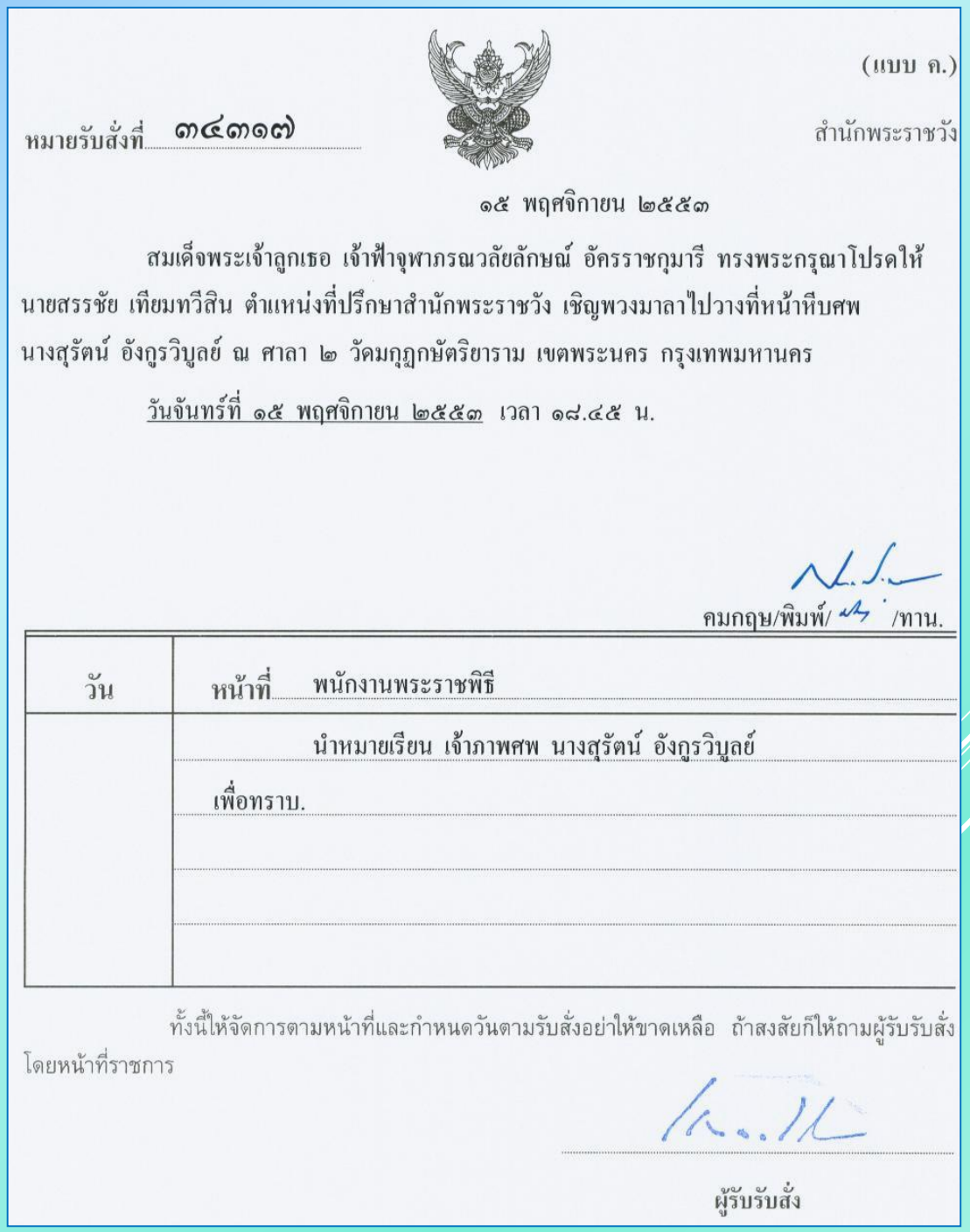
หมายรับสั่งที่ ..... หน้าที่ กระทรวงกลาโหม

เรื่อง ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์ องคมนตรี เป็นผู้แทนพระองค์ ไปวางพวงมาลา ฯ

ได้รับวันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ๒๕..... เวลา .....

(ลงชื่อผู้รับหมาย).....

ตัวอย่างหมายรับสั่ง ที่ออกถึง ผู้รับพระราชทาน เพื่อทราบ



(แบบ ค.)

หมายรับสั่งที่ ๓๔๓๑๗

สำนักพระราชวัง

๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๓

สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี ทรงพระกรุณาโปรดให้ นายสรรชัย เทียมทวีสิน ตำแหน่งที่ปรึกษาสำนักพระราชวัง เชิญพวงมาลาไปวางที่หน้าหีบศพ นางสุรัตน์ อังกูรวิบูลย์ ณ ศาลา ๒ วัดมกุฏกษัตริยาราม เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

วันจันทร์ที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ เวลา ๑๘.๔๕ น.

คมกฤษ/พิมพ์/ /ทาน.

วัน	หน้าที่ พนักงานพระราชพิธี
	นำหมายเรียน เจ้าภาพศพ นางสุรัตน์ อังกูรวิบูลย์
	เพื่อทราบ.

ทั้งนี้ให้จัดการตามหน้าที่และกำหนดวันตามรับสั่งอย่าให้ขาดเหลือ ถ้าสงสัยก็ให้ถามผู้รับรับสั่งโดยหน้าที่ราชการ

ผู้รับรับสั่ง

(แบบ ก.)

หมายรับสั่งที่ ๑๙๑๐๙

สำนักพระราชวัง

๖ สิงหาคม ๒๕๕๕

คุณหญิงเพลิน เทพหัสดิน ณ อยุธยา ต.ช.,ต.จ. อายุ ๙๔ ปี กราบถวายบังคมลาถึงแก่กรรม เนื่องจากติดเชื้อในกระแสเลือด ณ โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า กรุงเทพมหานคร เมื่อวันอาทิตย์ที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๕ เวลา ๑๓.๔๒ น.

วันจันทร์ที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๕ เวลา ๑๗.๐๐ น. ขอรับพระราชทานน้ำหลวงอาบศพ พร้อมด้วยเครื่องเกียรติยศประกอบศพ ณ บ้านเลขที่ ๕๕/๔๔ หมู่ ๙ ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทานหีบกุดั่นประกอบศพ มีพระพิธีธรรมสวดพระอภิธรรม เวลากลางคืน กำหนด ๓ คืน.

ประภาพรรณ/พิมพ์/๑๒. /ทาน.

วัน	หน้าที่ พนักงานพระราชพิธี
	นำหมายเรียน เจ้าภาพศพ คุณหญิงเพลิน เทพหัสดิน ณ อยุธยา
	เพื่อทราบ
	เครื่องประกอบเกียรติยศที่พระราชทานมานี้ และเจ้าพนักงานผู้มาปฏิบัติ
	เจ้าภาพไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายอย่างใดทั้งสิ้น.

ทั้งนี้ให้จัดการตามหน้าที่และกำหนดวันตามรับสั่งอย่าให้ขาดเหลือ ถ้าสงสัยก็ให้ถามผู้รับรับสั่งโดยหน้าที่ราชการ

ผู้รับรับสั่ง

(แบบ ก.)

หมายรับสั่งที่ ๒๗๕๔๔

สำนักพระราชวัง

๑ ธันวาคม ๒๕๕๗

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี โปรดเกล้า ฯ บำเพ็ญพระราชกุศล ๗ วัน พระราชทานศพ ท่านผู้หญิงสง่า อิงคุลานนท์ ท.จ.ว.,ภ.ป.ร. ๔ ที่ศาลากวีนิรมิต วัดเทพศิรินทราวาส เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร

วันพฤหัสบดี ที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๕๗ เวลา ๑๐.๐๐ น. พระสงฆ์ ๑๐ รูปสวดพระพุทธมนต์ จบ มีพระธรรมเทศนากัณฑ์ ๑ แล้วพระสงฆ์ทั้งนั้นถวายพรพระ รับพระราชทานฉัน และบังสุกุล

เวลา ๑๙.๐๐ น. พระพิธีธรรมสวดพระอภิธรรม

แต่งกายเครื่องแบบปกติขาว ไว้ทุกข์.

คมกฤษ/พิมพ์/ทาน/ทาน.

วัน	หน้าที่ พนักงานพระราชพิธี
	นำหมายเรียน เจ้าภาพศพ ท่านผู้หญิงสง่า อิงคุลานนท์
	เพื่อทราบ.

ทั้งนี้ให้จัดการตามหน้าที่และกำหนดวันตามรับสั่งอย่าให้ขาดเหลือ ถ้าสงสัยก็ให้ถามผู้รับรับสั่งโดยหน้าที่ราชการ

ผู้รับรับสั่ง

หมายรับสั่งที่ 26564 **หน้าที่** เจ้าภาพศพ ท่านผู้หญิงสง่า อิงคุลานนท์

เรื่อง โปรดเกล้า ฯ บำเพ็ญพระราชกุศล ๗ วันพระราชทานศพ

ได้รับวันที่ ..... **เดือน** ..... **พ.ศ.** ๒๕๕๗ **เวลา** .....

(ลงชื่อผู้รับหมาย) .....

(แบบ ข.)

หมายรับสั่งที่ ๑๐๐๒๖

สำนักพระราชวัง

๒๘ เมษายน ๒๕๕๘

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี โปรดเกล้า ฯ พระราชทานพระราชานุเคราะห์ในการพระราชทานเพลิงศพ ท่านผู้หญิงสง่า อิงคุลานนท์ ท.จ.ว.,ภ.ป.ร.๔ ที่เมรุหลวงหน้าพลับพลาอิสริยาภรณ์ วัดเทพศิรินทราวาส เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร

วันอาทิตย์ ที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๕๘ เวลา ๐๘.๐๐ น. เชิญหีบศพออกตั้งบำเพ็ญกุศล ณ ศาลาวัดเทพศิรินทราวาส ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทานโกศแปดเหลี่ยม อัตรเบญจาตั้งประดับ

เวลา ๑๐.๐๐ น. บำเพ็ญพระราชกุศลพระราชทานในการออกเมรุ พระสงฆ์ ๑๐ รูปสวดพระพุทธมนต์ จบ มีพระธรรมเทศนากัณฑ์ ๑ แล้วพระสงฆ์ทั้งนั้นถวายพรพระ รับพระราชทานฉัน

เวลา ๑๕.๐๐ น. พระสงฆ์ ๑๐ รูปบังสุกุล เชิญโกศศพแห่เวียนเมรุ แล้วเชิญขึ้นตั้งบนจิตกาธาน

เวลา ๑๗.๐๐ น. สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินไปในการพระราชทานเพลิงศพ

วันจันทร์ ที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๕๘ เวลา ๐๗.๐๐ น. พระราชทานผ้าไตร และภัตตาหารสามหาบในการเก็บอัฐิ.

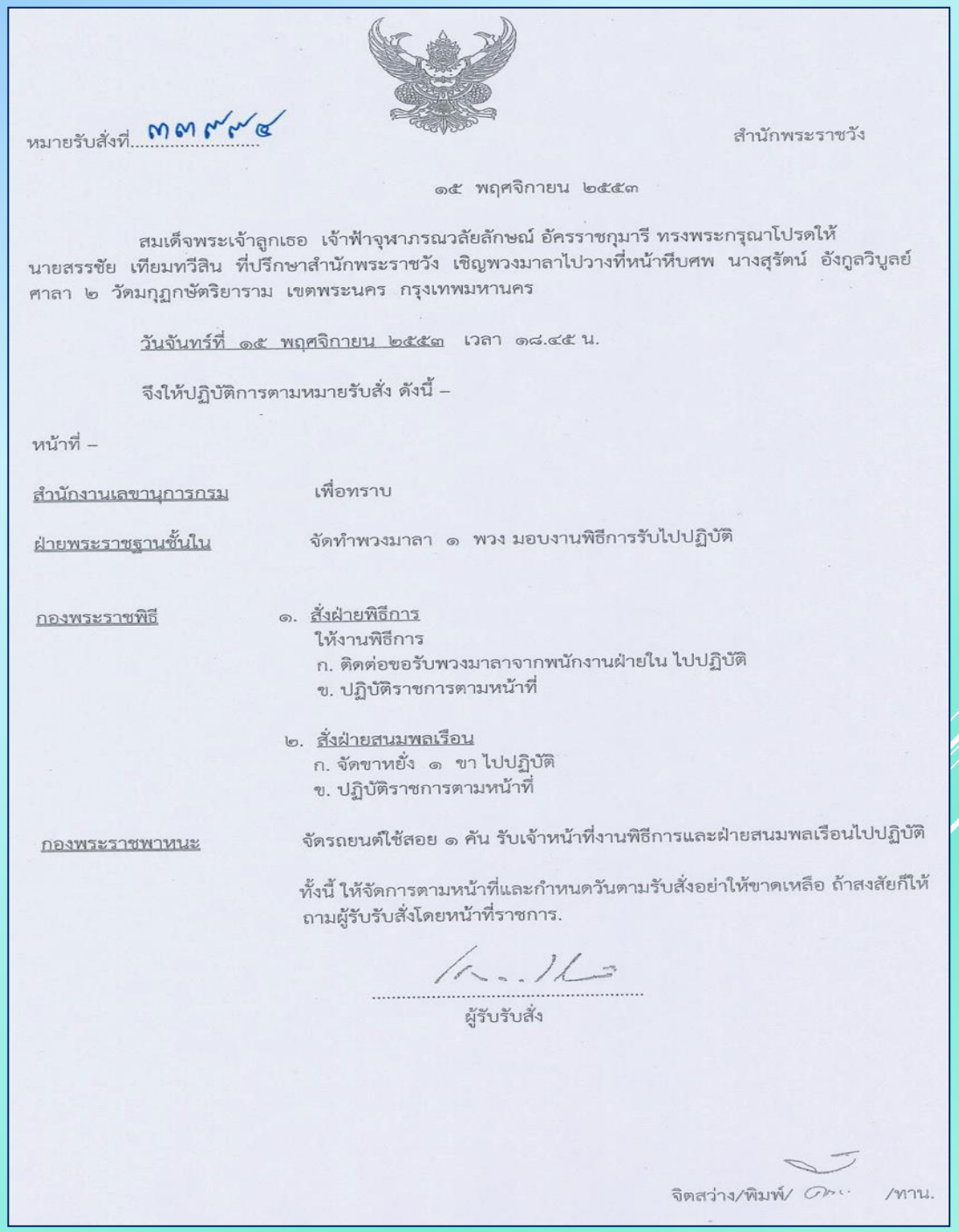
คมกฤษ/พิมพ์/ทาน/ทาน.

วัน	หน้าที่ พนักงานพระราชพิธี
	นำหมายเรียน เจ้าภาพศพ ท่านผู้หญิงสง่า อิงคุลานนท์
	เพื่อทราบ
	เครื่องประกอบเกียรติยศที่พระราชทานมานี้ และเจ้าพนักงานผู้มาปฏิบัติ
	เจ้าภาพไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายอย่างใดทั้งสิ้น.

ทั้งนี้ให้จัดการตามหน้าที่และกำหนดวันตามรับสั่งอย่าให้ขาดเหลือ ถ้าสงสัยก็ให้ถามผู้รับรับสั่งโดยหน้าที่ราชการ

ผู้รับรับสั่ง

ตัวอย่างหมายรับสั่ง ถึงหน่วยงานภายใน สำนักพระราชวัง



หมายรับสั่งที่ ๓๓๙๙๔

สำนักพระราชวัง

๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๓

สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี ทรงพระกรุณาโปรดให้ นายสรรชัย เทียมทวีสิน ที่ปรึกษาสำนักพระราชวัง เชิญพวงมาลาไปวางที่หน้าหีบศพ นางสุรัตน์ อังกูลวิบูลย์ ศาลา ๒ วัดมกุฏกษัตริยาราม เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

วันจันทร์ที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ เวลา ๑๘.๔๕ น.

จึงให้ปฏิบัติการตามหมายรับสั่ง ดังนี้ –

หน้าที่ –

สำนักงานเลขานุการกรม — เพื่อทราบ

ฝ่ายพระราชฐานชั้นใน — จัดทำพวงมาลา ๑ พวง มอบงานพิธีการรับไปปฏิบัติ

กองพระราชพิธี

๑. สั่งฝ่ายพิธีการ
ให้งานพิธีการ
ก. ติดต่อขอรับพวงมาลาจากพนักงานฝ่ายใน ไปปฏิบัติ
ข. ปฏิบัติราชการตามหน้าที่

๒. สั่งฝ่ายสนมพลเรือน
ก. จัดขาหยั่ง ๑ ขา ไปปฏิบัติ
ข. ปฏิบัติราชการตามหน้าที่

กองพระราชพาหนะ — จัดรถยนต์ใช้สอย ๑ คัน รับเจ้าหน้าที่งานพิธีการและฝ่ายสนมพลเรือนไปปฏิบัติ

ทั้งนี้ ให้จัดการตามหน้าที่และกำหนดวันตามรับสั่งอย่าให้ขาดเหลือ ถ้าสงสัยก็ให้ถามผู้รับรับสั่งโดยหน้าที่ราชการ.

.....
ผู้รับรับสั่ง

จิตสว่าง/พิมพ์/ /ทาน.

หมายรับสั่งที่ ๑๓๓๗๑๑ สำนักพระราชวัง

๕ มิถุนายน ๒๕๕๘

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ หม่อมเจ้ามงคลเฉลิม ยุคล เสด็จไปทรงจุดเทียนรุ่งที่ทรงพระราชอุทิศบูชาพระรัตนตรัยในวันถวายพระเพลิงพระพุทธเจ้า ณ พระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม ในพระบรมมหาราชวัง

วันอังคาร ที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๕๘ เวลา ๑๖.๐๐ น.

แต่งกายเครื่องแบบปกติขาว.

จึงให้ปฏิบัติการตามหมายรับสั่ง ดังนี้ –

หน้าที่ –

สำนักงานเลขานุการกรม — สั่งฝ่ายทะเบียน
เพื่อทราบ

กองพระราชพิธี — ๑. สั่งฝ่ายพิธีการ
ให้งานพิธีการ
ก. จัดเทียนขนวนถวายพระราชวงศ์จุดเทียนบูชาพระรัตนตรัยที่พระอุโบสถ ฯ
ข. จัดโคมไฟฟ้าไปคอยถวายตามกำหนดการ

ให้งานวรอาสน์
หอพระราชอาสน์ ตั้งเก้าอี้ที่ประทับผู้แทนพระองค์ พร้อมทั้งจัดพรมไปปูลาดในการนี้ และปฏิบัติราชการตามหน้าที่

๒. สั่งฝ่ายสนมพลเรือน
ก. จัดเทียนรุ่ง เทียนเดิน ไปถวายเจ้าอาวาสบูชาพระรัตนตรัย ตามพระอารามหลวง คือ วัดบวรนิเวศวิหาร วัดเบญจมบพิตร วัดราชประดิษฐ์ วัดราชบพิธ วัดบรมนิวาส วัดนิเวศธรรมประวัติ และถวาย หม่อมเจ้ามงคลเฉลิม ยุคล บูชาพระรัตนตรัย ที่พระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม
ทั้งนี้ เบิกรูปเทียนจากฝ่ายพัสดุ แล้วนำไปถวายทรงเจิมที่ซากมุขหน้าพระอุโบสถ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม ในวันตั้งแปรญและปฏิบัติราชการตามหน้าที่
ข. จัดพวงเกี้ยวมะลิสดประดับเทียนรุ่งในการนี้

กองวัง — สั่งฝ่ายตำรวจวัง
ก. จัดตำรวจวังรับและนำเสด็จ ฯ หม่อมเจ้ามงคลเฉลิม ยุคล ที่วัดพระศรีรัตนศาสดาราม ตามกำหนดการ
ข. ติดต่อแจ้งทหารและตำรวจกองรักษาการณ์พระบรมมหาราชวังทราบ
ค. ปฏิบัติราชการตามหน้าที่

สำนักงานวัดพระศรีรัตนศาสดาราม — ปฏิบัติราชการตามหน้าที่

กองมหาดเล็ก — จัดพระสุธารสไปคอยถวายผู้แทนพระองค์

กองราชองค์ — เพื่อทราบและปฏิบัติราชการตามหน้าที่

กองพระราชพาหนะ — ๑. จัดรถยนต์พระประเทียบ ๑ คัน และรถยนต์กระบวนตามไปรับ หม่อมเจ้ามงคลเฉลิม ยุคล ณ ที่ประทับเลขที่ ๓๘ พหลโยธิน ๔๓ เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร ไปส่งยังวัดพระศรีรัตนศาสดาราม เสร็จการแล้ว ส่งกลับที่เดิม ทั้งนี้ให้รถยนต์พระประเทียบ ไปถึงก่อนกำหนดเวลา ๑ ชั่วโมง
๒. ปฏิบัติราชการตามหน้าที่

กองคลัง — สั่งฝ่ายพัสดุ
๑. จ่ายเทียนให้ฝ่ายสนมพลเรือนขนาดเล่มละ

๖๐๐	แกรม	เทียนรุ่ง	๒	เล่ม	สำหรับวัดบวรนิเวศวิหาร
๓๕	แกรม	เทียนเดิน	๓๐๐	เล่ม	
๖๐๐	แกรม	เทียนรุ่ง	๒	เล่ม	สำหรับวัดบรมนิวาส
๓๕	แกรม	เทียนเดิน	๓๐๐	เล่ม	
๖๐๐	แกรม	เทียนรุ่ง	๒	เล่ม	สำหรับวัดเบญจมบพิตร
๓๕	แกรม	เทียนเดิน	๓๐๐	เล่ม	
๖๐๐	แกรม	เทียนรุ่ง	๒	เล่ม	สำหรับวัดราชประดิษฐ์
๓๕	แกรม	เทียนเดิน	๓๐๐	เล่ม	
๖๐๐	แกรม	เทียนรุ่ง	๒	เล่ม	สำหรับวัดราชบพิธ
๓๕	แกรม	เทียนเดิน	๓๐๐	เล่ม	
๖๐๐	แกรม	เทียนรุ่ง	๒	เล่ม	สำหรับวัดนิเวศธรรมประวัติ
๓๕	แกรม	เทียนเดิน	๓๐๐	เล่ม	
๖๐๐	แกรม	เทียนรุ่ง	๔	เล่ม	สำหรับวัดพระศรีรัตนศาสดาราม

ข. จ่ายเทียนขนาดเล่มละ ๓๐ แกรม ขนวน ๑ เล่ม ให้งานพิธีการ

ทั้งนี้ ให้จัดการตามหน้าที่และกำหนดวันตามรับสั่งอย่าให้ขาดเหลือ ถ้าสงสัยก็ให้ถามผู้รับรับสั่งโดยหน้าที่ราชการ.

ผู้รับรับสั่ง

สุรทิน/พิมพ์/ตรวจ/ทาน.

การแต่งกายตามหมายกำหนดการ กำหนดการ หมายรับสั่ง ในพระราชพิธี รัฐพิธี และพิธีต่าง ๆ

ให้แต่งกายตาม ***หมายกำหนดการ*** ***กำหนดการ***

หมายรับสั่ง ซึ่งจะระบุว่า แต่งเครื่องแบบปกติขาว ครึ่งยศ หรือเต็มยศ และระบุถึงการประดับสายสะพาย ถ้าหมายกำหนดการ ไม่ระบุสายสะพาย ก็ให้สวมสายสะพายสูงสุดที่ได้รับพระราชทาน

การแต่งกาย.....

- เครื่องแบบเต็มยศ
- เครื่องแบบครึ่งยศ
- เครื่องแบบปกติขาว
- เครื่องแบบปกติกากีคอพับแขนยาว

การแต่งกาย เครื่องแบบเต็มยศ



● ฝ่ายหน้า (บุรุษ)



● ฝ่ายใน (สตรี)

เครื่องขัตติยราชอิสริยาภร์อันมีเกียรติคุณรุ่งเรืองยิ่งมหาจักรีบรมราชวงศ์ (ม.จ.ก.)

สายสะพายจักรี สะพายบ่าซ้ายเฉียงลงทางขวา



● ฝายหน้า (บุรุษ)



● มหานพรัตนห้อยแพรแถบผูกเป็นรูปแมลงปอ สำหรับฝ่ายใน (สตรี)

เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นโบราณมงคลนพรัตนราชวราภรณ์ (น.ร.)

สายสะพายนพรัตน์ สะพายบ่าขวาเฉียงลงทางซ้าย





เครื่องราชอิสริยาภรณ์จุลจอมเกล้า (ป.จ.ว. , ป.จ.)

สายสะพายจุลจอมเกล้า สะพายบ่าซ้ายเฉียงลงทางขวา

เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีศักดิ์รามาธิบดี (ส.ร.)

สายสะพายรามาธิบดี สะพายบ่าขวาเฉียงลงทางซ้าย

เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือก (ม.ป.ช.)

สายสะพายช้างเผือก สะพายบ่าซ้ายเฉียงลงทางขวา

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือก (ป.ช.)

สายสะพายช้างเผือก สะพายบ่าขวาเฉียงลงทางซ้าย

เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย (ม.ว.ม.)

สายสะพายมงกุฎไทย สะพายบ่าซ้ายเฉียงลงทางขวา

เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย (ป.ม.)

สายสะพายมงกุฎไทย สะพายบ่าขวาเฉียงลงทางซ้าย

การแต่งกายเครื่องแบบเต็มยศประดับสายสะพาย







การแต่งกาย เครื่องแบบเต็มยศ

เครื่องราชอิสริยาภรณ์มีหลายชนิดคือ...

๑. ชนิดติดหน้าอกเสื้อ
๒. ชนิดคล้องคอ
๓. ชนิดคล้องคอมีดารา
๔. ชนิดสายสะพาย กรณีที่มีกำหนดนัดหมายระบุสายสะพายไว้ต้องสวมสายสะพายที่นัดหมายหากไม่ได้รับพระราชทานให้สวมสายสะพายสูงสุดที่ได้รับพระราชทาน

การประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์
กรณีที่หมายกำหนดการได้กำหนดเครื่องราชอิสริยาภรณ์

- ๑. เต็มยศ สายสะพายมหาจักรี ให้สวมสายสะพาย หากไม่ได้รับพระราชทานสายสะพายดังกล่าว ให้สวมสายสะพายสูงสุดที่ได้รับพระราชทาน
- ๒. เต็มยศ สายสะพายนพรัตน์ หากไม่ได้รับพระราชทานสายสะพายดังกล่าว ให้สวมสายสะพายสูงสุดที่ได้รับพระราชทาน
- ๓. เต็มยศ สายสะพาย จุลจอมเกล้า ให้สวมสายจุลจอมเกล้า หากไม่ได้รับพระราชทานสายสะพายดังกล่าว ให้สวมสายสะพายสูงสุดที่ได้รับพระราชทาน

- ๔. เต็มยศ สายสะพายช้างเผือก ให้สวมสายสะพายตระกูลช้างเผือก คือ มหาปรมาภรณ์ช้างเผือก (ม.ป.ช) หรือ ประถมาภรณ์ช้างเผือก (ป.ช) สุดแต่ว่าได้รับพระราชทานชั้นใด กรณีที่ได้รับพระราชทานสายสะพายประถมาภรณ์มงกุฎไทย (ป.ม) เป็นสายสะพายสูงสุด ให้สวมสายสะพายดังกล่าว
- ๕. เต็มยศ สายสะพายมงกุฎไทย ให้สวมสายสะพายตระกูลมงกุฎไทย คือ มหาวชิรมงกุฎ (ม.ว.ม) หรือ ประถมาภรณ์มงกุฎไทย (ป.ม) สุดแต่ว่าจะได้รับพระราชทานชั้นใด
- ๖. เต็มยศ สายสร้อยจุลจอมเกล้า ให้สวมสายสะพายสูงสุดที่ได้รับพระราชทาน (ที่มิใช่สายสะพายจุลจอมเกล้า) แล้วสวมสายสร้อยจุลจอมเกล้า
- ๗. เต็มยศ (ไม่กำหนดสายสะพาย) ให้สวมสายสะพายสูงสุดที่ได้รับพระราชทาน

****ข้อที่ควรทราบ

๑. หากหมายกำหนดการระบุให้สวมสายสร้อยจุลจอมเกล้า ผู้ที่ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์จุลจอมเกล้าชั้นสายสะพาย ซึ่งต้องสวมสายสร้อยจุลจอมเกล้า จะต้องสวมสายสะพายเครื่องราชอิสริยาภรณ์ตระกูลอื่น เพราะจะสวมสายสร้อยจุลจอมเกล้ากับสายสะพายเครื่องราชอิสริยาภรณ์จุลจอมเกล้าในขณะเดียวกันมิได้

๒. ห้ามมิให้ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์นพรัตนราชวราภรณ์ไปในงานที่ไม่เป็นงานมงคล

การแต่งกาย เครื่องแบบครึ่งยศ

เป็นการสวมเครื่องแบบเช่นเดียวกับเครื่องแบบเต็มยศ

แต่ไม่สวมสายสะพาย









การประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ไทย
รู้จัก เข้าใจ ประดับได้ถูก

"รู้เรื่องเครื่องราชฯ" Volume 1
ปรับปรุงเมื่อ กรกฎาคม 2562

รูปแบบการประดับ

เครื่องแบบเต็มยศและครึ่งยศ (กางเกง/กระโปรงสีดำ)

ชนิดมีสายสะพาย

เต็มยศ ครึ่งยศ (ไม่สวมสายสะพาย)



ปม. - ปช. สตรีสวมบ่าขวา, มวม. - มปช. สตรีสวมบ่าซ้าย

ประดับดาราที่มีลำดับเกียรติสูงสุดไว้ใกล้แนวรังดุม ส่วนดาราที่มีลำดับเกียรติรองลงไป ประดับต่ำกว่าหรือเยื้องไปทางซ้ายของลำตัว

ชนิดคล้องคอ



ผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นต่ำกว่าสายสะพาย แต่งกายเต็มยศ ครึ่งยศ ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์เหมือนกัน

บุรุษ คล้องไว้ใบปกเสื้อ ให้ห่วงและแพรแถบห้อยลงจากขอกมาบอกเสื้อเหนือกระดุมเม็ดแรก หากมีสองดวง ลำดับเกียรติรองลงมาอยู่ใต้กระดุมเม็ดที่สอง

สตรี ห้อยกับแพรแถบสวมคอ แพรแถบลอดออกจากปกเสื้อด้านใน โดยให้ดวงตราทับผ้าผูกคอ และให้ส่วนสูงสุดของดวงตราจรดเงื่อนผ้าผูกคอ หากมีสองดวง ให้ดวงตราที่ลำดับเกียรติรองลงมา อยู่ต่ำกว่าดวงที่ลำดับเกียรติสูงกว่า

ชนิดประดับอกเสื้อ



บุรุษ ประดับเหนือปกกระเป๋าเสื้อเบื้องซ้าย
สตรี ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้าย

เครื่องแบบอื่น ๆ

เครื่องแบบปกติขาว

ประดับแพรแถบย่อ ประดับเหรียญ



บุรุษ ประดับที่อกเสื้อเหนือกระเป๋าซ้าย
สตรี ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้าย

เครื่องแบบสโมสร



ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ (เฉพาะชนิดประดับอกเสื้อ ให้ประดับโดยย่อส่วน)

ชุดสากลและชุดไทย



ประดับดุมเสื้อที่เบื้องซ้ายของเสื้อ เพียงตะกุลเดียว
ชุดสากล ประดับที่ปกเสื้อส่วนล่าง
ชุดไทย บุรุษ ประดับบริเวณปากกระเป๋าเสื้อ
สตรี ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้าย

เครื่องแบบขอเฝ้า (เต็มยศ/ปกติขาว)



กรณีเป็นผู้ที่ไม่มีเครื่องแบบของทางราชการ

การเริ่มประดับ

- ชั้นสายสะพาย เมื่อเข้าเฝ้า ฯ รับพระราชทานหรือผ่านพ้นพิธีพระราชทานแล้ว หรือทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ประดับได้
- ชั้นต่ำกว่าสายสะพาย เมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษา

สิทธิประดับ

- เครื่องราชอิสริยาภรณ์ และเหรียญบำเหน็จความชอบ เช่น เหรียญจักรมาลา เหรียญจักรพรรดิมาลา ประดับได้เฉพาะผู้ได้รับพระราชทาน
- เหรียญเฉลิมพระเกียรติหรือเหรียญที่ระลึก สามารถประดับได้ตามที่กฎหมายกำหนด (ไม่ต้องขอพระราชทาน)

พ.ร.บ. เหรียญรัชฉลอง 25 พุทธศตวรรษ พ.ศ. 2499 บัญญัติให้บุคคลซึ่งมีชีวิตอยู่ในวันฉลอง 25 พุทธศตวรรษ มีสิทธิประดับเหรียญนี้ได้ ตั้งแต่วันที่ 13 พฤษภาคม 2500 เป็นต้นไป

การประดับตามหมายกำหนดการ

หมายกำหนดการ	สายสะพาย/ดวงตรา	ดารา	แพรแถบย่อ	เหรียญราชอิสริยาภรณ์
เต็มยศ ระบุชนิดสายสะพาย	สวมสายสะพายตามที่ระบุ (กรณีไม่ได้รับพระราชทานตามที่ระบุ สวมสายสะพายสูงสุดที่ได้รับพระราชทาน)	✓	-	✓
เต็มยศ ไม่ระบุชนิดสายสะพาย	สวมสายสะพายสูงสุดที่ได้รับพระราชทาน	✓	-	✓
ครึ่งยศ	ไม่ต้องสวมสายสะพาย	✓	-	✓
ปกติขาว	ไม่ต้องสวมสายสะพาย	-	✓	-
ปกติขาว ประดับเหรียญ	ไม่ต้องสวมสายสะพาย	-	-	✓

การประดับโดยไม่มีสิทธิ
ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี
หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
- ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 146 -

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
กองอาลักษณ์และเครื่องราชอิสริยาภรณ์
soc.go.th
0 2280 9000
ต่อ 1862, 1863

ที่มา: กองอาลักษณ์และเครื่องราชอิสริยาภรณ์ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ตัวอย่างการประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์และเหรียญราชอิสริยาภรณ์ของสตรี
ที่ได้รับพระราชทาน และยังไม่เคยได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์
กรณีแต่งเครื่องแบบเต็มยศและครึ่งยศ

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิดมีสายสะพาย
เช่น ม.ป.ช., ม.ว.ม., ป.ช., ป.ม.



ประดับดารา ดวงตรา และสวมสายสะพายเช่นเดิม

เหรียญราชอิสริยาภรณ์ เช่น เหรียญจักรพรรดิมาลา เหรียญที่พระราชทานเป็นที่ระลึกในโอกาสต่าง ๆ ให้ประดับโดยใช้แพรแถบแบบบุรุษ

เครื่องแบบเต็มยศ

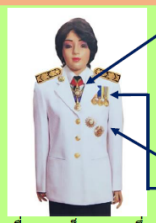


ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์เช่นเดียวกับเครื่องแบบเต็มยศ แต่ไม่สวมสายสะพาย

เหรียญราชอิสริยาภรณ์ เช่น เหรียญจักรพรรดิมาลา เหรียญที่พระราชทานเป็นที่ระลึกในโอกาสต่าง ๆ ให้ประดับโดยใช้แพรแถบแบบบุรุษ

เครื่องแบบครึ่งยศ

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิดคล้องคอมีดารา
เช่น ท.ช., ท.ม. (เดิมประดับหน้าป่าเสื้อมีดารา)



ดวงตรา ห้อยกับแพรแถบสวมคอ แพรแถบลอดออกจากปกเสื้อตัวใน โดยให้ดวงตราทับผ้าผูกคอ และให้ส่วนสูงสุดของดวงตราจรดเงื่อนผ้าผูกคอ กรณีได้รับพระราชทานมากกว่า 2 ดวง ควรประดับเพียง 2 ดวง โดยให้ดวงตราที่มีลำดับเกียรติยศสูงกว่าอยู่ต่ำกว่าดวงตราที่มีลำดับเกียรติสูงกว่า

ดารา ประดับอกเสื้อเบื้องซ้ายเช่นเดิม

เหรียญราชอิสริยาภรณ์ ให้ประดับโดยใช้แพรแถบแบบบุรุษ

เครื่องแบบเต็มยศและครึ่งยศ
(ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์เหมือนกัน)

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิดคล้องคอไม่มีดารา
เช่น ต.ช., ต.ม. (เดิมประดับหน้าป่าเสื้อ)



ดวงตรา ห้อยกับแพรแถบสวมคอ แพรแถบลอดออกจากปกเสื้อตัวใน โดยให้ดวงตราทับผ้าผูกคอ และให้ส่วนสูงสุดของดวงตราจรดเงื่อนผ้าผูกคอ กรณีได้รับพระราชทานมากกว่า 2 ดวง ควรประดับเพียง 2 ดวง ให้ดวงตราที่มีลำดับเกียรติรองลงมาอยู่ต่ำกว่าดวงตราที่มีลำดับเกียรติสูงกว่า

เหรียญราชอิสริยาภรณ์ ให้ประดับโดยใช้แพรแถบแบบบุรุษ

เครื่องแบบเต็มยศและครึ่งยศ
(ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์เหมือนกัน)

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิดประดับอกเสื้อ
เช่น จ.ช., จ.ม., บ.ช., บ.ม., ร.ท.ช., ร.ท.ม., ร.ง.ช., ร.ง.ม.



ห้อยกับแพรแถบแบบบุรุษ ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้าย ร่วมกับเหรียญราชอิสริยาภรณ์ และเหรียญที่พระราชทานเป็นที่ระลึกในโอกาสต่าง ๆ

เครื่องแบบเต็มยศและครึ่งยศ
(ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์เหมือนกัน)

ผู้ที่ยังไม่เคยได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์



ประดับแพรแถบเหรียญที่พระราชทานเป็นที่ระลึกในโอกาสต่าง ๆ แบบบุรุษ ที่อกเสื้อเบื้องซ้าย

เครื่องแบบเต็มยศและครึ่งยศ

* ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ไทย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562

เสื้อเครื่องแบบพิธีการ มีดุมโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์ 3 ดุม หรือ 5 ดุม ตามกฎสำนักนายกรัฐมนตรี ฉบับที่ 71 (พ.ศ. 2523) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบข้าราชการฝ่ายพลเรือน

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
กองอาลักษณ์และเครื่องราชอิสริยาภรณ์
soc.go.th
0 2280 9000 ต่อ 1862, 1863

ตัวอย่างการประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์และเหรียญราชอิสริยาภรณ์ของข้าราชการการเมืองสตรี กรณีแต่งเครื่องแบบเต็มยศและครึ่งยศ

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิดมีสายสะพาย
เช่น ม.ป.ช., ม.ว.ม., ป.ช., ป.ม.



ประดับดารา ดวงตรา และสวมสายสะพายเช่นเดิม

เหรียญราชอิสริยาภรณ์ เช่นเหรียญที่พระราชทานเป็นที่ระลึกในโอกาสต่าง ๆ ให้ประดับโดยใช้แพรแถบแบบบุรุษ

เครื่องแบบเต็มยศ

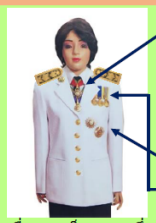


ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์เช่นเดียวกับเครื่องแบบเต็มยศ แต่ไม่สวมสายสะพาย

เหรียญราชอิสริยาภรณ์ เช่น เหรียญที่พระราชทานเป็นที่ระลึกในโอกาสต่าง ๆ ให้ประดับโดยใช้แพรแถบแบบบุรุษ

เครื่องแบบครึ่งยศ

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิดคล้องคอมีดารา
เช่น ท.ช., ท.ม. (เดิมประดับหน้าป่าเสื้อมีดารา)



ดวงตรา ห้อยกับแพรแถบสวมคอ แพรแถบลอดออกจากปกเสื้อตัวใน โดยให้ดวงตราทับผ้าผูกคอ และให้ส่วนสูงสุดของดวงตราจรดเงื่อนผ้าผูกคอ กรณีได้รับพระราชทานมากกว่า 2 ดวง ควรประดับเพียง 2 ดวง โดยให้ดวงตราที่มีลำดับเกียรติรองลงมาอยู่ต่ำกว่าดวงตราที่มีลำดับเกียรติสูงกว่า

ดารา ประดับอกเสื้อเบื้องซ้ายเช่นเดิม

เหรียญราชอิสริยาภรณ์ ให้ประดับโดยใช้แพรแถบแบบบุรุษ

เครื่องแบบเต็มยศและครึ่งยศ
(ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์เหมือนกัน)

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิดคล้องคอไม่มีดารา
เช่น ต.ช., ต.ม. (เดิมประดับหน้าป่าเสื้อ)



ดวงตรา ห้อยกับแพรแถบสวมคอ แพรแถบลอดออกจากปกเสื้อตัวใน โดยให้ดวงตราทับผ้าผูกคอ และให้ส่วนสูงสุดของดวงตราจรดเงื่อนผ้าผูกคอ กรณีได้รับพระราชทานมากกว่า 2 ดวง ควรประดับเพียง 2 ดวง ให้ดวงตราที่มีลำดับเกียรติรองลงมาอยู่ต่ำกว่าดวงตราที่มีลำดับเกียรติสูงกว่า

เหรียญราชอิสริยาภรณ์ ให้ประดับโดยใช้แพรแถบแบบบุรุษ

เครื่องแบบเต็มยศและครึ่งยศ
(ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์เหมือนกัน)

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิดประดับอกเสื้อ
เช่น จ.ช., จ.ม., บ.ช., บ.ม., ร.ท.ช., ร.ท.ม., ร.ง.ช., ร.ง.ม.



ห้อยกับแพรแถบแบบบุรุษ ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้าย ร่วมกับเหรียญราชอิสริยาภรณ์ และเหรียญที่พระราชทานเป็นที่ระลึกในโอกาสต่าง ๆ

เครื่องแบบเต็มยศและครึ่งยศ
(ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์เหมือนกัน)

ผู้ที่ยังไม่เคยได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์



ประดับแพรแถบเหรียญที่พระราชทานเป็นที่ระลึกในโอกาสต่าง ๆ แบบบุรุษ ที่อกเสื้อเบื้องซ้าย

เครื่องแบบเต็มยศและครึ่งยศ

* ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ไทย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562

เสื้อเครื่องแบบพิธีการ มีดุมโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์ 5 ดุม ตามกฎสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยเครื่องแบบข้าราชการการเมือง พ.ศ. 2552

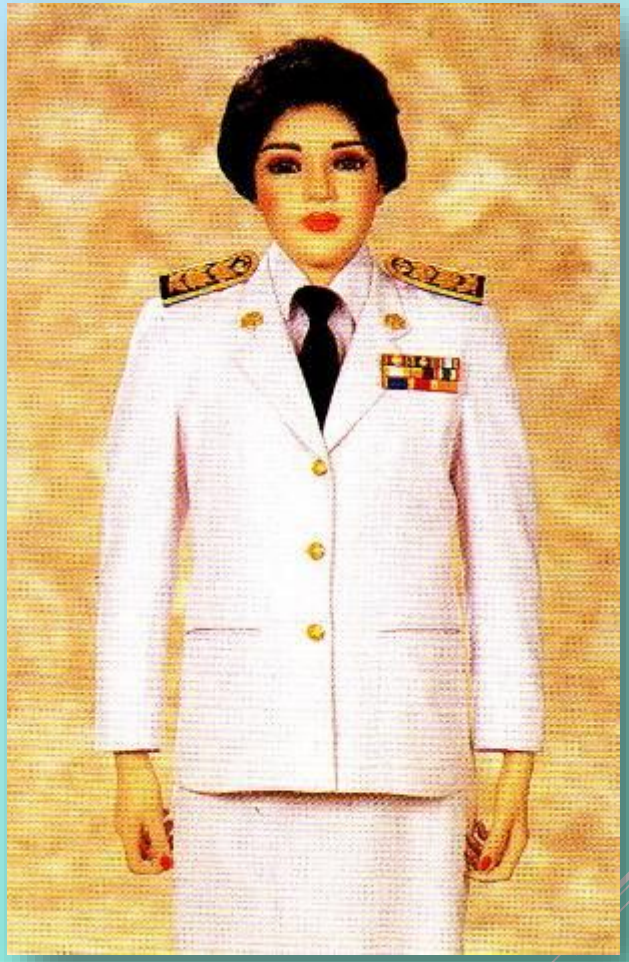
สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
กองอาลักษณ์และเครื่องราชอิสริยาภรณ์
soc.go.th
0 2280 9000 ต่อ 1862, 1863

ที่มา: กองอาลักษณ์และเครื่องราชอิสริยาภรณ์ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

เครื่องแบบปกติขาว

แต่งกายเสื้อคอปิดสีขาวแขนยาว กางเกงขาว สำหรับบุรุษ เสื้อคอแบะสีขาว เสื้อเชิ้ตสีขาวผูกผ้าพันคอสีดำ เงื่อนกลาสี กระโปรงขาวยาวคลุมเข่า สำหรับสตรี ประดับแพรแถบย่อของ เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่อกเสื้อเบื้องซ้าย ไม่ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์









สตรีที่ไม่แต่งเครื่องแบบ

ควรแต่ง

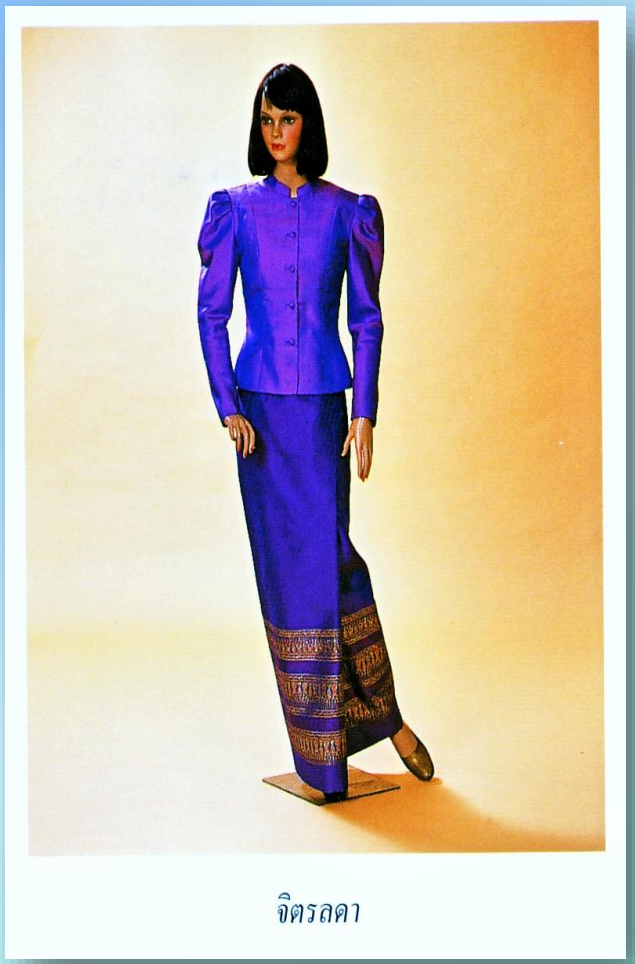
ชุดไทยจิตรลดา

ชุดไทยอมรินทร์

ชุดไทยบรมพิมาน

หรือชุดไทยเรือนต้น

ชุดไทยจิตรลดา



จิตรลดา

ชุดไทยอมรินทร์



อมรินทร์

ชุดไทยบรมพิมาน



บรมพิมาน

ชุดไทยเรือนต้น



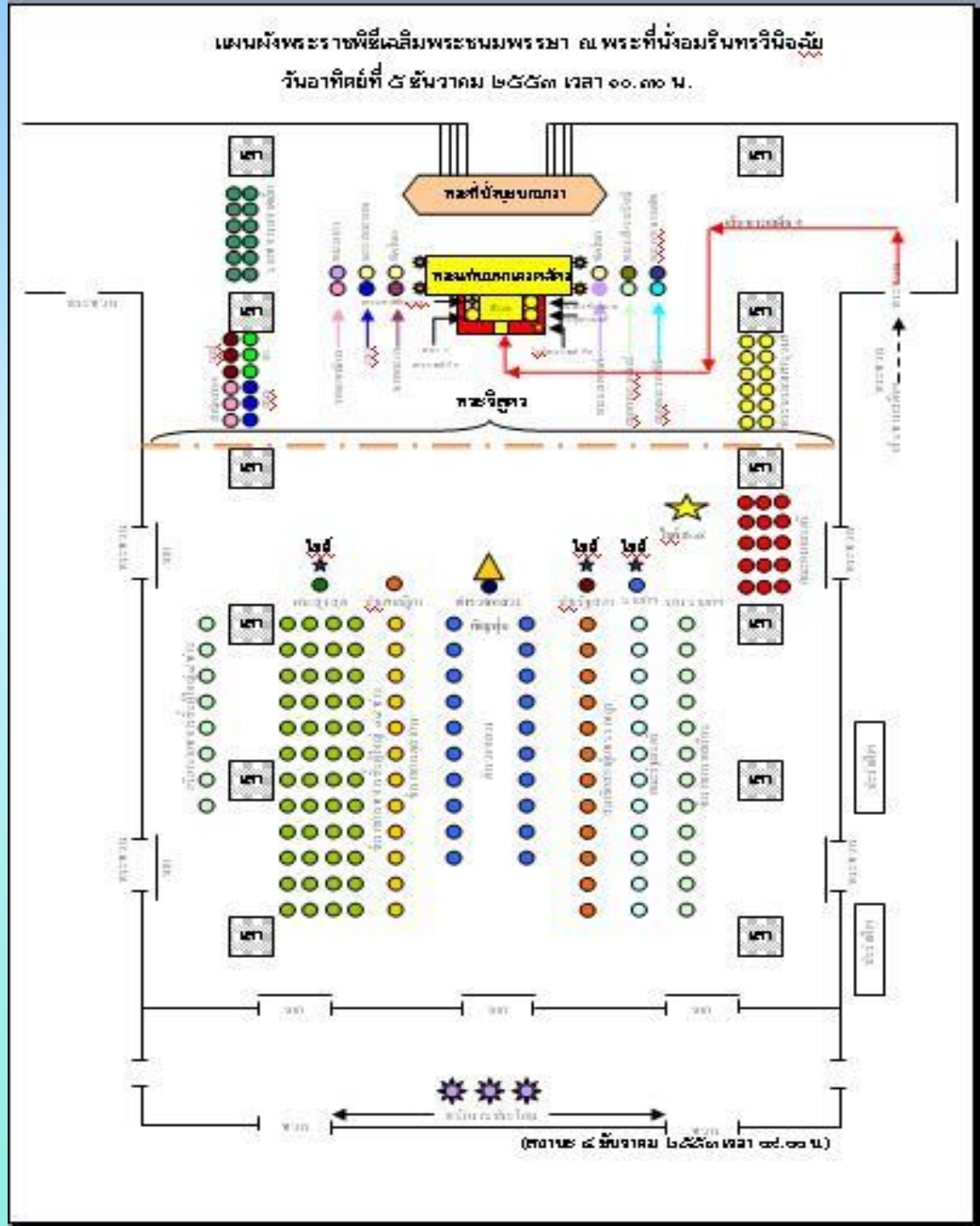
เรือนต้น

การแต่งกาย
เครื่องแบบปกติกากีคอพับแขนยาว



แผนผังสังเขปการเฝ้า ฯ งานพระราชพิธี ณ พระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย

(ยืนเฝ้าฯ)



ระเบียบส่วนราชการในพระองค์

ว่าด้วยการบรรเลงดุริยางค์ในการพระราชพิธีหรือพิธีการ

พ.ศ. ๒๕๖๒

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้กำหนดระเบียบส่วนราชการในพระองค์เกี่ยวกับการบรรเลงดุริยางค์ในการพระราชพิธีหรือพิธีการต่าง ๆ เพื่อให้เป็นไปด้วยความถูกต้อง เรียบร้อย และสมพระเกียรติ อันเป็นการถวายความเคารพ ถวายพระเกียรติยศต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ และรักษาไว้ซึ่งความสง่างามแห่งการพระราชพิธีและพิธีการ

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔ มาตรา ๕ มาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการในพระองค์ พ.ศ. ๒๕๖๐ ประกอบมาตรา ๑๕ แห่งพระราชกฤษฎีกาจัดระเบียบราชการและการบริหารงานบุคคลของราชการในพระองค์ พ.ศ. ๒๕๖๐ จึงให้ยกเลิกประกาศสำนักพระราชวังที่เกี่ยวข้องกับการบรรเลงดุริยางค์ในการพระราชพิธีหรือพิธีการต่าง ๆ และให้ใช้ระเบียบการบรรเลงดุริยางค์ในการพระราชพิธีหรือพิธีการ ดังนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบส่วนราชการในพระองค์ว่าด้วยการบรรเลงดุริยางค์ในการพระราชพิธีหรือพิธีการ พ.ศ. ๒๕๖๒”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๒ เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ประธานข้าราชบริพารในพระองค์รักษาการตามระเบียบนี้

ข้อ ๔ พระราชพิธีที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และพระบรมวงศ์ เสด็จพระราชดำเนินให้บรรเลงเพลง ดังนี้

๔.๑ พระราชพิธีที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จพระราชดำเนิน ดุริยางค์บรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมีทั้งรับและส่งเสด็จ

๔.๒ พระราชพิธีหรือพิธีการที่สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง เสด็จพระราชดำเนิน ดุริยางค์บรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมีทั้งรับและส่งเสด็จ

๔.๓ พระราชพิธีหรือพิธีการที่สมเด็จพระราชินี เสด็จพระราชดำเนิน ดุริยางค์บรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมีทั้งรับและส่งเสด็จ

๔.๔ พระราชพิธีหรือพิธีการที่สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา เจ้าฟ้ามหาจักรีสิรินธร มหาวชิราลงกรณวรราชภักดี สิริกิจการิณีพิรัยพัฒน รัฐสีมาคุณากรปิยชาติ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนิน ดุริยางค์บรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมีทั้งรับและส่งเสด็จ

๔.๕ พระราชพิธีหรือพิธีการที่สมเด็จพระเจ้าน้องนางเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี กรมพระศรีสวางควัฒน วรขัตติยราชนารี เสด็จ ดุริยางค์บรรเลงเพลงมหาชัยทั้งรับและส่งเสด็จ

๔.๖ พระราชพิธีหรือพิธีการที่สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าพัชรกิติยาภา นเรนทิราเทพยวดี เสด็จ ดุริยางค์บรรเลงเพลงมหาชัยทั้งรับและส่งเสด็จ

๔.๗ พระราชพิธีหรือพิธีการที่สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิริวัณณวรี นารีรัตนราชกัญญา เสด็จ ดุริยางค์บรรเลงเพลงมหาชัยทั้งรับและส่งเสด็จ

๔.๘ พระราชพิธีหรือพิธีการที่สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้าทีปังกรรัศมีโชติ มหาวชิโรตตมางกูร สิริวิบูลยราชกุมาร เสด็จ ดุริยางค์บรรเลงเพลงมหาชัยทั้งรับและส่งเสด็จ

๔.๙ พระราชพิธีหรือพิธีการที่พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี กรมหมื่นสุทธนารีนาถ เสด็จ ดุริยางค์บรรเลงเพลงมหาชัยทั้งรับและส่งเสด็จ

๔.๑๐ พระราชพิธีหรือพิธีการที่พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าสิริภาจุฑาภรณ์ เสด็จ ดุริยางค์บรรเลงเพลงมหาชัยทั้งรับและส่งเสด็จ

๔.๑๑ พระราชพิธีหรือพิธีการที่พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าอทิตยาทรกิติคุณ เสด็จ ดุริยางค์บรรเลงเพลงมหาชัยทั้งรับและส่งเสด็จ

ข้อ ๕ พระราชพิธีหรือพิธีการที่ทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี เสด็จ ดุริยางค์บรรเลงเพลงมหาชัยทั้งรับและส่งเสด็จ

ข้อ ๖ พระราชพิธีที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินไปทรงประกอบพิธีเปิดพระบรมราชานุสาวรีย์หรือพระราชานุสาวรีย์ เมื่อเสด็จพระราชดำเนินถึง ทหารกองเกียรติยศสำหรับพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวหรือแถวทหารมหาดเล็กรับเสด็จ ถวายความเคารพ ดุริยางค์บรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี แตรเดี่ยวแถวรับเสด็จเป่าเพลงคำนับ ๓ จบ กองทหารเกียรติยศสำหรับพระบรมราชานุสาวรีย์หรือพระราชานุสาวรีย์ ถวายความเคารพโดยดุริยางค์ไม่บรรเลง และเมื่อถึงพิธีการเปิดพระบรมราชานุสาวรีย์หรือพระราชานุสาวรีย์ กองทหารเกียรติยศสำหรับพระบรมราชานุสาวรีย์หรือพระราชานุสาวรีย์ ถวายความเคารพ ดุริยางค์บรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี เมื่อเสด็จพระราชดำเนินกลับให้กองทหารเกียรติยศสำหรับพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวถวายความเคารพ ดุริยางค์บรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี ส่วนกองทหารเกียรติยศสำหรับพระบรมราชานุสาวรีย์หรือพระราชานุสาวรีย์ ถวายความเคารพแต่ดุริยางค์ไม่ต้องบรรเลง

ข้อ ๗ พระราชพิธีที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินไปในงานศพที่มีกองทหารเกียรติยศสำหรับศพ เมื่อเสด็จพระราชดำเนินถึง กองทหารเกียรติยศสำหรับพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวหรือแถวทหารมหาดเล็กรับเสด็จ ถวายความเคารพ ดุริยางค์บรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี แตรเดี่ยวแถวรับเสด็จเป่าเพลงคำนับ ๓ จบ กองทหารเกียรติยศสำหรับศพถวายความเคารพโดยดุริยางค์ไม่บรรเลง เมื่อเสด็จพระราชดำเนินกลับ ให้กองทหารเกียรติยศสำหรับพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวถวายความเคารพด้วย โดยดุริยางค์บรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี ส่วนกองทหารเกียรติยศสำหรับศพถวายความเคารพ แต่ดุริยางค์ไม่ต้องบรรเลง

ข้อ ๘ พระราชพิธีที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระราชินี เสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วยประมุขต่างประเทศ

๘.๑ ดุริยางค์บรรเลงเพลงชาติหรือเพลง Royal Anthem ของประเทศนั้น จบแล้วบรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมีทั้งรับและส่งเสด็จ ในกรณีที่ประมุขต่างประเทศเสด็จพระราชดำเนินหรือไปตามลำพัง ดุริยางค์บรรเลงเพลงชาติหรือเพลง Royal Anthem ของประเทศนั้น

๘.๒ ในกรณีที่จัดกองทหารเกียรติยศ ๒ กอง คือกองทหารเกียรติยศสำหรับพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และกองทหารเกียรติยศสำหรับประมุขต่างประเทศ

๘.๒.๑ เมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินถึง ให้กองทหารเกียรติยศถวายความเคารพพร้อมกันทั้ง ๒ กอง เฉพาะกองทหารเกียรติยศสำหรับพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเพียงกองเดียวบรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี

๘.๒.๒ เมื่อประมุขต่างประเทศเสด็จพระราชดำเนินหรือมาถึง ให้กองทหารเกียรติยศแสดงความเคารพพร้อมกันทั้ง ๒ กอง เฉพาะกองทหารเกียรติยศสำหรับประมุขต่างประเทศเพียงกองเดียวบรรเลงเพลงชาติหรือเพลง Royal Anthem ของประเทศนั้น

๘.๒.๓ เมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วยประมุขต่างประเทศ กองทหารเกียรติยศทั้ง ๒ กอง ถวายและแสดงความเคารพพร้อมกัน กองทหารเกียรติยศสำหรับประมุขต่างประเทศบรรเลงเพลงชาติหรือเพลง Royal Anthem ของประเทศนั้นก่อนแล้วกองทหารเกียรติยศสำหรับพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี

๘.๓ ในกรณีที่จัดกองทหารเกียรติยศกองเดียว

๘.๓.๑ เมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินถึง กองทหารเกียรติยศถวายความเคารพ ดุริยางค์บรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี

๘.๓.๒ เมื่อประมุขต่างประเทศเสด็จพระราชดำเนินหรือมาถึง กองทหารเกียรติยศแสดงความเคารพ ดุริยางค์บรรเลงเพลงชาติหรือเพลง Royal Anthem ของประเทศนั้น

๘.๓.๓ เมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วยประมุขต่างประเทศ กองทหารเกียรติยศถวายและแสดงความเคารพ ดุริยางค์บรรเลงเพลงชาติหรือเพลง Royal Anthem ของประเทศนั้นก่อน แล้วจึงบรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี

ข้อ ๙ พิธีการที่ผู้แทนพระองค์ปฏิบัติพระราชกรณียกิจแทนพระองค์ในงานเสด็จพระราชดำเนิน

๙.๑ กรณีผู้แทนพระองค์เป็นผู้ซึ่งต้องใช้เพลงสรรเสริญพระบารมีในการรับและส่งเสด็จตามข้อ ๔ เมื่อผู้แทนพระองค์เสด็จพระราชดำเนินมาถึง ดุริยางค์บรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมีเป็นการรับเสด็จ และเมื่อผู้แทนพระองค์เสด็จพระราชดำเนินกลับ ดุริยางค์บรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมีเป็นการส่งเสด็จ

๙.๒ กรณีผู้แทนพระองค์เป็นผู้ซึ่งต้องใช้เพลงมหาชัยในการรับและส่งเสด็จตามข้อ ๔ หรือข้อ ๕ เมื่อผู้แทนพระองค์เสด็จมาถึงและลงจากรถยนต์ที่นั่ง ดุริยางค์บรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี

เป็นการรับเสด็จ และเมื่อผู้แทนพระองค์เสด็จกลับ ก่อนขึ้นรถยนต์ที่นั่ง ดุริยางค์บรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมีเป็นการส่งเสด็จ

๙.๓ ถ้าผู้แทนพระองค์เป็นบุคคลธรรมดา เมื่อผู้แทนพระองค์มาถึง ดุริยางค์ไม่บรรเลงเพลงใด ๆ และเมื่อผู้แทนพระองค์ยืนหน้าเก้าอี้แล้ว ดุริยางค์บรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี และเมื่อผู้แทนพระองค์กลับ ก่อนขึ้นรถยนต์หลวง ดุริยางค์บรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี

ข้อ ๑๐ พิธีการที่พระราชวงศ์โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมหรือโปรดให้ผู้แทนพระองค์ปฏิบัติพระกรณียกิจหรือหน้าที่แทนในการต่าง ๆ ให้ปฏิบัติด้วยความเหมาะสม ถวายพระเกียรติยศ และให้นำความในข้อ ๘ มาใช้บังคับโดยอนุโลม ทั้งนี้ ดุริยางค์จะบรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมีหรือเพลงมหาชัยให้ยึดถือตามฐานันดรศักดิ์แห่งพระราชวงศ์ผู้ที่โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมหรือโปรดให้ปฏิบัติแทนตามข้อ ๔ และข้อ ๕

ข้อ ๑๑ พระราชพิธีที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จพระราชดำเนินโดยขบวนพยุหยาตราทางชลมารค

๑๑.๑ เมื่อเสด็จพระราชดำเนินถึงท่าเรือ กองทหารเกียรติยศถวายความเคารพ ดุริยางค์บรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี

๑๑.๒ เมื่อเรือพระที่นั่งเคลื่อนออกจากท่าเรือเพื่อเข้าริ้วขบวน กองทหารเกียรติยศถวายความเคารพ ดุริยางค์บรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี

๑๑.๓ เมื่อขบวนเรือพระที่นั่งเริ่มยาตรา กองทหารเกียรติยศถวายความเคารพ ดุริยางค์บรรเลงเพลงมาร์ชธงชัยเฉลิมพล

๑๑.๔ เมื่อเรือพระที่นั่งจะเข้าเทียบท่าเรือที่หมาย กองทหารเกียรติยศถวายความเคารพ ดุริยางค์บรรเลงเพลงมาร์ชธงชัยเฉลิมพล

๑๑.๕ เมื่อเสด็จขึ้นท่าเรือที่หมาย กองทหารเกียรติยศถวายความเคารพ ดุริยางค์บรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี

๑๑.๖ เมื่อเสด็จพระราชดำเนินกลับ กองทหารเกียรติยศถวายความเคารพ ดุริยางค์บรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี

ข้อ ๑๒ ในกรณีที่จัดกองเกียรติยศตำรวจ หรือลูกเสือ คงปฏิบัติเช่นเดียวกับกองทหารเกียรติยศ

ข้อ ๑๓ ในกรณีที่ระเบียบนี้มิได้กำหนดขั้นตอนหรือวิธีปฏิบัติใดไว้เป็นการเฉพาะ ให้กระทำการนั้นหรือวินิจฉัยกรณีนั้นไปตามโบราณราชประเพณี หรือสุดแต่จะมีพระบรมราชวินิจฉัยประการใดก็ให้ปฏิบัติตามนั้น

ประกาศ ณ วันที่ ๙ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๒
พลอากาศเอก สถิตย์พงษ์ สุขวิมล
ประธานข้าราชบริพารในพระองค์

ภาคผนวก

การบรรเลงเพลงเคารพ

๑. เพลงเคารพแบ่งแยกตามชนิดของเครื่องบรรเลง ดังนี้

(๑) เพลงเคารพด้วยดุริยางค์ คือ

ก. เพลงสรรเสริญพระบารมี

ข. เพลงชาติ

ค. เพลงมหาชัย

ง. เพลงมหาฤกษ์

จ. เพลงมาร์ชธงชัยเฉลิมพล

(๒) เพลงเคารพด้วยแตรเดี่ยว คือ เพลงคำนับ

(๓) เพลงเคารพด้วยขลุ่ยกลอง คือ เพลงมหาชัย

๒. การบรรเลงเพลงเคารพนั้น มีวิธีบรรเลง ๒ วิธี

(๑) วิธีบรรเลงเพลงเคารพของเครื่องบรรเลงประจำแถว

(๒) วิธีบรรเลงเพลงเคารพของเครื่องบรรเลงที่มิได้ประจำแถว

การบรรเลงเพลงเคารพทั้ง ๒ วิธี กระทำเฉพาะเมื่อเครื่องบรรเลงอยู่กับที่และเฉพาะในพิธีเกียรติยศ

สำหรับพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว, สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง, สมเด็จพระราชินี, สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา เจ้าฟ้ามหาจักรีสิรินธรมหาวชิราลงกรณวรราชภักดี สิริกิจการิณีพีรยพัฒน รัฐสีมาคุณากรปิยชาติ สยามบรมราชกุมารี และรัชทายาท ทั้ง ๕ พระองค์นี้ ไม่ว่าในพิธีใด ๆ ก็ตาม ต้องบรรเลงเพลงเคารพถวายเสมอ

๓. เครื่องบรรเลงประจำแถว บรรเลงเพลงเคารพด้วยเพลงต่าง ๆ แก่ผู้หรือสิ่งซึ่งรับความเคารพ ดังนี้

(๑) ดุริยางค์ บรรเลง

ก. เพลงสรรเสริญพระบารมี สำหรับ

- พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
- สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง
- สมเด็จพระราชินี
- สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา เจ้าฟ้ามหาจักรีสิรินธร มหาวชิราลงกรณวรรราชภักดี สิริกิจการิณีพีรยพัฒน รัฐสีมาคุณากรปิยชาติ สยามบรมราชกุมารี
- รัชทายาท
- พระบรมศพและพระบรมอัฐิ
- ธงมหาราช, ธงสมเด็จพระบรมราชชนนีพันปีหลวง, ธงราชินี, ธงบรมราชวงศ์, ธงสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี, ธงเยาวราช เวลาผ่านหรือเชิญขึ้นลง

/ข. เพลงชาติ...

ข. เพลงชาติ สำหรับ

- ธงประจำกองทหาร
- ธงชาติประจำสำนักงานของรัฐบาลในขณะขึ้นลง และธงราชนาวีประจำเรือใหญ่ในขณะทำพิธีธงขึ้นลง

ค. เพลงมหาชัย สำหรับ

- พระบรมวงศ์
- ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
- ธงราชวงศ์ เวลาผ่านหรือขึ้นลง

ง. เพลงมหาฤกษ์ สำหรับผู้หรือสิ่งอื่นซึ่งมิได้กล่าวใน ก. ข. ค.

จ. เพลงมาร์ชธงชัยเฉลิมพล สำหรับธงประจำกองทหารในงานพิธีกระทำสัตย์ปฏิญาณตนต่อธงชัยเฉลิมพล

(๒) แตรเดี่ยว เป่าเพลงคำนับอย่างเดียวแต่ต่างกันด้วยจำนวนจบ ดังนี้

ก. เป่า ๓ จบ สำหรับผู้หรือสิ่งซึ่งดุริยางค์ต้องบรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมีและเพลงชาติ

ข. เป่า ๒ จบ สำหรับผู้หรือสิ่งซึ่งดุริยางค์บรรเลงเพลงมหาชัย

ค. เป่า ๑ จบ สำหรับผู้หรือสิ่งซึ่งดุริยางค์บรรเลงเพลงมหาฤกษ์และในพิธีเปลี่ยนกองรักษาการณ์

(๓) ขลุ่ยกลอง บรรเลงเพลงมหาชัยถวายพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว, สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง, สมเด็จพระราชินี, สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา เจ้าฟ้ามหาจักรีสิรินธร มหาวชิราลงกรณวรราชภักดี สิริกิจการิณีพีรยพัฒน รัฐสีมาคุณากรปิยชาติ สยามบรมราชกุมารี และรัชทายาท และในพิธีเปลี่ยนกองรักษาการณ์

๔. ดุริยางค์ที่มิได้ประจำแถว บรรเลงเพลงเคารพเช่นเดียวกับดุริยางค์ประจำแถว

การบรรเลงเพลง

- ใช้วงดุริยางค์
- วงเครื่องสาย
- เปิดเครื่องเล่น

(แล้วแต่ความเหมาะสม)

การบรรเลงเพลง (เพลงเคารพ)

- **เพลงสรรเสริญพระบารมี**

  บรรเลงเพื่อถวายความเคารพพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

  สมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ

  สมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินี

  สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ

  สยามบรมราชกุมารี

- **เพลงมหาชัย**

  บรรเลงเพื่อถวายความเคารพพระบรมวงศ์ พระอนุวงศ์ ตั้งแต่

  สมเด็จเจ้าฟ้า ลงมาถึงพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าฯ

- **เพลงมหาฤกษ์**

  บรรเลงในการเปิดงาน สถานที่ทำการ ทางคมนาคมที่สำคัญ และงานมงคลทั่วไป

การบรรเลงเพลงในพิธีการที่มีผู้แทนพระองค์

- ถ้าผู้แทนพระองค์ คือ สมเด็จพระบรมราชกุมารี สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ พระบรมราชวงศ์ชั้นสมเด็จเจ้าฟ้า หรือพระเจ้าวรวงศ์เธอ ฯ กรมหมื่นสุทธนารีนาถ และพระเจ้าวรวงศ์เธอ ฯ

ดุริยางค์บรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี เป็นการรับและส่งเสด็จ

การบรรเลงเพลงในพิธีการที่มีผู้แทนพระองค์ (กรณีต่างๆ)

ข้อ ๙ พิธีการที่ผู้แทนพระองค์ปฏิบัติพระราชกรณียกิจแทนพระองค์ในงานเสด็จพระราชดำเนิน

๙.๑ กรณีผู้แทนพระองค์เป็นผู้ซึ่งต้องใช้เพลงสรรเสริญพระบารมีในการรับและส่งเสด็จตามข้อ ๔ เมื่อผู้แทนพระองค์เสด็จพระราชดำเนินมาถึง ดุริยางค์บรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมีเป็นการรับเสด็จ และเมื่อผู้แทนพระองค์เสด็จพระราชดำเนินกลับ ดุริยางค์บรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมีเป็นการส่งเสด็จ

๙.๒ กรณีผู้แทนพระองค์เป็นผู้ซึ่งต้องใช้เพลงมหาชัยในการรับและส่งเสด็จตามข้อ ๔ หรือข้อ ๕ เมื่อผู้แทนพระองค์เสด็จมาถึงและลงจากรถยนต์ที่นั่ง ดุริยางค์บรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมีเป็นการรับเสด็จ และเมื่อผู้แทนพระองค์เสด็จกลับ ก่อนขึ้นรถยนต์ที่นั่ง ดุริยางค์บรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมีเป็นการส่งเสด็จ

๙.๓ ถ้าผู้แทนพระองค์เป็นบุคคลธรรมดา เมื่อผู้แทนพระองค์มาถึง ดุริยางค์ไม่บรรเลงเพลงใด ๆ และเมื่อผู้แทนพระองค์ยืนหน้าเก้าอี้แล้ว ดุริยางค์บรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี และเมื่อผู้แทนพระองค์กลับ ก่อนขึ้นรถยนต์หลวง ดุริยางค์บรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี

การใช้ราชาศัพท์

ราชาศัพท์

การใช้ราชาศัพท์

ราชาศัพท์ แปลว่า ศัพท์หลวง

สำหรับองค์พระมหากษัตริย์และพระราชวงศ์

แต่คำราชาศัพท์ในปัจจุบัน หมายถึงคำสุภาพ ที่ใช้ในภาษาราชการ ซึ่งครอบคลุมถึงบุคคลทั่วไป และพระภิกษุสงฆ์ด้วย

ดังนั้นการใช้ราชาศัพท์ต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ จึงเน้นวัฒนธรรมทางประเพณีที่ประณีตงดงามควรรักษาไว้เป็นวัฒนธรรมประจำชาติสืบไป สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ได้กำหนดการใช้ราชาศัพท์ เพื่อให้ถือปฏิบัติเป็นแบบแผนของทางราชการไว้แล้ว ดังนี้

ราชาศัพท์

การใช้คำขึ้นต้น - สรรพนาม คำลงท้าย ในหนังสือราชการ และการจ่าหน้าซอง

คำขึ้นต้น - สรรพนาม คำลงท้าย ในการกราบบังคมทูล กราบทูล และทูลด้วยวาจา(ต่อหน้าพระพักตร์)

คำเรียก - คำขาน - สรรพนาม - คำรับ

คำนาม - คำกริยา ที่มีความหมายอย่างเดียวกัน แต่ใช้ราชาศัพท์ต่างกันตามพระอิสริยาศักดิ์ หรือตามสภาวะการ หรือสถานที่

ราชาศัพท์

<u>การใช้คำขึ้นต้น-สรรพนาม-คำลงท้าย ในหนังสือราชการ</u>

<u>และการจ่าหน้าซอง</u>

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

คำขึ้นต้น ขอเดชะฝ่าละอองธุลีพระบาทปกเกล้าปกกระหม่อม

สรรพนาม ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท

คำลงท้าย ควรมิควรแล้วแต่จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ขอเดชะ

การจ่าหน้าซอง ขอพระราชทานทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวาย ขอเดชะ

ราชาศัพท์

คำขึ้นต้น-สรรพนาม และคำลงท้าย ในการกราบบังคมทูล ทูล และรายงานด้วยวาจา

ผู้ฟัง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

คำขึ้นต้น ขอเดชะฝ่าละอองธุลีพระบาทปกเกล้าปกกระหม่อม

สรรพนาม ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท /ข้าพระพุทธเจ้า

คำลงท้าย ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม ขอเดชะ



พระปรมาภิไธย/พระนามาภิไธย คำอ่าน

และสรรพนาม คำขึ้นต้น คำลงท้าย ในการกราบบังคมทูล/กราบทูล

(สำหรับหน่วยภายนอก)



หมวดที่ ๑

พระปรมาภิไธย/พระนามาภิไธย คำอ่าน และสรรพนาม คำขึ้นต้น คำลงท้าย ในการกราบบังคมทูล/กราบทูล

พระปรมาภิไธย/ พระนามาภิไธย	แบบย่อ	สรรพนาม	คำขึ้นต้น/คำลงท้าย	
			การเขียนหนังสือกราบบังคมทูล/กราบทูล	การกราบบังคมทูล/กราบทูลด้วยวาจา
พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร **คำอ่าน** พระ-บาด-สม-เด็ด-พระ-บอ-รม-ชะ-นะ-กา-ทิ-เบด-มะ-หา-พู-มิ-พน-อะ-ดุน-ยะ-เดด-มะ-หา-ราด-บอ-รม-มะ-นาด-บอ-พิด **ภาษาอังกฤษ** His Majesty King Bhumibol Adulyadej The Great	พระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร **คำอ่าน** พระ-บาด-สม-เด็ด-พระ-มะ-หา-พู-มิ-พน-อะ-ดุน-ยะ-เดด-มะ-หา-ราด-บอ-รม-มะ-นาด-บอ-พิด	**สรรพนามบุรุษที่ ๑** - ข้าพระพุทธเจ้า **สรรพนามบุรุษที่ ๒** - ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท	**คำขึ้นต้น** ขอเดชะฝ่าละอองธุลีพระบาท ปกเกล้าปกกระหม่อม ข้าพระพุทธเจ้า (ชื่อเจ้าของหนังสือ) ขอพระราชทานพระบรมราชวโรกาส กราบบังคมทูลพระกรุณาทรงทราบ ฝ่าละอองธุลีพระบาท **คำลงท้าย** ควรมิควรแล้วแต่ / สุดแต่จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ขอเดชะ ข้าพระพุทธเจ้า (ลงชื่อ) (หรือจะนำคำว่า ขอเดชะ มาไว้ท้ายชื่อเจ้าของหนังสือก็ได้)	**คำขึ้นต้น** ขอเดชะฝ่าละอองธุลีพระบาท ปกเกล้าปกกระหม่อม **คำลงท้าย** ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม ขอเดชะ / พระพุทธเจ้าข้าขอรับ ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม ขอเดชะ (ใช้ในการกราบบังคมทูลของทหารทุกเหล่าทุกระดับ)



หมวดที่ ๑

พระปรมาภิไธย/พระนามาภิไธย คำอ่าน และสรรพนาม คำขึ้นต้น คำลงท้าย ในการกราบบังคมทูล/กราบทูล

พระปรมาภิไธย/ พระนามาภิไธย	แบบย่อ	สรรพนาม	คำขึ้นต้น/คำลงท้าย	
			การเขียนหนังสือกราบบังคมทูล/กราบทูล	การกราบบังคมทูล/กราบทูลด้วยวาจา
สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนี พันปีหลวง คำอ่าน สม-เด็ด-พระ-นาง-เจ้า-สิ-หริ-กิด- พระ-บอ-รม-รา-ชิ-นี-นาด-พระ-บอ- รม-มะ(ออกครึ่งเสียง)-ราด-ชะ-ชน- นะ-นี-พัน-ปี-หลวง ภาษาอังกฤษ Her Majesty Queen Sirikit The Queen Mother	สมเด็จพระบรมราช ชนนีพันปีหลวง คำอ่าน สม-เด็ด-พระ-บอ-รม- มะ(ออกครึ่งเสียง)- ราด-ชะ-ชน-นะ-นี- พัน-ปี-หลวง	สรรพนามบุรุษที่ ๑ - ข้าพระพุทธเจ้า สรรพนามบุรุษที่ ๒ - ใต้ฝ่าละอองธุลี พระบาท	คำขึ้นต้น ขอเดชะฝ่าละอองธุลีพระบาท ปกเกล้าปกกระหม่อม ข้าพระพุทธเจ้า (ชื่อเจ้าของหนังสือ) ขอพระราชทานพระราชวโรกาส กราบบังคมทูลทราบฝ่าละอองธุลีพระบาท คำลงท้าย ควรมิควรแล้วแต่ / สุดแต่จะทรงพระกรุณา โปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ขอเดชะ ข้าพระพุทธเจ้า (ลงชื่อ) (หรือจะนำคำว่า ขอเดชะ มาไว้ท้ายชื่อเจ้าของหนังสือก็ได้)	คำขึ้นต้น ขอเดชะฝ่าละอองธุลีพระบาท ปกเกล้าปกกระหม่อม คำลงท้าย ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม ขอเดชะ / พระพุทธเจ้าข้าขอรับ ด้วยเกล้า ด้วยกระหม่อม ขอเดชะ (ใช้ในการ กราบบังคมทูลของทหารทุกเหล่า ทุกระดับ)



หมวดที่ ๒

พระปรมาภิไธย/พระนามาภิไธย คำอ่าน และสรรพนาม คำขึ้นต้น คำลงท้าย ในการกราบบังคมทูล/กราบทูล

พระปรมาภิไธย/ พระนามาภิไธย	แบบย่อ	สรรพนาม	คำขึ้นต้น/คำลงท้าย	
			การเขียนหนังสือกราบบังคมทูล/กราบทูล	การกราบบังคมทูล/กราบทูลด้วยวาจา
พระบาทสมเด็จพระปรเมนทร รามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ มหิศรภูมิพลราชวรางกูร กิติสิริสมบูรณอดุลยเดช สยามินทราธิเบศรราชวโรดม บรมนาถบพิตร พระวชิรเกล้า เจ้าอยู่หัว **คำอ่าน** พระ-บาด-สม-เด็ด-พระ-ปะ-ระ-เมน-ทะ-ระ-รา-มา-ทิบ-บอ-ดี-สี-สิน-ทระ(ออกเสียงเบา)-มะ-หา-วะ-ชิ-รา-ลง-กอน-มะ-หิ-สอน-พู-มิ-พน-ราด-ชะ-วะ-ราง-กูน-กิ-ติ-สิ-หริ-สม-บูน-อะ-ดุน-ยะ-เดด-สะ-หยาม-มิน-ทรา-ทิ-เบด-ราด-วะ-โร-ดม-บอ-รม-มะ-นาด-ถะ-บอ-พิด-พระ-วะ-ชิ-ระ-เกล้า-เจ้า-อยู่-หัว **ภาษาอังกฤษ** His Majesty King Maha Vajiralongkorn Phra Vajiraklaochaoyuhua	พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว **คำอ่าน** พระ-บาด-สม-เด็ด-พระ-วะ-ชิ-ระ-เกล้า-เจ้า-อยู่-หัว	**สรรพนามบุรุษที่ ๑** - ข้าพระพุทธเจ้า **สรรพนามบุรุษที่ ๒** - ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท	**คำขึ้นต้น** ขอเดชะฝ่าละอองธุลีพระบาท ปกเกล้าปกกระหม่อม ข้าพระพุทธเจ้า (ชื่อเจ้าของหนังสือ) ขอพระราชทานพระบรมราชวโรกาส กราบบังคมทูลพระกรุณาทรงทราบ ฝ่าละอองธุลีพระบาท **คำลงท้าย** ควรมิควรแล้วแต่ / สุดแต่จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ขอเดชะ ข้าพระพุทธเจ้า (ลงชื่อ) (หรือจะนำคำว่า ขอเดชะ มาไว้ท้ายชื่อเจ้าของหนังสือก็ได้)	**คำขึ้นต้น** ขอเดชะฝ่าละอองธุลีพระบาท ปกเกล้าปกกระหม่อม **คำลงท้าย** ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม ขอเดชะ / พระพุทธเจ้าข้าขอรับ ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม ขอเดชะ (ใช้ในการกราบบังคมทูลของทหารทุกเหล่าทุกระดับ)



หมวดที่ ๒

พระปรมาภิไธย/พระนามาภิไธย คำอ่าน และสรรพนาม คำขึ้นต้น คำลงท้าย ในการกราบบังคมทูล/กราบทูล

พระปรมาภิไธย/ พระนามาภิไธย	แบบย่อ	สรรพนาม	คำขึ้นต้น/คำลงท้าย	
			การเขียนหนังสือกราบบังคมทูล/กราบทูล	การกราบบังคมทูล/กราบทูลด้วยวาจา
สมเด็จพระนางเจ้าสุทิดา พัชรสุธาพิมลลักษณ พระบรมราชินี คำอ่าน สม-เด็ด-พระ-นาง-เจ้า-สุ-ทิ-ดา-พัด-ชะ-ระ-สุ-ทา-พิ-มน-ลัก-พระ-บอ-รม-รา-ชิ-นี ภาษาอังกฤษ Her Majesty Queen Suthida Bajrasudhabimalalakshana	สมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินี คำอ่าน สม-เด็ด-พระ-นาง-เจ้า-พระ-บอ-รม-รา-ชิ-นี	สรรพนามบุรุษที่ ๑ - ข้าพระพุทธเจ้า สรรพนามบุรุษที่ ๒ - ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท	คำขึ้นต้น ขอพระราชทานกราบบังคมทูลพระกรุณาทรงทราบฝ่าละอองธุลีพระบาท ข้าพระพุทธเจ้า (ชื่อเจ้าของหนังสือ) ขอพระราชทานพระราชวโรกาส กราบบังคมทูลพระกรุณาทรงทราบ ฝ่าละอองธุลีพระบาท คำลงท้าย ควรมิควรแล้วแต่ / สุดแต่จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ข้าพระพุทธเจ้า (ลงชื่อ)	คำขึ้นต้น ขอพระราชทานกราบบังคมทูลพระกรุณาทรงทราบฝ่าละอองธุลีพระบาท คำลงท้าย ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม / ควรมิควรแล้วแต่ / สุดแต่จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม



หมวดที่ ๒

พระปรมาภิไธย/พระนามาภิไธย คำอ่าน และสรรพนาม คำขึ้นต้น คำลงท้าย ในการกราบบังคมทูล/กราบทูล

พระปรมาภิไธย/ พระนามาภิไธย	แบบย่อ	สรรพนาม	คำขึ้นต้น/คำลงท้าย	
			การเขียนหนังสือกราบบังคมทูล/กราบทูล	การกราบบังคมทูล/กราบทูลด้วยวาจา
สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าพัชรกิติยาภา นเรนทิราเทพยวดี กรมหลวงราชสาริณีกิติพัชร มหาวัชรราชธิดา **คำอ่าน** สม-เด็ด-พระ-เจ้า-ลูก-เทอ-เจ้า-ฟ้า-พัด-ชะ-ระ-กิ-ติ-ยา-พา-นะ-เรน-ทิ-รา-เทบ-พะ-ยะ-วะ-ดี **ภาษาอังกฤษ** Her Royal Highness Princess Bajrakitiyabha Narendiradebyavati	สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าพัชรกิติยาภา ฯ **คำอ่าน** สม-เด็ด-พระ-เจ้า-ลูก-เทอ-เจ้า-ฟ้า-พัด-ชะ-ระ-กิ-ติ-ยา-พา	**สรรพนามบุรุษที่ ๑** - ข้าพระพุทธเจ้า **สรรพนามบุรุษที่ ๒** - ใต้ฝ่าพระบาท	**คำขึ้นต้น** ขอพระราชทานกราบทูล สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าพัชรกิติยาภา ฯ ทราบฝ่าพระบาท **คำลงท้าย** ควรมิควรแล้วแต่ / สุดแต่จะโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ข้าพระพุทธเจ้า (ลงชื่อ)	**คำขึ้นต้น** ขอพระราชทานกราบทูลทราบฝ่าพระบาท **คำลงท้าย** ควรมิควรแล้วแต่ / สุดแต่จะโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม



หมวดที่ ๒

พระปรมาภิไธย/พระนามาภิไธย คำอ่าน และสรรพนาม คำขึ้นต้น คำลงท้าย ในการกราบบังคมทูล/กราบทูล

พระปรมาภิไธย/ พระนามาภิไธย	แบบย่อ	สรรพนาม	คำขึ้นต้น/คำลงท้าย	
			การเขียนหนังสือกราบบังคมทูล/กราบทูล	การกราบบังคมทูล/กราบทูลด้วยวาจา
สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิริวัณณวรี นารีรัตนราชกัญญา คำอ่าน สม-เด็ด-พระ-เจ้า-ลูก-เทอ-เจ้า-ฟ้า-สิ-หริ-วัน-วะ-รี-นา-รี-รัด-ราด-ชะ-กัน-ยา ภาษาอังกฤษ Her Royal Highness Princess Sirivannavari Nariratana Rajakanya	สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิริวัณณวรี ฯ คำอ่าน สม-เด็ด-พระ-เจ้า-ลูก-เทอ-เจ้า-ฟ้า-สิ-หริ-วัน-วะ-รี	สรรพนามบุรุษที่ ๑ - ข้าพระพุทธเจ้า สรรพนามบุรุษที่ ๒ - ใต้ฝ่าพระบาท	คำขึ้นต้น ขอพระราชทานกราบทูล สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิริวัณณวรี ฯ ทราบฝ่าพระบาท คำลงท้าย ควรมิควรแล้วแต่ / สุดแต่จะโปรดเกล้า โปรดกระหม่อม ข้าพระพุทธเจ้า (ลงชื่อ)	คำขึ้นต้น ขอพระราชทานกราบทูลทราบฝ่าพระบาท คำลงท้าย ควรมิควรแล้วแต่ / สุดแต่จะโปรดเกล้า โปรดกระหม่อม



หมวดที่ ๒

พระปรมาภิไธย/พระนามาภิไธย คำอ่าน และสรรพนาม คำขึ้นต้น คำลงท้าย ในการกราบบังคมทูล/กราบทูล

พระปรมาภิไธย/ พระนามาภิไธย	แบบย่อ	สรรพนาม	คำขึ้นต้น/คำลงท้าย	
			การเขียนหนังสือกราบบังคมทูล/กราบทูล	การกราบบังคมทูล/กราบทูลด้วยวาจา
สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้าทีปังกรรัศมีโชติ มหาวชิโรตตมางกูร สิริวิบูลยราชกุมาร **คำอ่าน** สม-เด็ด-พระ-เจ้า-ลูก-ยา-เทอ-เจ้า-ฟ้า-ที-ปัง-กอน-รัด-สะ-หมี-โชด-มะ-หา-วะ-ชิ-โรด-ตะ-มาง-กูน-สิ-หริ-วิ-บูน-ราด-ชะ-กุ-มาน **ภาษาอังกฤษ** His Royal Highness Prince Dipangkorn Rasmijoti	สมเด็จพระเจ้า ลูกยาเธอ เจ้าฟ้า ทีปังกรรัศมีโชติ ฯ **คำอ่าน** สม-เด็ด-พระ-เจ้า- ลูก-ยา-เทอ-เจ้า-ฟ้า- ที-ปัง-กอน-รัด-สะ- หมี-โชด	**สรรพนามบุรุษที่ ๑** - ข้าพระพุทธเจ้า **สรรพนามบุรุษที่ ๒** - ใต้ฝ่าพระบาท	**คำขึ้นต้น** ขอพระราชทานกราบทูล สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้าทีปังกรรัศมีโชติ ฯ ทราบฝ่าพระบาท **คำลงท้าย** ควรมิควรแล้วแต่ / สุดแต่จะโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ข้าพระพุทธเจ้า (ลงชื่อ)	**คำขึ้นต้น** ขอพระราชทานกราบทูลทราบฝ่าพระบาท **คำลงท้าย** ควรมิควรแล้วแต่ / สุดแต่จะโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม



หมวดที่ ๓

พระปรมาภิไธย/พระนามาภิไธย คำอ่าน และสรรพนาม คำขึ้นต้น คำลงท้าย ในการกราบบังคมทูล/กราบทูล

พระปรมาภิไธย/ พระนามาภิไธย	แบบย่อ	สรรพนาม	คำขึ้นต้น/คำลงท้าย	
			การเขียนหนังสือกราบบังคมทูล/กราบทูล	การกราบบังคมทูล/กราบทูลด้วยวาจา
สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา เจ้าฟ้ามหาจักรีสิรินธร มหาวชิราลงกรณวรรราชภักดี สิริกิจการิณีพิรยพัฒน รัฐสีมาคุณากรปิยชาติ สยามบรมราชกุมารี **คำอ่าน** สม-เด็ด-พระ-กะ-นิด-ถา-ทิ-ราด-เจ้า-กรม-สม-เด็ด-พระ-เทบ-พะ-รัด-ราด-สุ-ดา-เจ้า-ฟ้า-มะ-หา-จัก-กรี-สิ-ริน-ทอน-มะ-หา-วะ-ชิ-รา-ลง-กอน-วอ-ระ-ราด-ชะ-พัก-ดี-สิ-หริ-กิด-จะ (ออกครึ่งเสียง) -กา-ริ-นี-พี-ระ-ยะ-พัด-รัด-ถะ-สี-มา-คุ-นา-กอน-ปิ-ยะ-ชาด-สหยาม-บอ-รม-มะ-ราด-ชะ-กุ-มา-รี **ภาษาอังกฤษ** Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn	สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี **คำอ่าน** สม-เด็ด-พระ-กะ-นิด-ถา-ทิ-ราด-เจ้า-กรม-สม-เด็ด-พระ-เทบ-พะ-รัด-ราด-สุ-ดา-สหยาม-บอ-รม-มะ-ราด-ชะ-กุ-มา-รี	**สรรพนามบุรุษที่ ๑** - ข้าพระพุทธเจ้า **สรรพนามบุรุษที่ ๒** - ใต้ฝ่าละอองพระบาท	**คำขึ้นต้น** ขอพระราชทานกราบบังคมทูล สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงทราบฝ่าละอองพระบาท **คำลงท้าย** ควรมิควรแล้วแต่ / สุดแต่จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ข้าพระพุทธเจ้า (ลงชื่อ)	**คำขึ้นต้น** ขอพระราชทานกราบบังคมทูล ทรงทราบฝ่าละอองพระบาท **คำลงท้าย** ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม / ควรมิควรแล้วแต่ / สุดแต่จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม



หมวดที่ ๓

พระปรมาภิไธย/พระนามาภิไธย คำอ่าน และสรรพนาม คำขึ้นต้น คำลงท้าย ในการกราบบังคมทูล/กราบทูล

พระปรมาภิไธย/ พระนามาภิไธย	แบบย่อ	สรรพนาม	คำขึ้นต้น/คำลงท้าย	
			การเขียนหนังสือกราบบังคมทูล/กราบทูล	การกราบบังคมทูล/กราบทูลด้วยวาจา
สมเด็จพระเจ้าน้องนางเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี กรมพระ ศรีสวางควัฒน วรขัตติยราชนารี คำอ่าน สม-เด็ด-พระ-เจ้า-น้อง-นาง-เธอ- เจ้า-ฟ้า-จุ-ลา-พอน-วะ-ลัย-ลัก-อัก- คระ-ราด-ชะ-กุ-มา-รี-กรม-พระ-สี- สะ-หวาง-คะ-วัด-วอ-ระ-ขัด-ติ-ยะ- ราด-ชะ-นา-รี ภาษาอังกฤษ Her Royal Highness Princess Chulabhorn Krom Phra Srisavangavadhana	สมเด็จเจ้าฟ้า ฯ กรมพระ ศรีสวางควัฒน วรขัตติยราชนารี คำอ่าน สม-เด็ด-เจ้า-ฟ้า-กรม- พระ-สี-สะ-หวาง-คะ- วัด-วอ-ระ-ขัด-ติ-ยะ- ราด-ชะ-นา-รี	สรรพนามบุรุษที่ ๑ - ข้าพระพุทธเจ้า สรรพนามบุรุษที่ ๒ - ใต้ฝ่าพระบาท	คำขึ้นต้น ขอพระราชทานกราบทูล สมเด็จเจ้าฟ้า ฯ กรมพระศรีสวางควัฒน วรขัตติยราชนารี ทราบฝ่าพระบาท คำลงท้าย ควรมิควรแล้วแต่ / สุดแต่จะโปรดเกล้า โปรดกระหม่อม ข้าพระพุทธเจ้า (ลงชื่อ)	คำขึ้นต้น ขอพระราชทานกราบทูลทราบฝ่าพระบาท คำลงท้าย ควรมิควรแล้วแต่ / สุดแต่จะโปรดเกล้า โปรดกระหม่อม



หมวดที่ ๓

พระปรมาภิไธย/พระนามาภิไธย คำอ่าน และสรรพนาม คำขึ้นต้น คำลงท้าย ในการกราบบังคมทูล/กราบทูล

พระปรมาภิไธย/ พระนามาภิไธย	แบบย่อ	สรรพนาม	คำขึ้นต้น/คำลงท้าย	
			การเขียนหนังสือกราบบังคมทูล/กราบทูล	การกราบบังคมทูล/กราบทูลด้วยวาจา
พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี กรมหมื่นสุทธนารีนาถ คำอ่าน พระ-เจ้า-วอ-ระ-วง-เทอ-พระ-อง-เจ้า-โสม-สะ-วะ-ลี-กรม-มะ-หมื่น-สุด-ทะ-นา-รี-นาด ภาษาอังกฤษ Her Royal Highness Princess Soamsawali Krom Muen Suddhanarinatha	พระเจ้าวรวงศ์เธอ ฯ กรมหมื่นสุทธนารีนาถ คำอ่าน พระ-เจ้า-วอ-ระ-วง-เทอ-กรม-มะ-หมื่น-สุด-ทะ-นา-รี-นาด	สรรพนามบุรุษที่ ๑ - ข้าพระพุทธเจ้า สรรพนามบุรุษที่ ๒ - ใต้ฝ่าพระบาท	คำขึ้นต้น ขอประทานกราบทูล พระเจ้าวรวงศ์เธอ ฯ กรมหมื่นสุทธนารีนาถ ทราบฝ่าพระบาท คำลงท้าย ควรมิควรแล้วแต่ / สุดแต่จะโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ข้าพระพุทธเจ้า (ลงชื่อ)	คำขึ้นต้น ขอประทานกราบทูลทราบฝ่าพระบาท คำลงท้าย ควรมิควรแล้วแต่ / สุดแต่จะโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม



หมวดที่ ๔

พระปรมาภิไธย/พระนามาภิไธย คำอ่าน และสรรพนาม คำขึ้นต้น คำลงท้าย ในการกราบบังคมทูล/กราบทูล

พระปรมาภิไธย/ พระนามาภิไธย	แบบย่อ	สรรพนาม	คำขึ้นต้น/คำลงท้าย	
			การเขียนหนังสือกราบบังคมทูล/กราบทูล	การกราบบังคมทูล/กราบทูลด้วยวาจา
พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าสิริภาจุฑาภรณ์ **คำอ่าน** พระ-เจ้า-วอ-ระ-วง-เทอ-พระ-องเจ้า-สิ-หริ-พา-จุ-ทา-พอน **ภาษาอังกฤษ** Her Royal Highness Princess Siribhachudabhorn	พระองค์เจ้าสิริภาจุฑาภรณ์ **คำอ่าน** พระ-องเจ้า-สิ-หริ-พา-จุ-ทา-พอน	**สรรพนามบุรุษที่ ๑** - (ชาย) เกล้ากระหม่อม - (หญิง) เกล้ากระหม่อมฉัน **สรรพนามบุรุษที่ ๒** - ฝ่าพระบาท	**คำขึ้นต้น** ขอประทานกราบทูล พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าสิริภาจุฑาภรณ์ ทราบฝ่าพระบาท **คำลงท้าย** ควรมิควรแล้วแต่จะโปรด (ชาย) เกล้ากระหม่อม (ลงชื่อ) (หญิง) เกล้ากระหม่อมฉัน (ลงชื่อ)	**คำขึ้นต้น** ขอประทานกราบทูลทราบฝ่าพระบาท **คำลงท้าย** ควรมิควรแล้วแต่จะโปรด



หมวดที่ ๔

พระปรมาภิไธย/พระนามาภิไธย คำอ่าน และสรรพนาม คำขึ้นต้น คำลงท้าย ในการกราบบังคมทูล/กราบทูล

พระปรมาภิไธย/ พระนามาภิไธย	แบบย่อ	สรรพนาม	คำขึ้นต้น/คำลงท้าย	
			การเขียนหนังสือกราบบังคมทูล/กราบทูล	การกราบบังคมทูล/กราบทูลด้วยวาจา
พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าอทิตยาทรกิติคุณ **คำอ่าน** พระ-เจ้า-วอ-ระ-วง-เทอ-พระ-อง-เจ้า-อะ-ทิด-ตะ-ยา-ทอน-กิ-ติ-คุน **ภาษาอังกฤษ** Her Royal Highness Princess Aditayadornkitikhun	พระองค์เจ้าอทิตยาทรกิติคุณ **คำอ่าน** พระ-อง-เจ้า-อะ-ทิด-ตะ-ยา-ทอน-กิ-ติ-คุน	**สรรพนามบุรุษที่ ๑** - (ชาย) เกล้ากระหม่อม - (หญิง) เกล้ากระหม่อมฉัน **สรรพนามบุรุษที่ ๒** - ฝ่าพระบาท	**คำขึ้นต้น** ขอประทานกราบทูล พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าอทิตยาทรกิติคุณ ทราบฝ่าพระบาท **คำลงท้าย** ควรมิควรแล้วแต่จะโปรด (ชาย) เกล้ากระหม่อม (ลงชื่อ) (หญิง) เกล้ากระหม่อมฉัน (ลงชื่อ)	**คำขึ้นต้น** ขอประทานกราบทูลทราบฝ่าพระบาท **คำลงท้าย** ควรมิควรแล้วแต่จะโปรด

ราชาศัพท์

<u>คำเรียก-คำขาน-สรรพนาม-คำรับ</u>

๓.๑. เป็นประเพณีนิยมของแต่โบราณ ที่จะไม่เรียกพระมหากษัตริย์และพระบรมวงศ์ชั้นสูง โดยระบุพระปรมาภิไธย (ชื่อ) เพราะถือว่าเป็นการก้ำเกินที่สูง โดยเรียกตำแหน่งของพระองค์ท่านแทน เช่น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เป็นต้น

๓.๒. สรรพนามบุรุษที่ ๑ (คำว่าฉัน หรือข้าพเจ้า) เมื่อพูดกับพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวใช้ข้าพระพุทธเจ้า ถึงเจ้านายชั้นเจ้าฟ้าและชั้นพระองค์เจ้าใช้ เกล้ากระหม่อม (ผู้ชาย) เกล้ากระหม่อมฉัน (ผู้หญิง)

ราชาศัพท์

๓.๒. สรรพนามบุรุษที่ ๑ (คำแทนตัว ฉัน/ข้าพเจ้า)

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว	ใช้	ข้าพระพุทธเจ้า
สมเด็จพระนางเจ้าฯพระบรมราชินี	ใช้	ข้าพระพุทธเจ้า
กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ	ใช้	ข้าพระพุทธเจ้า
เจ้าฟ้า / กรมหมื่น ฯ	ใช้	ข้าพระพุทธเจ้า
พระองค์เจ้า	ใช้	เกล้ากระหม่อม (ฉัน)
หม่อมเจ้า	ใช้	กระหม่อม

<u>หมายเหตุ</u> ฐานันดร ชั้นหม่อมเจ้าขึ้น เรียก เจ้านาย

ราชาศัพท์

๓.๓. สรรพนามบุรุษที่ ๒ (คำว่าท่าน)

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว	ใช้	ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท
สมเด็จพระนางเจ้าฯพระบรมราชินี	ใช้	ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท
กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ	ใช้	ใต้ฝ่าละอองพระบาท
เจ้าฟ้า	ใช้	ใต้ฝ่าพระบาท
พระองค์เจ้า	ใช้	ฝ่าพระบาท
หม่อมเจ้า	ใช้	ฝ่าบาท

หมายเหตุ ฐานันดร ชั้นหม่อมเจ้าขึ้น เรียก เจ้านาย

ราชาศัพท์

๓.๔. คำรับ (คำว่าครับ)

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว	ใช้	พระพุทธเจ้าข้า
สมเด็จพระนางเจ้าฯพระบรมราชินี	ใช้	พระพุทธเจ้าข้า
กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ	ใช้	พระพุทธเจ้าข้า
เจ้าฟ้า	ใช้	พระพุทธเจ้าข้า
พระองค์เจ้า	ใช้	เกล้ากระหม่อม
หม่อมเจ้า	ใช้	กระหม่อม

สำหรับสตรี (หากเป็นการกราบบังคมทูลภายในใช้ “เพคะ” ก็ได้)

ราชาศัพท์

คำนามและกริยาที่มีความหมายอย่างเดียวกันแต่ใช้ราชาศัพท์ต่างกันตามพระอิสริยศักดิ์ หรือตามสภาวการณ์และสถานที่

คำสามัญ	ราชาศัพท์	ใช้สำหรับ
คำสั่ง	พระบรมราชโองการ	พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
	พระราชโองการ	.....
	พระราชเสาวนีย์	สมเด็จพระบรมราชินีนาถ
	พระราชบัณฑูร	สมเด็จพระยุพราช
	พระราชบัญชา	.....
	พระดำรัสสั่ง	พระราชวงศ์ทั่วไป

ราชาศัพท์

คำนามและกริยาที่มีความหมายอย่างเดียวกันแต่ใช้ราชาศัพท์ต่างกันตามพระอิสริยศักดิ์ หรือตามสภาวการณ์และสถานที่

คำสามัญ	ราชาศัพท์	ใช้สำหรับ
คำพูด	พระราชดำรัส	พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวสมเด็จพระบรมราชินีนาถ
	พระราชกระแส	สมเด็จพระยุพราช
		กรมสมเด็จพระเทพรัตนฯ
	พระดำรัส	พระราชวงศ์ทั่วไป
	รับสั่ง	

ราชาศัพท์

คำนามและกริยาที่มีความหมายอย่างเดียวกันแต่ใช้ราชาศัพท์ต่างกันตามพระอิสริยศักดิ์ หรือตามสภาวการณ์และสถานที่

คำสามัญ	ราชาศัพท์	ใช้สำหรับ
จดหมาย	พระราชหัตถเลขา	พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวสมเด็จพระบรมราชินีนาถ
	ลายพระหัตถ์	สมเด็จพระบรมราชินี สมเด็จพระยุพราช กรมสมเด็จพระเทพรัตนฯ พระราชวงศ์ทั่วไป

ราชาศัพท์

คำนามและกริยาที่มีความหมายอย่างเดียวกันแต่ใช้ราชาศัพท์ต่างกันตามพระอิสริยศักดิ์ หรือตามสภาวการณ์และสถานที่

คำสามัญ	ราชาศัพท์	ใช้สำหรับ
วันเกิด	วันพระบรมราชสมภพ	พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวสมเด็จพระบรมราชินีนาถ
	วันพระราชสมภพ	สมเด็จพระบรมราชินี
		สมเด็จพระยุพราช
		กรมสมเด็จพระเทพรัตนฯ
	วันประสูติ	พระราชวงศ์ทั่วไป

ราชาศัพท์

คำนามและกริยาที่มีความหมายอย่างเดียวกันแต่ใช้ราชาศัพท์ต่างกันตามพระอิสริยศักดิ์ หรือตามสภาวการณ์และสถานที่

คำสามัญ	ราชาศัพท์	ใช้สำหรับ
งานบำเพ็ญกุศลเนื่องในวันเกิด	พระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา	พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวสมเด็จพระบรมราชินีนาถ
	บำเพ็ญพระราชกุศลเฉลิมพระชนมพรรษา หรือ บำเพ็ญพระราชกุศลฉลองพระชนมายุ	สมเด็จพระบรมราชินี สมเด็จพระยุพราช กรมสมเด็จพระเทพรัตนฯ
	บำเพ็ญพระกุศลวันประสูติ	พระราชวงศ์ทั่วไป

ราชาศัพท์

คำนามและกริยาที่มีความหมายอย่างเดียวกันแต่ใช้ราชาศัพท์ต่างกันตามพระอิสริยศักดิ์ หรือตามสภาวการณ์และสถานที่

คำสามัญ	ราชาศัพท์	ใช้สำหรับ
ขอโอกาสเพื่อทำการสิ่งใดสิ่งหนึ่ง	ขอพระราชทานพระบรมราชวโรกาส	พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
		สมเด็จพระบรมราชินีนาถ
	ขอพระราชทานพระราชวโรกาส	สมเด็จพระบรมราชินี
		สมเด็จพระยุพราช
		กรมสมเด็จพระเทพรัตนฯ
	ขอพระราชทานพระวโรกาส	พระบรมวงศ์ชั้น เจ้าฟ้า
	ขอประทานพระวโรกาส	พระราชวงศ์ทั่วไป

สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินี	ขอพระราชทานกราบบังคมทูลพระกรุณาทรงทราบฝ่าละอองธุลีพระบาท	ควรมิควรแล้วแต่จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมหรือด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม	ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท	ข้าพระพุทธเจ้า	พระพุทธเจ้าข้า / เพค่ะ

การใช้ราชาศัพท์นี้ ใช้เมื่อทรงรับการสถาปนา

..... การใช้อาจมีการปรับเปลี่ยน .....

กรมสมเด็จพระเทพฯ	ขอพระราชทานกราบบังคมทูลทรงทราบฝ่าละอองพระบาท	ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม	ใต้ฝ่าละอองพระบาท	ข้าพระพุทธเจ้า	พระพุทธเจ้าข้า / เพค่ะ

สำหรับการกราบบังคมทูลรายงานด้วยวาจา บริเวณรถเทียบ/ถวายรายงาน
มีพระราชประสงค์ให้ใช้
คำกราบบังคมทูลดังนี้
ข้าพระพุทธเจ้า *ชื่อ-นามสกุล ตำแหน่ง* พระพุทธเจ้าข้า ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม
การใช้ราชาศัพท์นี้ เป็นการปรับใช้ ตามพระราชประสงค์
..... การใช้อาจมีการปรับเปลี่ยน .....

ราชาศัพท์ที่ใช้แก่สมเด็จพระสังฆราช ใช้เทียบเท่าพระอนุวงศ์ชั้นพระองค์เจ้า

คำขึ้นต้น คำสรรพนาม คำลงท้าย การกราบทูลทั้งด้วยวาจาและเป็นลายลักษณ์

คำขึ้นต้นในการกราบทูล

กราบทูลด้วยวาจา ใช้ว่า กราบทูลทราบฝ่าพระบาท

กราบทูลเป็นลายลักษณ์อักษร ใช้ว่า กราบทูล (พระนาม) ทราบฝ่าพระบาท

คำสรรพนาม

สรรพนามบุรุษที่ ๑ แทนผู้กราบทูลชาย (ผู้พูด) ใช้ว่า เกล้ากระหม่อม

สรรพนามบุรุษที่ ๑ แทนผู้กราบทูลหญิง (ผู้พูด) ใช้ว่า เกล้ากระหม่อมฉัน

สรรพนามบุรุษที่ ๒ แทนสมเด็จพระสังฆราช ใช้ว่า ฝ่าพระบาท

สรรพนามบุรุษที่ ๓ เมื่อกล่าวถึงสมเด็จพระสังฆราช ใช้ว่า พระองค์

คำลงท้ายในการกราบทูล

กราบทูลด้วยวาจา ใช้ว่า ควรมิควรแล้วแต่จะโปรด

กราบทูลอย่างเป็นลายลักษณ์อักษร ใช้ว่า ควรมิควรแล้วแต่จะโปรด

เกล้ากระหม่อม(ฉัน) (นามผู้กราบทูล)

คำกริยาราชาศัพท์ที่ใช้แก่สมเด็จพระสังฆราช มีตัวอย่างดังนี้

คำสามัญ	คำกริยาราชาศัพท์
เกิด	ประสูติ
ขออนุญาต	ขอประทานพระอนุญาต
ขออนุญาตเข้าพบ	ขอประทานพระวโรกาศเข้าเฝ้า
เข้าพบ	เข้าเฝ้า
คิด	มีพระดำริ , ทรงพระดำริ
เดินทาง (+ไป,ไปยัง,มา,มาถึง,กลับ,ฯลฯ)	เสด็จ (+ไป,ไปยัง,มา,มาถึง,กลับ,ฯลฯ
ทำบุญ	ทรงบำเพ็ญพระกุศล
บวช	ทรงผนวก
พูด	มีพระดำรัส , ทรงพระดำรัส

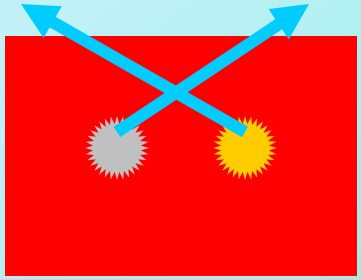
คำกริยาราชาศัพท์ที่ใช้แก่สมเด็จพระสังฆราช มีตัวอย่างดังนี้

คำสามัญ	คำกริยาราชาศัพท์
บอก	กราบทูล
ประสงค์	มีพระประสงค์
มีอายุ.....ปี	เจริญพระชันษา....ปี , มีพระชันษา.....ปี
รอรับ	รับเสด็จ
สั่ง	มีพระดำรัสสั่ง , มีรับสั่ง
(สมเด็จพระสังฆราช) ให้	ประทาน
ให้ (แด่สมเด็จพระสังฆราช)	ถวาย
นั่ง , อยู่	ประทับ

แนวทางปฏิบัติการจัดพิธีในวันสำคัญที่เกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์

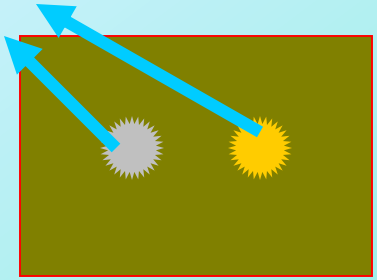
การวางพานพุ่ม การวางพวงมาลา





การนำพุ่มทอง พุ่มเงินไปตั้ง





การนำพุ่มทอง พุ่มเงินไปตั้ง





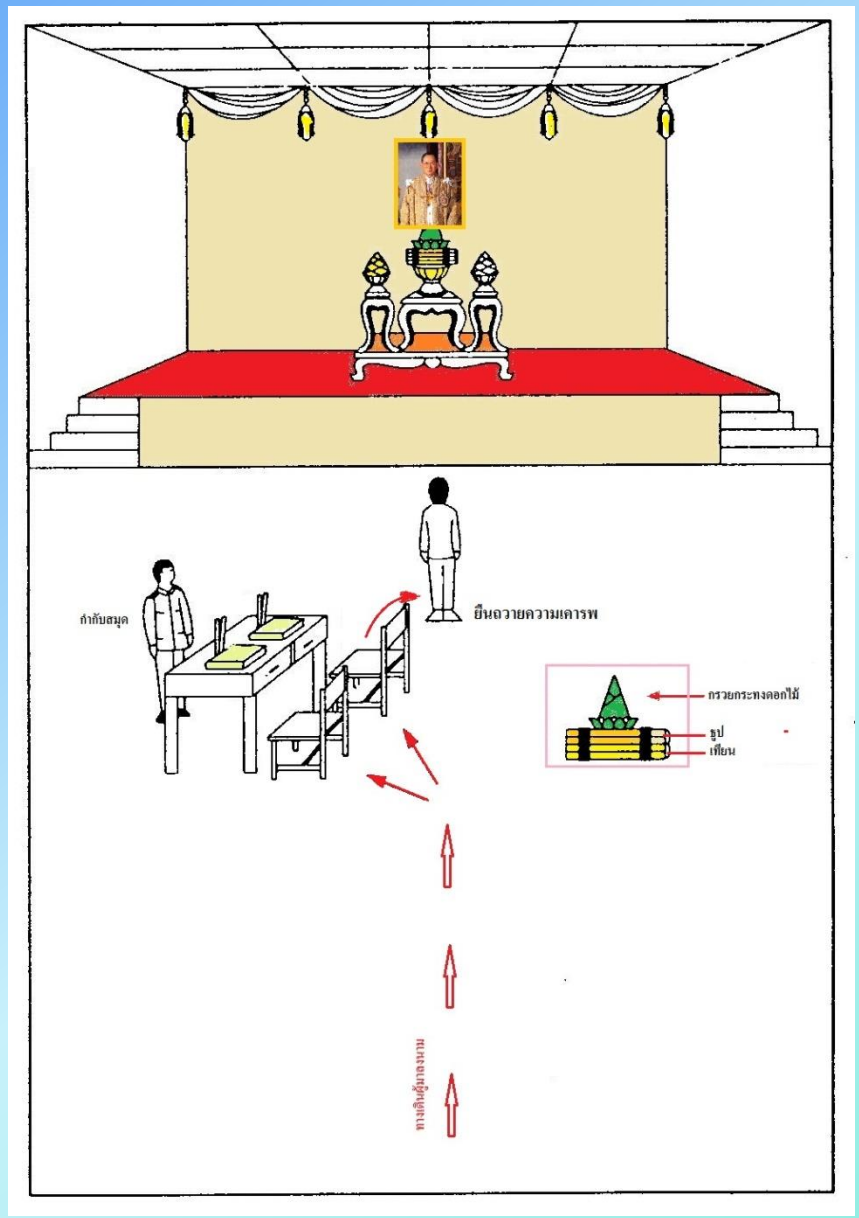
การตั้งเครื่องทองน้อย



การตั้งเครื่องทองน้อย

รูปแบบการถวายพระพร

วันเฉลิมพระชนมพรรษา

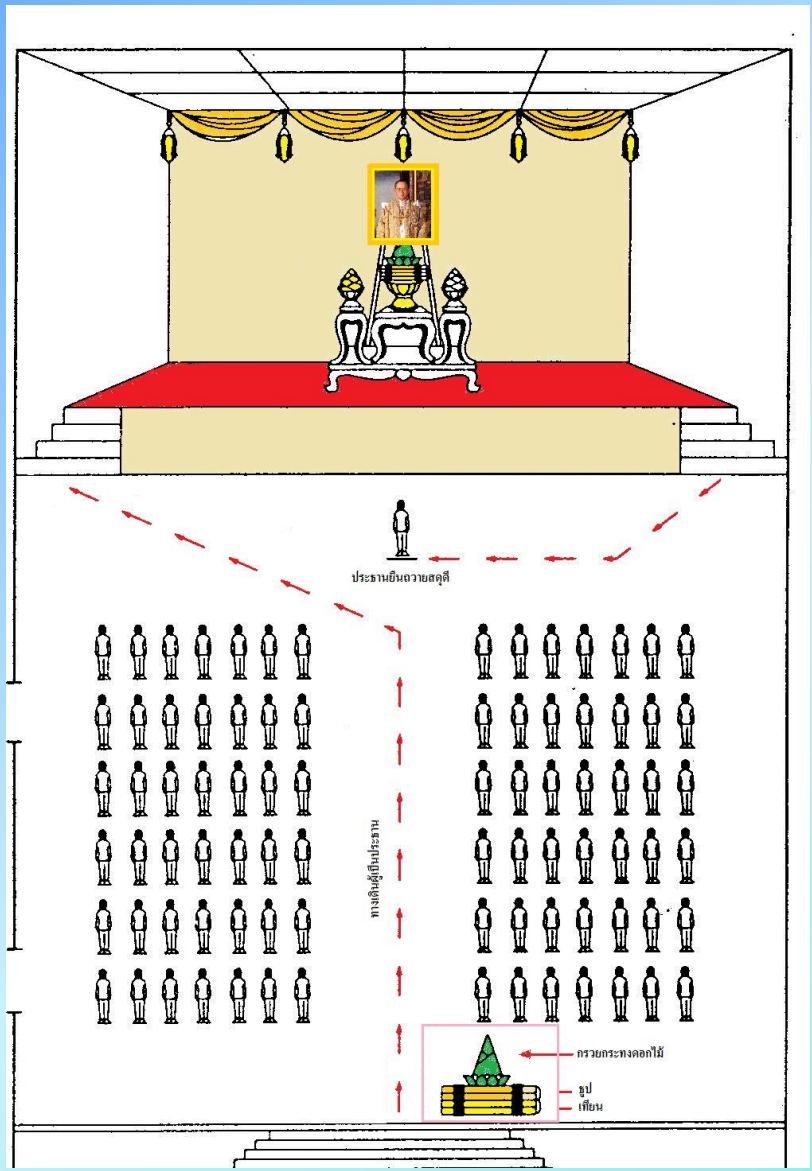




แบบที่ ๑ การลงนามถวายพระพร

- จัดสถานที่เตรียมรองรับผู้ที่จะมาลงนามถวายพระพร ตามแบบที่สำนักพระราชวังกำหนด
- ลงนามถวายพระพรแล้ว เดินไปหน้าพระบรมฉายาลักษณ์ ถวายความเคารพ ๑ ครั้ง

การแต่งกาย ข้าราชการแต่งเครื่องแบบปกติขาว พลเรือนแต่งชุดสุภาพหรือสากล



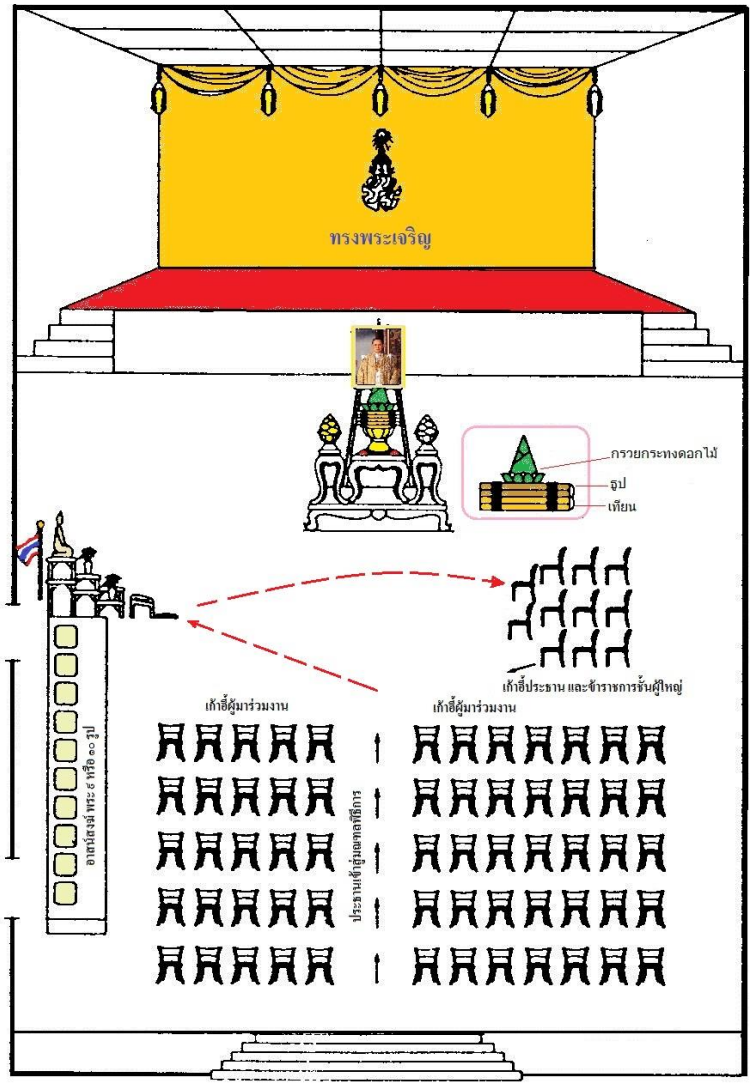
แบบที่ ๒ การลงนามถวายพระพร และชุมนุมสดุดีพระพรชัยมงคล

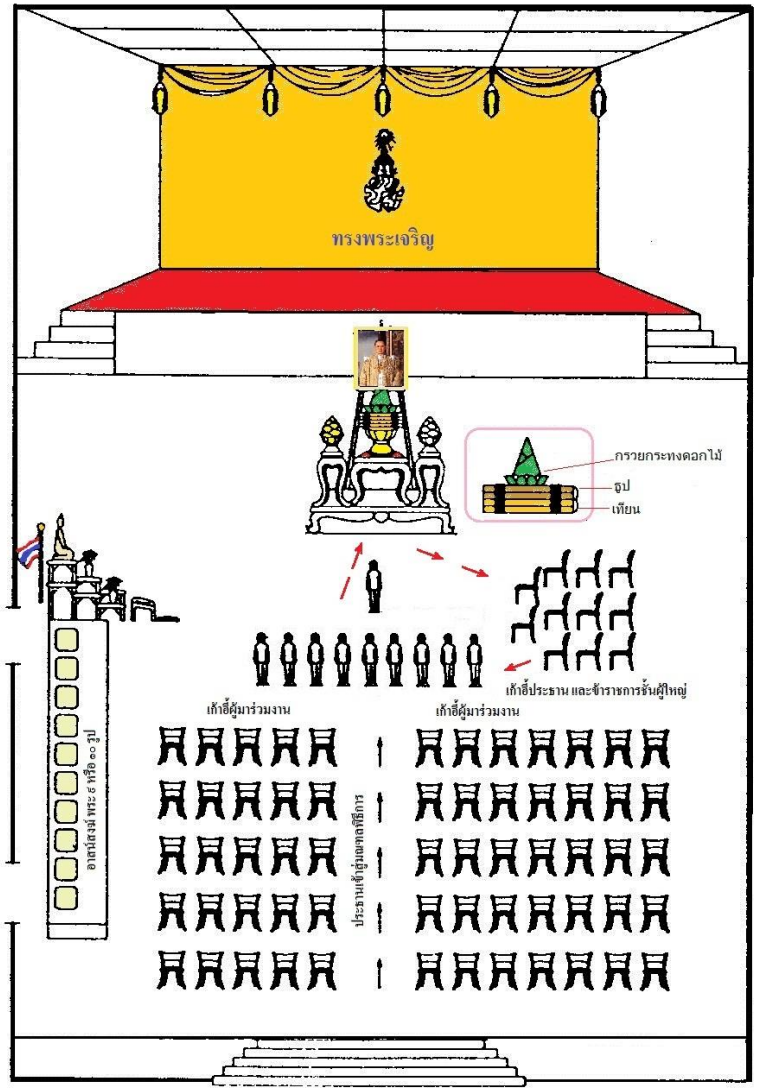
- จัดสถานที่เตรียมลงนามถวายพระพร และชุมนมสดุดีถวายพระพรชัยมงคล ตามแบบที่สำนักพระราชวังกำหนด
- ลงนามถวายพระพร แล้วเข้าประจำที่ตามลำดับตำแหน่งหน้าที่
- ประธานเดินไปที่หน้าพระบรมฉายาลักษณ์ เปิดกรวยถวายราชสักการะแล้วถอยออกมาเพื่อถวายความเคารพ ทุกคนถวายความเคารพพร้อมประธาน
- ประธานอ่านคำสดุดีเฉลิมพระเกียรติถวายพระพรชัยมงคล
- ดุริยางค์บรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี
- ทกคนถวายความเคารพพร้อมกัน
- เสร็จพิธี

การแต่งกาย ข้าราชการแต่งเครื่องแบบ..... (อนุโลมตาม สนว.)

พลเรือนแต่งชุดสุภาพหรือสากล

หมายเหตุ การแต่งการให้ปฏิบัติตามที่รัฐบาลสั่งการหรือขอความร่วมมือ


ทรงพระเจริญ
กรวยกระทงดอกไม้
ธูป
เทียน
เก้าอี้ประธาน และข้าราชการชั้นผู้ใหญ่
เก้าอี้ผู้มาร่วมงาน
เก้าอี้ผู้มาร่วมงาน
อาคารจอดรถ พระ ๕ หรือ ๑๐ รูป
ประธานเข้าสู่บริเวณพิธีการ


ทรงพระเจริญ
กรวยกระทงดอกไม้
ธูป
เทียน
เก้าอี้ประธาน และข้าราชการชั้นผู้ใหญ่
เก้าอี้ผู้มาร่วมงาน
เก้าอี้ผู้มาร่วมงาน
อาคารจอดรถ พระ ๕ หรือ ๑๐ รูป
ประธานเข้าสู่บริเวณพิธีการ

แบบที่ ๓ การลงนามถวายพระพร ชุมนุมสดุดี และบำเพ็ญกุศลถวายเป็นพระราชกุศล

- จัดสถานที่เตรียมลงนามถวายพระพรและบำเพ็ญกุศลตามแบบที่ สำนักพระราชวังกำหนด
- ประธานเข้าสู่ที่ประชุม จุดธูปเทียนบูชาพระรัตนตรัย กราบ ๓ ครั้งแล้ว ถวายความเคารพ พระบรมฉายาลักษณ์
- ไปนั่งประจำที่ประธาน
- เจ้าหน้าทีอาราธนาศีล
- พระสงฆ์ตั้งพัดยศให้ศีล
- ประธานและผู้ชุมนุมประนมมือรับศีล
- ประธานไปที่หน้าพระบรมฉายาลักษณ์ (ทุกคนยืนขึ้น)
- ประธานเปิดกรวยกระทงดอกไม้แล้วถอยออกมาถวายความเคารพพระบรมฉายาลักษณ์ ผู้ชุมนุม ณ ที่นั้นถวายความเคารพพร้อมประธาน
- ประธานอ่านคำสดุดีเฉลิมพระเกียรติถวายพระพรชัยมงคล จบแล้วถวายความเคารพ
- พระสงฆ์ตั้งพัดยศเจริญชัยมงคลคาถา
- ดุริยางค์บรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมีจบ ถวายความเคารพพร้อมกันแล้วนั่งประจำที่
- พระสงฆ์ถวายพระพร
- ประธานประเคนภัตตาหารแด่พระสงฆ์
- ประธานประเคนจตุปัจจัยไทยธรรมแด่พระสงฆ์
- พระสงฆ์อนุโมทนา ประธานกรวดน้ำ - รับพรเมื่อพระสงฆ์กล่าว ถวายอดิเรก ทุกคนเอามือลง จบคำถวายอดิเรกแล้วประนมมือรบพรต่อไปจนจบ
- พระสงฆ์เดินทางกลับ
- ประธานและทุกคนถวายความเคารพพระบรมฉายาลักษณ์พร้อมกัน เป็นเสร็จพิธี

แนวทางปฏิบัติในวันสำคัญ

วันที่ ๒๘ กรกฎาคม

วันที่ ๑๒ สิงหาคม

วันที่ ๕ ธันวาคม

วันที่ ๓ มิถุนายน

วันที่ ๒๘ กรกฎาคม

วันที่ ๑๒ สิงหาคม

วันที่ ๓ มิถุนายน

แนวทางปฏิบัติในวันสำคัญทั้งสามวันนี้

ปฏิบัติ ตามรูปแบบของวันเฉลิมพระชนมพรรษา

วันที่ ๕ ธันวาคม ตามพระราชประสงค์กำหนดให้เป็น

วันพ่อแห่งชาติ วันชาติไทย และกำหนดให้มีพระราชพิธี

แนวทางปฏิบัติ

ทำบุญตักบาตร ถวาย

ทำสิ่งใดเพื่อรำลึกถึง

ทำบุญถวาย ตามแบบพระราชพิธี

รูปแบบในการจัดตั้งโต๊ะหมู่บูชาในการถวายพระพร ถวายสักการะ

รัฐบาลขอเชิญประชาชนร่วมเฉลิมพระเกียรติ
และแสดงความจงรักภักดี
เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษาสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
๒๘ กรกฎาคม ๒๕๖๑

ตามหน่วยงาน
อาคาร บ้านเรือน



ประดับธงชาติคู่
ธงพระปรมาภิไธย ว.ป.ร.

พระฉายาลักษณ์พร้อม
ตั้งเครื่องราชสักการะ



ประดับธงชาติ
ธงพระปรมาภิไธย ว.ป.ร.

ตั้งแต่วันที่
๑ - ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๖๑

รัฐบาลขอเชิญประชาชนร่วมแสดงความจงรักภักดี
และสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณโดยพร้อมเพรียงกัน
ในงานพระราชพิธีบรมราชาภิเษก พุทธศักราช ๒๕๖๒
ตั้งแต่บัดนี้ถึงวันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๖๓



รูปแบบที่ 1

ตั้งโต๊ะหมู่ประดิษฐาน
พระฉายาลักษณ์สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
พร้อมเครื่องราชสักการะ



รูปแบบที่ 2

ติดตั้งภายในหน่วยงาน
อาคาร บ้านเรือน

เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา

สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินี

๓ มิถุนายน ๒๕๖๒

รัฐบาลขอเชิญหน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชนร่วมกิจกรรม



ประดับธงชาติคู่กับธงพระนามาภิไธย ส.ท.
พระฉายาลักษณ์สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินี
ตั้งเครื่องราชสักการะ ประดับผ้าระบายสีม่วงร่วมกับผ้าระบายสีเหลือง
ตามหน่วยงาน อาคาร บ้านเรือน ตั้งแต่วันที่ ๑ - ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๒
และจัดสถานที่ลงนามถวายพระพร ตั้งแต่วันที่ ๓ - ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๒

สามารถดาวน์โหลด

รูปแบบ
พระฉายาลักษณ์
ได้ที่กรมประชาสัมพันธ์

รูปแบบ
การตั้งโต๊ะหมู่บูชา
กระทรวงวัฒนธรรม


THAILAND
BIENNALE
2018
ทรงพระเจริญ
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

แนวทางการปฏิบัติในการประดับพระบรมฉายาลักษณ์ และพระฉายาลักษณ์ในสถานที่อาคารราชการต่าง ๆ

ตัวอย่าง การประดับพระบรมฉายาลักษณ์ และ พระฉายาลักษณ์ ในสถานที่อาคารราชการต่างๆ

แบบที่ ๑





รูปที่ ๑ พระบรมฉายาลักษณ์ (พระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงฉายคู่กับ สมเด็จพระบรมราชชนนีพันปีหลวง) และ พระบรมฉายาลักษณ์ (พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงฉายคู่กับ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินี)

ตัวอย่าง การประดับพระบรมฉายาลักษณ์ และ พระฉายาลักษณ์ ในสถานที่อาคารราชการต่างๆ

แบบที่ ๒







รูปที่ ๒ พระบรมฉายาลักษณ์ (พระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงฉายคู่กับ สมเด็จพระบรมราชชนนีพันปีหลวง) , พระบรมฉายาลักษณ์ พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว และ พระฉายาลักษณ์ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินี

ตัวอย่าง การประดับพระบรมฉายาลักษณ์ และ พระฉายาลักษณ์ ในสถานที่อาคารราชการต่างๆ

แบบที่ ๓







รูปที่ ๓ พระบรมฉายาลักษณ์ พระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร , พระบรมฉายาลักษณ์ สมเด็จพระบรมราชชนนีพันปีหลวง และ พระบรมฉายาลักษณ์ (พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงฉายคู่กับ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินี)

ตัวอย่าง การประดับพระบรมฉายาลักษณ์ และ พระฉายาลักษณ์ ในสถานที่อาคารราชการต่างๆ

แบบที่ ๔






รูปที่ ๔ พระบรมฉายาลักษณ์ พระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร พระบรมฉายาลักษณ์ สมเด็จพระบรมราชชนนีพันปีหลวง) ,พระบรมฉายาลักษณ์ พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว และ พระฉายาลักษณ์ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินี

คำแนะนำเพิ่มเติม

- กรณีไม่มีพื้นที่เพียงพอ สามารถประดับพระบรมฉายาลักษณ์ พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว และ พระฉายาลักษณ์ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินี ได้
- กรณี มีพื้นที่เพียงพอ ให้ประดับตามตัวอย่าง

การประกอบพิธีมอบเครื่องราชอิสริยาภรณ์

ผังการจัดสถานที่ประกอบพิธี 2







พานวางเครื่องราช ฯ

เจ้าหน้าที่เชิญ

ประธานในพิธี

โต๊ะวางเครื่องราช ฯ

ผู้ขานชื่อ

1 จุดเคารพ

2 จุดเคารพ

3 จุดเคารพ

ขั้นตอนปฏิบัติในพิธีรับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์

ต่อหน้าพระฉายาลักษณ์

1. ผู้เข้ารับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ถึงสถานที่จัดพิธีรับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ลงทะเบียน จากนั้นให้นั่งประจำที่พร้อมกันเพื่อรับฟังการชี้แจงและซักซ้อมขั้นตอนและวิธีการเข้ารับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์
2. เมื่อประธานในพิธีเดินทางมาถึง ให้ทุกท่านลูกขึ้นยืนตรง (ยังไม่ต้องแสดงความเคารพ) จากนั้นประธานจุดธูปเทียนบูชาพระรัตนตรัย (ระหว่างนั้นทุกคนประนมมือ) เมื่อกราบพระพุทธรูปแล้ว ประธานเคารพธงชาติ และถวายความเคารพพระฉายาลักษณ์ แล้วเดินไปยืนตรงหน้าที่นั่งที่จัดไว้ ทุกคนที่อยู่ในห้องพิธีทำความเคารพประธาน ประธานเคารพตอบ เมื่อประธานนั่งประจำที่แล้วทุกท่านจึงนั่งลง
3. ผู้ที่ได้รับมอบหมายกล่าวรายงานต่อประธาน จากนั้นประธานเข้าประจำจุดและถวายความเคารพพระฉายาลักษณ์ หลังนั้นผู้ทำหน้าที่เบิกตัวผู้เข้ารับพระราชทาน โดยขานชื่อชั้นตราของเครื่องราชอิสริยาภรณ์ และขื่อผู้เข้ารับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ต่อหน้าพระฉายาลักษณ์ ตามลำดับ จนเสร็จพิธี (ประธานจะรับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ จากผู้เชิญ เพื่อเชิญไปวางบนพานหน้าพระฉายาลักษณ์ทีละลำดับ)
4. ในการเข้ารับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์จากพระฉายาลักษณ์ ผู้เข้ารับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์คนแรกจะเดินนำแถวตามแนวลูกศร หยุดตรงจุดเคารพที่ 1 (เคารพ ๑ ครั้ง) เดินตามแนวลูกศรไปจุดเคารพที่ 2 หน้าพระฉายาลักษณ์ (ถวายความเคารพ ๑ ครั้ง) จากนั้นเดินเข้าไปชิดเท้า รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ จากพานหน้าพระฉายาลักษณ์ (การรับพระราชทาน ยืนตรง ยกมือขวา เอางาน รับพระราชทานเครื่องราชจากพานหน้าพระฉายาลักษณ์)
5. ผู้เข้ารับลำดับถัดไป ให้แทนที่ตำแหน่ง ผู้ที่ได้รับการขานชื่อเข้ารับเครื่องราชก่อนหน้า

<u>การแต่งกาย</u> แต่งเครื่องแบบปกติขาว

** การถวายความเคารพ/การเคารพ : ใช้วิธีโค้งคำนับ/คำนับ สุภาพสตรี : ถอนสายบัว

ผู้ที่จะเข้าเฝ้ารับเสด็จฯ ณ ที่หมายแรก

กรณีต่างจังหวัด

(ปัจจุบันได้มีการปรับปรุงข้อปฏิบัติตามหนังสือของ ส.ล.ค.

ที่ น.ร. ๐๔๐๗/๒๙๕๙ ลงวันที่ ๑๘ พ.ค. ๒๕๔๘)

- นายกรัฐมนตรี หรือรองนายกรัฐมนตรี ปฏิบัติหน้าที่แทนนายกรัฐมนตรี
- ผู้ว่าราชการจังหวัด หรือรองผู้ว่าราชการจังหวัด
- รัฐมนตรี
- ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล (ตำแหน่ง ที่สูงกว่าหรือเทียบเท่า)
- ผู้บังคับการจังหวัดทหารบก (ตำแหน่งที่สูงกว่าหรือเทียบเท่า)
- ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัด (ตำแหน่งที่สูงกว่าหรือเทียบเท่า)
- สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส)
- สมาชิกวุฒิสภา (ส.ว)

ข้อพึงปฏิบัติในการเข้าเฝ้า ฯ

- แต่งกายตามหมายกำหนดการ กำหนดการ หรือหมายรับสั่งของสำนักพระราชวัง
- ต้องมาถึงก่อนเวลาเสด็จพระราชดำเนิน ตามที่กำหนดไว้ในหมายกำหนดการอย่างน้อย ๑ ชั่วโมง

(หากมาถึงหลังเวลาเสด็จพระราชดำเนินแล้วก็ไม่เป็นการสมควรที่จะเข้าเฝ้า ฯ ในพระราชพิธีหรือพิธีนั้น ๆ)

- ผู้เข้าเฝ้า ฯ จะต้องสำรวมกิริยา มารยาท ควรตรวจความเรียบร้อย ของเครื่องแต่งกายในการเข้าเฝ้า ฯ หากกำหนดให้แต่งกายชุดสุภาพ ห้ามแต่งกายด้วยชุดสีดำ

- ถ้ายืนเฝ้า ฯ ไม่ควรจะเอามือไพล่หลัง ล้วงกระเป๋า...มือกอดอก
- ถ้านั่งเก้าอี้เฝ้า ฯ ไม่ควรนั่งไขว่ห้าง หรือเหยียดออกไปตามสบาย และไม่ควรเอาแขนพาดพักที่พนักพิงหลังเก้าอี้
- ไม่สวมแว่นตาดำ
- ไม่ควรสูบบุหรี่ ไม่เคี้ยวหมากฝรั่งในพระที่นั่ง ในอาคาร หรือในพลับพลาพิธี
- ขณะเข้าเฝ้า ฯ ไม่ควรพูดคุยให้มีให้มีเสียงดังเกินควร

- ไม่ควรถือถุง ย่าม และนำสิ่งของติดตัวมากเกินสมควร
- ห้ามนำอาวุธ เว้นแต่กระบี่ ประกอบเครื่องแบบทหาร ตำรวจ
- ห้ามนำเครื่องมือสื่อสารติดตัวไปในการเข้าเฝ้า ฯ โดยเด็ดขาด
- เมื่อไปถึงสถานที่ที่กำหนดจะต้องปฏิบัติตามคำชี้แจงของเจ้าหน้าที่รับรอง ให้เข้าประจำที่นั่งตามที่ทางสำนักพระราชวังจัดไว้ให้โดยไม่เปลี่ยนที่นั่งเอง
- หากมีความจำเป็นต้องปฏิบัติภารกิจส่วนตัว ควรปฏิบัติให้เรียบร้อยก่อนเสด็จพระราชดำเนินมาถึง

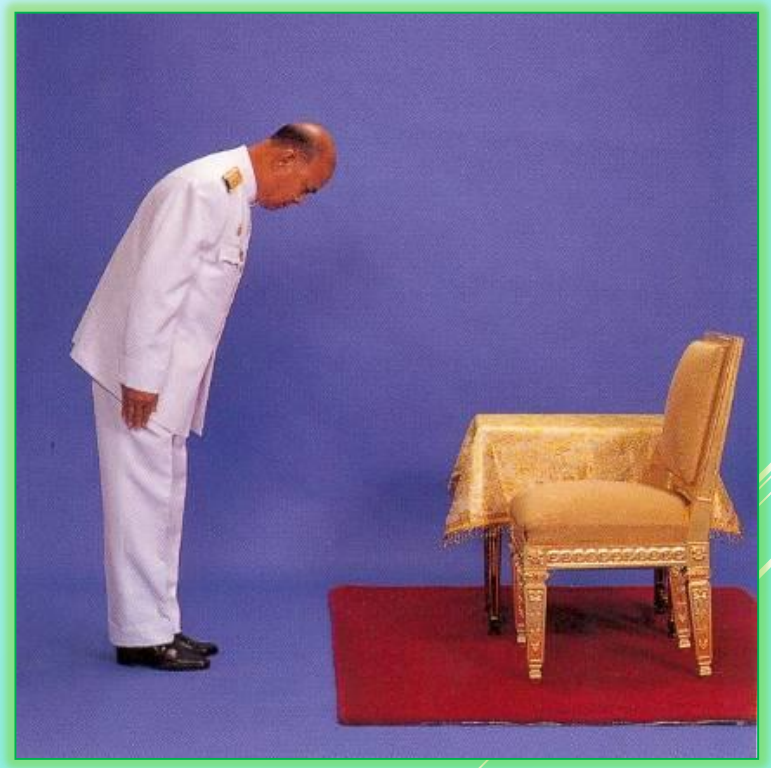
การทำความเคารพ

- การถวายคำนับ

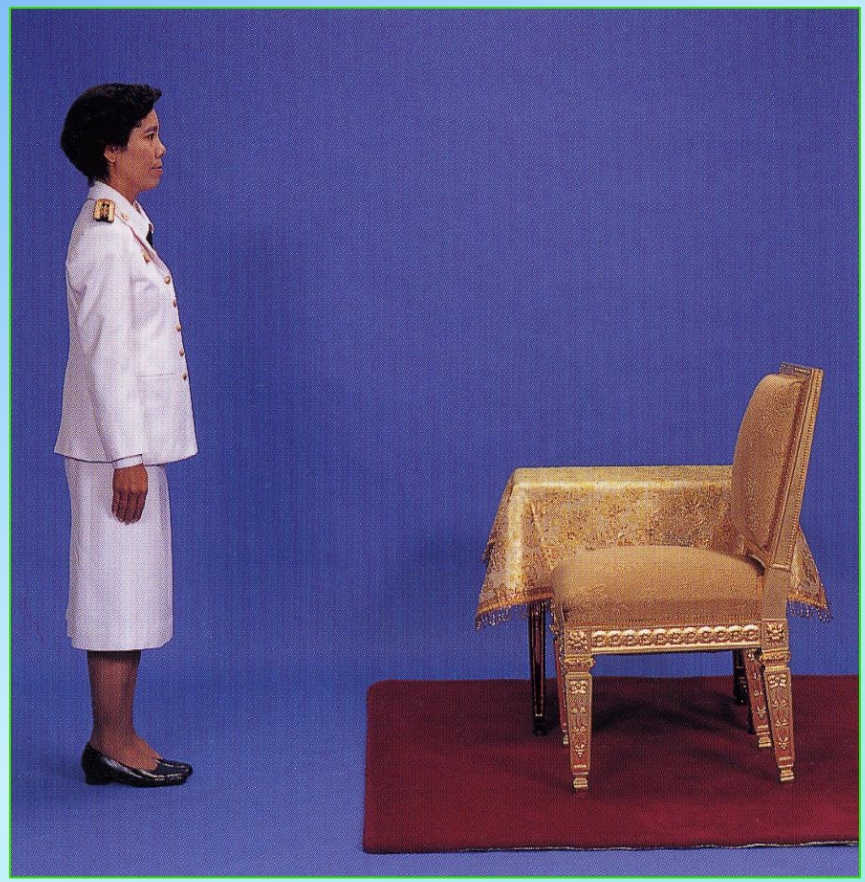
เป็นการแสดงความเคารพอย่างหนึ่งของบุรุษและสตรีที่สวมเครื่องแบบ (กรณีไม่สวมหมวก) สำหรับถวายแด่พระมหากษัตริย์ สมเด็จพระบรมราชินีนาถ พระบรมวงศานุวงศ์ พระราชวงศ์ และผู้แทนพระองค์ เมื่อมีโอกาสได้เข้าเฝ้าฯ รับเสด็จ ทูลเกล้าฯ หรือน้อมเกล้าฯ ถวายสิ่งของ หรือรับพระราชทานสิ่งของ รวมถึงการถวายความเคารพพระบรมฉายาลักษณ์ พระบรมสาทิสลักษณ์ และพระบรมรูป

การถวายคำนับ (ชาย)





การถวายคำนับ (หญิง)



๑



๒

แนวทางการปฏิบัติ ตามพระราโชบายใหม่

การถวายความเคารพของสุภาพสตรี ที่แต่งกายชุดปกติขาว ไม่สวมหมวก ใช้การถอนสายบัว



ที่ นร ๐๕๐๔/ว ๓๓๗

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๖ กรกฎาคม ๒๕๖๓

เรื่อง แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการถวายความเคารพพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระราชินี พระบรมวงศานุวงศ์ และพระราชวงศ์ สำหรับข้าราชการฝ่ายพลเรือน

เรียน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ นร ๐๑๐๖/๓๘๒๔ ลงวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๖๓

ด้วยสำนักนายกรัฐมนตรี โดยสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีได้ขอให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการถวายความเคารพพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระราชินี พระบรมวงศานุวงศ์ และพระราชวงศ์ สำหรับข้าราชการฝ่ายพลเรือน ความละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วยนี้

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๖๓ เห็นชอบตามที่สำนักนายกรัฐมนตรี (สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี) เสนอ

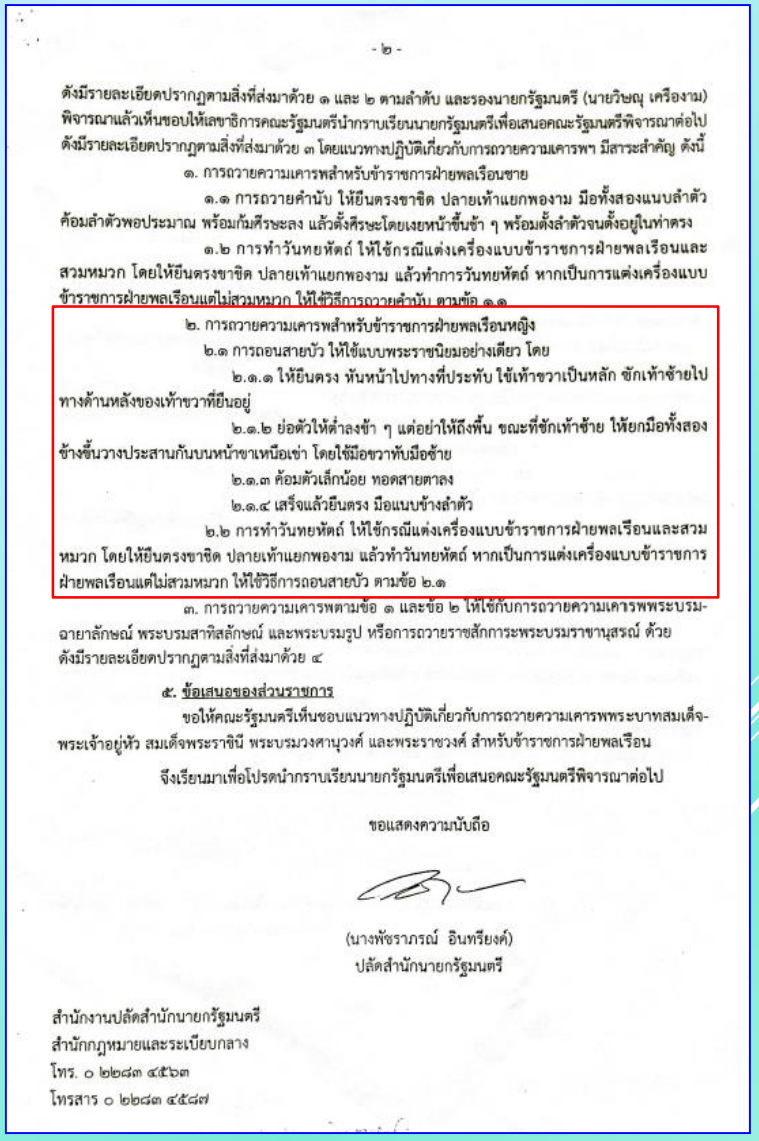
จึงเรียนยืนยันมาและขอให้โปรดแจ้งให้ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานอื่นของรัฐในกำกับดูแลทราบและถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายธีระพงษ์ วงศ์ศิวะวิลาส)
เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ที่ นร ๐๑๐๒/ 5064

กองอาลักษณ์และเครื่องราชอิสริยาภรณ์
โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๑๘๒๒
โทรสาร ๐ ๒๒๘๒ ๘๒๒๔
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ rsrd@soc.go.th
www.soc.go.th



- ๒ -

ดังมีรายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑ และ ๒ ตามลำดับ และรองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) พิจารณาแล้วเห็นชอบให้เลขาธิการคณะรัฐมนตรีนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป ดังมีรายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๓ โดยแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการถวายความเคารพฯ มีสาระสำคัญ ดังนี้

๑. การถวายความเคารพสำหรับข้าราชการฝ่ายพลเรือนชาย

๑.๑ การถวายคำนับ ให้ยืนตรงชาชิด ปลายเท้าแยกพองาม มือทั้งสองแนบลำตัว ค้อมลำตัวพอประมาณ พร้อมก้มศีรษะลง แล้วตั้งศีรษะโดยเงยหน้าขึ้นช้า ๆ พร้อมตั้งลำตัวจนตั้งอยู่ในท่าตรง

๑.๒ การทำวันทยหัตถ์ ให้ใช้กรณีแต่งเครื่องแบบข้าราชการฝ่ายพลเรือนและสวมหมวก โดยให้ยืนตรงชาชิด ปลายเท้าแยกพองาม แล้วทำการวันทยหัตถ์ หากเป็นการแต่งเครื่องแบบข้าราชการฝ่ายพลเรือนแต่ไม่สวมหมวก ให้ใช้วิธีการถวายคำนับ ตามข้อ ๑.๑

๒. การถวายความเคารพสำหรับข้าราชการฝ่ายพลเรือนหญิง

๒.๑ การถอนสายบัว ให้ใช้แบบพระราชนิยมอย่างเดียว โดย

๒.๑.๑ ให้ยืนตรง หันหน้าไปทางที่ประทับ ใช้เท้าขวาเป็นหลัก ชักเท้าซ้ายไปทางด้านหลังของเท้าขวาที่ยืนอยู่

๒.๑.๒ ย่อตัวให้ต่ำลงช้า ๆ แต่อย่าให้ถึงพื้น ขณะที่ชักเท้าซ้าย ให้ยกมือทั้งสองข้างขึ้นวางประสานกันบนหน้าขาเหนือเข่า โดยใช้มือขวาทับมือซ้าย

๒.๑.๓ ค้อมตัวเล็กน้อย ทอดสายตาลง

๒.๑.๔ เสร็จแล้วยืนตรง มือแนบข้างลำตัว

๒.๒ การทำวันทยหัตถ์ ให้ใช้กรณีแต่งเครื่องแบบข้าราชการฝ่ายพลเรือนและสวมหมวก โดยให้ยืนตรงชาชิด ปลายเท้าแยกพองาม แล้วทำวันทยหัตถ์ หากเป็นการแต่งเครื่องแบบข้าราชการฝ่ายพลเรือนแต่ไม่สวมหมวก ให้ใช้วิธีการถอนสายบัว ตามข้อ ๒.๑

๓. การถวายความเคารพตามข้อ ๑ และข้อ ๒ ให้ใช้กับการถวายความเคารพพระบรมฉายาลักษณ์ พระบรมสาทิสลักษณ์ และพระบรมรูป หรือการถวายราชสักการะพระบรมราชานุสรณ์ ด้วย

ดังมีรายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๔

๔. ข้อเสนอของส่วนราชการ

ขอให้คณะรัฐมนตรีเห็นชอบแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการถวายความเคารพพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระราชินี พระบรมวงศานุวงศ์ และพระราชวงศ์ สำหรับข้าราชการฝ่ายพลเรือน

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นางพัชราภรณ์ อินทรียงค์)
ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
สำนักกฎหมายและระเบียบกลาง
โทร. ๐ ๒๒๘๓ ๔๕๖๓
โทรสาร ๐ ๒๒๘๓ ๔๕๘๗

การถอนสายบัว

เป็นการแสดงความเคารพอย่างหนึ่งของสตรี ที่ใช้กันเป็นสากลนิยมสำหรับถวายแด่ พระมหากษัตริย์ สมเด็จพระบรมราชินีนาถ พระบรมวงศานุวงศ์ และพระบรมฉายาลักษณ์ พระบรมสาทิสลักษณ์ พระบรมรูป ใช้เฉพาะสตรีที่แต่งกายด้วยชุดสุภาพ หรือชุดสากลนิยม หรือชุดไทย โดยมีขั้นตอนดังนี้...

การถอนสายบัว

- ยืนตรง ชักเท้าข้างหนึ่ง (ตามถนัด) ไปข้างหลัง แล้วลากปลายเท้าไขว้ไปทางด้านหลังของเท้าที่ยืนอยู่
- ย่อตัวลงโดยย่อเข่าข้างหนึ่งลงช้าๆไม่ต้องถึงพื้น ลำตัวตั้งตรง หน้าตรง ทอดสายตาลง ปล่อยแขนทั้งสองลงข้างลำตัว ก้มศีรษะเล็กน้อย พองาม
- เสร็จแล้วยืนขึ้นในท่าตรง

การถอนสายบัว

แบบสากลนิยม ยืนตรง หันหน้าไปทางพระองค์ท่าน วาดเท้าข้างใดข้างหนึ่งไปข้างหลังเล็ก น้อยตามถนัด พร้อมย่อตัวลง ลำตัวตรง หน้าตรง สายตาทอดลง ปล่อยแขนทั้งสองข้างแล้วยืนตรง

แบบพระราชนิยม ยืนตรง หัน หน้าไปทางพระองค์ท่าน วาดเท้าซ้าย(อนุโลมเท้าขวาสำหรับบุคคลที่ไม่สามารถปฏิบัติได้) ไปข้างหลังเล็กน้อยตามถนัด พร้อมกับย่อ ตัวลง ขณะที่วาดเท้า ให้ยกมือทั้งสอง ข้างขึ้นวางประสานกันบนขาหน้าเหนือเข่า ค้อม ตัวเล็กน้อยทอดสายตาลง เสร็จแล้วยืนขึ้นใน ลักษณะเดิม



การถอนสายบัว
แบบสากลนิยม





การทำวันทยหัตถ์

เป็นการแสดงความเคารพของบุรุษและสตรีเมื่อแต่งเครื่องแบบราชการซึ่งสวมหมวก โดยมีข้อปฏิบัติ ดังนี้



- ๑. ยืนตรง ยกข้อศอกขวา โดยให้แขนตั้งฉากกับลำตัว
- ๒. แบมือโดยให้นิ้วทั้งห้าเรียงชิดติดกัน ฝ่ามืออยู่ในลักษณะคว่ำ ปลายนิ้วชี้จรดขอบกระบังหมวกข้างขวา ระดับเหนือปลายคิ้วข้างขวา
- ๓. เสร็จแล้ว ให้ลดมือลงแนวลำตัวในท่ายืนตรง

การวันทยาหัตถ์





หากเป็น *การเข้าเฝ้า ฯ <u>ภายนอกอาคาร</u> โดยผู้เฝ้า ฯ แต่งกายสวมเครื่องแบบและสวมหมวก ต้องถวายความเคารพด้วยการกระทำวันทยหัตถ์* ถ้าไม่ได้สวมเครื่องแบบแต่สวมหมวกอื่น ต้องถอดหมวกก่อนแล้วใช้วิธีถวายคำนับ



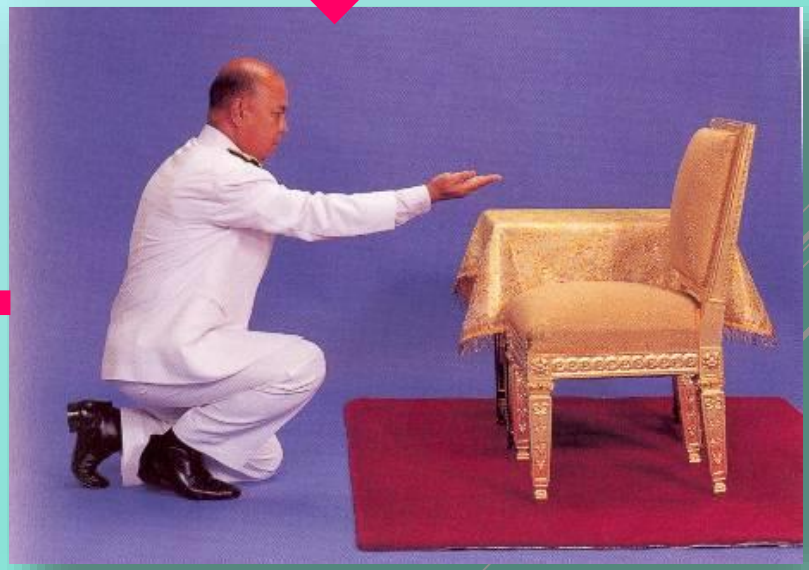
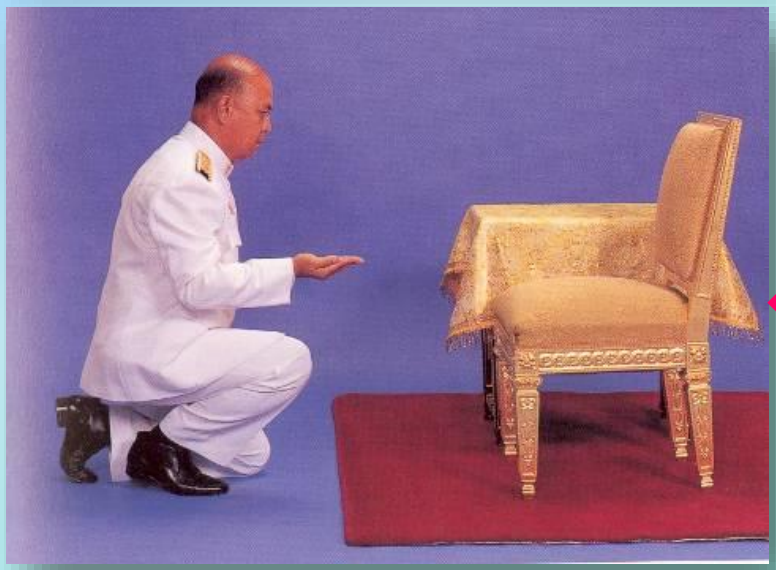
การเอางาน

ใช้เฉพาะเมื่อสามัญชน หรือเจ้านายราชตระกูลลำดับรองลงมา ได้รับพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้า ฯ ให้เข้าเฝ้า ฯ รับพระราชทานสิ่งของ จากพระหัตถ์ หรือกระทำกิจบางอย่างเฉพาะพระพักตร์ *เช่น เปิดกรวยกระทงดอกไม้ เปิดหรือปิดภาชนะเครื่องเสวย ฯลฯ*

ขั้นตอนการเอางานปฏิบัติดังนี้

- ยื่นแขนขวาออกไปข้างหน้าพร้อมกับยกมือขึ้นให้เฉียงจากลำตัว พอสมควร จะรับพระราชทานสิ่งของโดยปลายมือตรง นิ้วมือชิดติดกัน มือซ้ายแนบลำตัว
- กระดกปลายมือขึ้นประมาณ ๔๕ องศา ๑ ครั้ง โดยให้แขนอยู่ในลักษณะเดิม
- ลดมือลงแล้วช้อนมือขึ้นเพื่อรับพระราชทานสิ่งของหรือเพื่อหยิบจับ เปิด ปิด หรือถอนภาชนะสิ่งต่าง ๆ โดยระวังอย่าให้ของนั้นตกจากมือ



การหมอบกราบ

ใช้แสดงความเคารพพระมหากษัตริย์ลง มาถึงพระบรมวงศ์ ในโอกาสที่เข้าเฝ้า โดย นั่งพับเพียบเก็บปลายเท้าแล้วจึงหมอบลงให้ ศอกทั้งสองข้างถึงพื้นคร่อมเข่าอยู่ด้านล่าง เพียงเข่าเดียว มือทั้งสองกระพุ่มทอดลงกับพื้นไม่แบมือราบกับพื้น ก้มศีรษะลง หน้าผากแตะส่วนบนของมือที่ ประนม เมื่อกราบแล้วนั่งในท่าพับเพียบเฝ้าตามเดิม

การหมอบกราบ





การนั่งเฝ้า ฯ

การนั่งในที่เฝ้า ฯ ให้ปฏิบัติดังนี้

- ต้องนั่งด้วยอาการสำรวม
- ห้ามนั่งไขว่ห้างหรือเหยียดเท้าออกไปตามสบาย หรือยกแขนพาดพนักเก้าอี้
- เมื่อจะลุกออกจากเก้าอี้ที่เฝ้า ฯ ต้องถวายความเคารพ และเมื่อกลับเข้าประจำที่เดิมต้องปฏิบัติเช่นเดียวกัน
- เมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จจากพระราชอาสน์ที่ประทับ เพื่อทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจในการพระราชพิธี
  ผู้เข้าเฝ้า ฯ จะต้องยืนขึ้น หากเสด็จผ่านต้องถวายความเคารพทุกครั้ง และต้องยืนอยู่จนกว่าจะเสร็จพระราชกรณียกิจนั้น

การนั่งเฝ้า ฯ

- เมื่อเสด็จกลับไปประทับพระราชอาสน์และพระบรมวงศานุวงศ์นั่งเรียบร้อยแล้ว ผู้เฝ้า ฯ ต้องถวายความเคารพ แล้วจึงนั่งลงได้
- เมื่อเสด็จพระราชดำเนินกลับ ผู้เฝ้า ฯ ต้องยืนขึ้นถวายความเคารพ เมื่อรถยนต์พระที่นั่งแล่นออกไปและเพลงสรรเสริญพระบารมีจบลง ผู้เข้าเฝ้า ฯ ต้องถวายความเคารพเป็นครั้งสุดท้าย เป็นอันเสร็จพิธี
- หากเป็นการเข้าเฝ้า ฯ ในพระที่นั่งในพระบรมมหาราชวัง เมื่อไปถึงหรือจะกลับออกจากพระที่นั่ง ควรทำความเคารพพระราชอาสน์ พระพุทธรูป หรือพระบรมอัฐิ ที่อยู่ในมณฑลพิธีก่อน

การนั่งในที่เฝ้าฯ



การยืนในที่เฝ้าฯ



การยืนในที่เฝ้าฯ

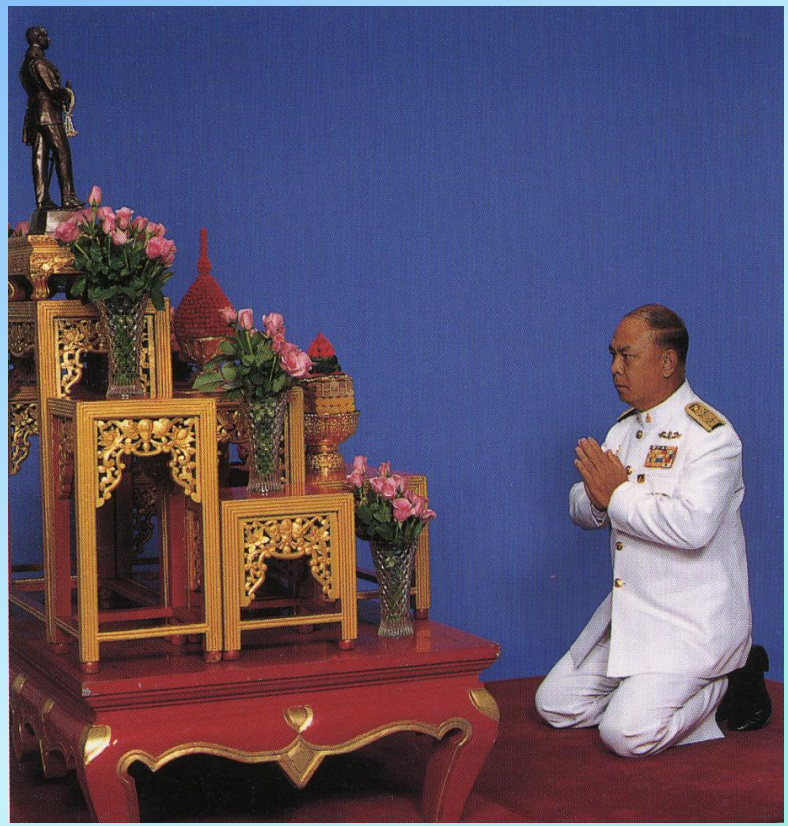


การถวายบังคม



ก่อนที่จะถวาย บังคมต้องนั่งอยู่ในท่าเตรียมคือ นั่งคุกเข่าปลาย เท้าตั้ง นั่งบนส้นเท้าเช่นเดียวกันทั้งชาย และหญิง มือทั้งสองวางคว่ำเหนือเข่าทั้งสองข้าง ชายนั่งแยกเข่าได้เล็กน้อย หญิงนั่งเข่า ชิด

การถวายบังคม



จังหวะที่ 1 ยกมือขึ้นประนม ระหว่างอก ปลายนิ้วตั้งขึ้นแนบตัวไม่กางศอก

๑๗

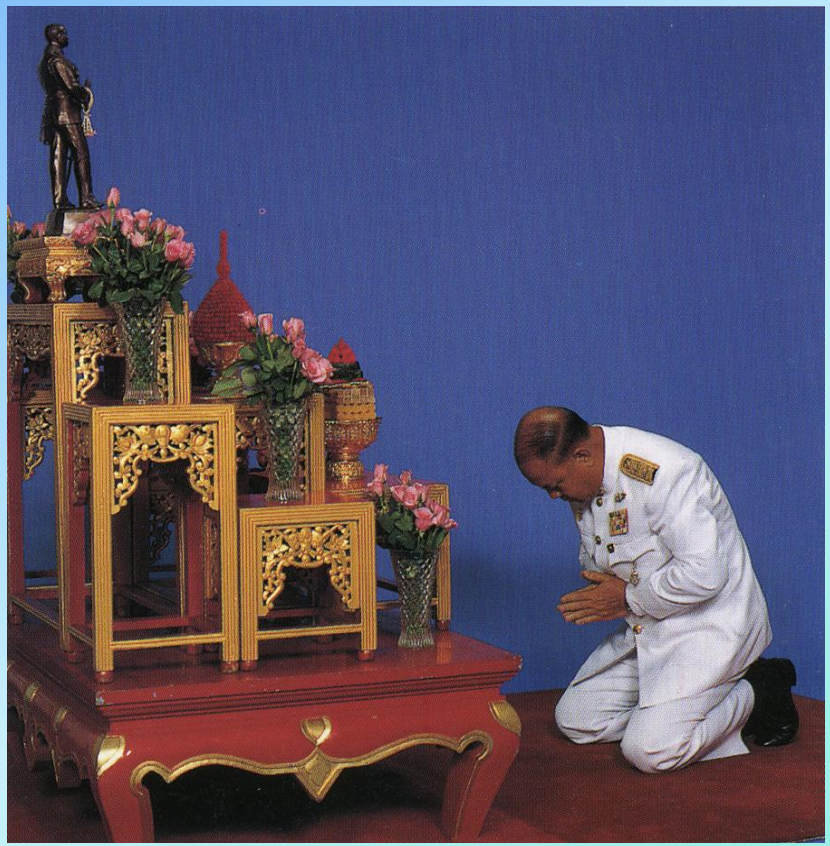
การถวายบังคม



จังหวะ ที่ 2 ยกมือที่ประนม
ขึ้น ให้ปลายนิ้วหัว แม่มือจรด
หน้าผากเงยหน้าขึ้นเล็กน้อย

๓

การถวายบังคม



จังหวะที่ 3 ลดมือกลับลง ตามเดิมมาอยู่ ในจังหวะที่ 1

ทำให้ครบ 3 ครั้ง โดย จบลง อย่างจังหวะที่ 1 แล้วจึงลดมือ ลง วางคว่ำเหนือเข่าทั้งสองข้าง

การถวายสิ่งของและการรับพระราชทานสิ่งของ

**เข้าเฝ้า ฯ ทูลเกล้า ฯ ถวายสิ่งของ

(ของเล็ก หรือของเบา)

**เข้าเฝ้า ฯ น้อมเกล้า ฯ ถวายสิ่งของ

(ของหนัก หรือสิ่งมีชีวิต)

**เข้าเฝ้า ฯ รับพระราชทานสิ่งของ

การเฝ้า ฯ ทูลเกล้า ฯ หรือน้อมเกล้า ฯ ถวายสิ่งของ

มี ๒ แบบ คือ...

๑. แบบสากล (เป็นทางการ) → ถวายเฉพาะของ

→ ถวายทั้งพานและของ

(เช่น พานธูปเทียนแพ , พานพุ่มดอกไม้,พานชุดครุย)

๒. แบบไทย (ส่วนพระองค์) จะเป็นลักษณะของการหมอบถวาย ฯ มี ลักษณะ ๒ แบบด้วยกันคือ...

- สิ่งของขนาดเล็ก และเบา — วางพานแล้วกราบ พานวางทางขวาและเหนือตัวผู้เฝ้า ฯ แล้วจึงยกพานขึ้นทูลเกล้า ฯ ถวาย ถ้าเป็นของเล็กควรหมอบแล้วจับพาน ถวายมือเดียว

- สิ่งของขนาดใหญ่ — ถวาย ๒ มือ โดยโน้มตัวขณะทูลเกล้า ฯ ถวาย ถ้ามีกระแสพระราชดำรัส ควรหมอบ และประนมมือ เมื่อกลับก็กราบอีกครั้งหนึ่ง แล้วจึงคลานถอยหลังออกมาเมื่อออกจากที่ประทับกราบอีกครั้งหนึ่ง

การทูลเกล้า ฯ ถวาย

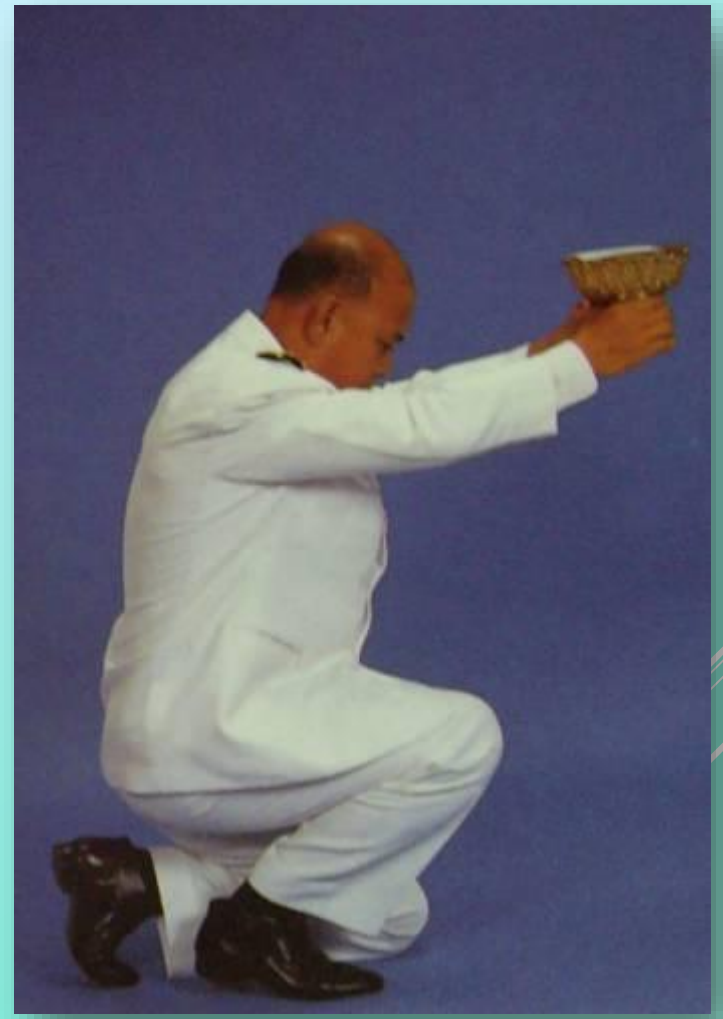






การทูลเกล้า ฯ ถวาย





การเข้าเฝ้า ฯ รับพระราชทานของ

เช่น เครื่องราชอิสริยาภรณ์ รางวัล เข็มที่ระลึก ซึ่งถือเป็นสิริมงคลและเป็นเกียรติแก่ผู้เข้ารับพระราชทาน ฉะนั้นจึงควรปฏิบัติตนให้ถูกต้อง และเหมาะสม ดังนี้.....

๑. การรับพระราชทานสิ่งของจากพระหัตถ์ต้องทำ *<u>เอางาน</u>* ทุกครั้งการทำเอางานมีวิธีปฏิบัติดังนี้...

๑.๑ ยื่นแขนขวาออกไปข้างหน้าพร้อมกับยกมือขึ้นเฉียงจาก ลำตัวพอสมควรที่จะรับพระราชทานสิ่งของ โดยปลายมือ ตรงนิ้วมือชิดติดกัน มือซ้ายแนบลำตัว

๑.๒ กระดกปลายมือขึ้นประมาณ ๔๕ องศา ๑ ครั้ง โดยให้แขนอยู่ในลักษณะเดิม

๑.๓ ลดมือลงแล้วช้อนมือขึ้นเพื่อรับพระราชทานสิ่งของ โดยระวังอย่าให้ของนั้น ตกจากมือ

๒. การเดินเข้ารับพระราชทาน หากที่ประทับระดับเดียวกับผู้เข้ารับพระราชทานและไม่มีกระจังบังพระชงฆ์ ต้องย่อตัวลง คุกเข่าซ้ายตั้งเข่าขวา หรือคุกเข่าขวาตั้งเข่าซ้ายตามถนัด แล้วจึงยกมือเอางานก่อนรับพระราชทาน

ถ้าเป็นผู้สูงอายุไม่สามารถลงคุกเข่าได้อนุโลมให้ค้อมตัวรับพระราชทานด้วยอาการเคารพได้

หากที่ประทับอยู่ระดับสูงกว่าหรือมีกระจังบังพระชงฆ์ ให้ก้าวเท้าขวาออกไปพอประมาณหรือเท้าชิดกัน แล้วจึงยกมือขวาเอางานก่อนรับพระราชทานเช่นเดียวกัน

เมื่อรับของพระราชทานแล้วต้องถือไว้ในลักษณะเชิญอยู่ในระดับเหนือเอวโดยแขนตั้งฉากกับลำตัว แล้วเดินถอยหลังเฉียงประมาณ ๓ ก้าว ไปทางซ้ายหรือขวา จากนั้นหยุดถวายความเคารพ แล้วจึงหันหลังเดินกลับไป ณ ตำแหน่งเฝ้า ฯ ที่เดิม

๓. การรับพระราชทานสิ่งของที่ทรงจับส่ง(มีน้ำหนัก) เช่น ธง เมื่อถวายความเคารพและเข้ารับพระราชทาน จะต้องรับพระราชทานโดยให้มืออยู่ต่ำกว่าพระหัตถ์

๔. ในกรณีทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ผู้แทนพระองค์เชิญสิ่งของไปพระราชทาน จะต้องรับด้วยพาน และหากจำเป็นต้องวางของในที่พักให้วางไว้ในที่สูงเสมอ

๕. การเข้าเฝ้า ฯ ทูลเกล้า ฯ ถวายของและรับพระราชทานของ ในขณะเดียวกัน

<u>พึงระวังอย่าใช้พานที่ใช้ทูลเกล้า ฯ ถวายของรับของพระราชทาน (การถวายของใช้พานถวาย แต่การรับของพระราชทานใช้การรับด้วยมือเอางานรับ)</u>

๖. การรับของหนัก ให้ยกมือขวาก่อนแล้วเอางานจากนั้นรีบยกมือซ้ายเข้ามาช่วยประคอง เช่น พระราชทานถุงของขวัญในขณะแปรพระราชฐาน (ให้กับทหารตำรวจที่บริเวณพระตำหนัก)

๗. ไม่ควรยื่นมือไปรอรับของก่อนที่ท่านจะยื่นของมา ดูแล้ว ไม่เหมาะสม เช่น การรับเครื่องราชฯ และของที่ระลึก

ในกรณีที่เป็นองคมนตรีหรือบุคคลธรรมดา การรับของที่ระลึกไม่ต้องเอางาน

การดื่มถวายพระพร

การเชิญชวนให้ดื่มถวายพระพรเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า เป็นการแสดงออกซึ่งความปรารถนาดี และจงรักภักดี ทุกคนจึงย่อมมีสิทธิที่กระทำได้ แต่ก็ควรระมัดระวังให้การได้เป็นไปโดยควรแก่พระเกียรติยศ กล่าวคือ ถ้าจะให้มีการเชิญชวนดื่มถวายพระพรก็ควรเชิญชวนดื่มเฉพาะ ในงานที่จัดขึ้นเป็นระเบียบเรียบร้อย เป็นงานที่มีเกียรติและบรรดาผู้ไปในงานแต่งกายสุภาพ

ส่วนในงานเลี้ยงฉลองสมรสพระราชทานนั้น เมื่อจบการดื่มถวายพระพรแล้วประธานในพิธีไม่ควรกล่าวคำให้โอวาทตามคำเชิญหรือคำขอของเจ้าภาพ

เพราะคู่สมรสได้รับพระราชทานพระบรมราโชวาทและรับพระราชทานพรเรียบร้อยแล้ว

ประธานในพิธีควรยกเหตุดังกล่าวนี้ชี้แจงให้แขกผู้มีเกียรติรับทราบ แล้วจึงเชิญชวนแขกผู้มีเกียรติดื่มเป็นเกียรติให้แก่คู่สมรสแทน

ส่วนการเปล่งเสียงไชโยนั้น หากเป็นงานพระราชทานเลี้ยงไม่ควรเปล่งเสียง แต่ในโอกาสทั่ว ๆ ไป ควรที่จะพร้อมใจกันเปล่งเสียงไชโยถวายพระพรหลังจากที่ดนตรีบรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมีจบแล้ว

งานพิธีถวายพระกฐินพระราชทาน ที่ถูกระเบียบแบบแผน กำหนดให้มีองค์ประกอบใดบ้าง



ระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับพิธีทอดผ้าพระกฐินพระราชทาน

.....

๑. เชิญไปตั้งไว้ยังสถานที่อันควรและเหมาะสม

๒. การเตรียมการจัดสถานที่ควรปฏิบัติ ดังนี้ –

๒.๑ จัดโต๊ะหมู่ประดิษฐานพระฉายาลักษณ์ที่ด้านหน้าพระอุโบสถหรืออุโบสถ ในสถานที่ประกอบพิธีนั้น ๆ และควรปฏิบัติ ดังนี้ –

- ประดิษฐานพระฉายาลักษณ์ที่โต๊ะหมู่ตัวกลางแถวบนสุด
- วางพานแว่นฟ้าพร้อมทั้งผ้าพระกฐินที่โต๊ะหมู่ตัวกลางแถวกลาง
- วางเครื่องสักการะ (ธูปเทียนแพ) ที่โต๊ะหมู่ตัวกลางแถวล่าง
- โต๊ะหมู่ส่วนที่เหลือนอกนั้นวางพานพุ่มหรือแจกันดอกไม้ตามความเหมาะสม (ไม่ควรประดับธงชาติและธงธรรมจักรติดกับโต๊ะหมู่)

๒.๒ จัดโต๊ะตั้งไว้ด้านหน้าพระภิกษุสงฆ์ รูปที่ ๒ สำหรับวางพานแว่นฟ้าเปล่า และวางพานที่ใส่เทียนพระปาฏิโมกข์ ถ้าประธานในพิธีเป็นผู้หญิงให้ติดผ้ารับประเคนไว้ใต้ฐานทั้งสอง สำหรับพระสงฆ์ใช้จับรับประเคน

๒.๓ จัดเตรียมที่นั่งประธานหันหน้าเข้าหาพระสงฆ์พร้อมทั้งที่นั่งผู้มีเกียรติ

๒.๔ จัดเตรียม ธูปเทียน ชนวนจุดธูปเทียน สำหรับประธานจุดบูชาพระรัตนตรัยให้เรียบร้อย

๓. เมื่อถึงวันเวลากำหนดพิธีทอดผ้าพระกฐิน ให้มีผู้เชิญผ้าพระกฐินไปวางไว้บนโต๊ะหมู่ เพื่อให้ผู้เป็นประธานเชิญผ้าพระกฐินเข้าสู่พระอุโบสถหรืออุโบสถ ในสถานที่ประกอบพิธีนั้น ๆ

๔. ผู้เป็นประธานและผู้ที่เชิญผ้าพระกฐินจะต้องแต่งกายเครื่องแบบปกติขาว หรือแต่งกายแบบขอเข้าเฝ้าหรือชุดพระราชทาน แต่ถ้าประธานเป็นผู้หญิงควรแต่งชุดไทย

๕. ประธานเปิดกรวยกระทงดอกไม้ธูปเทียนแพแล้วรับผ้าพระกฐินพระราชทาน (ยืนตรงหน้าพระฉายาลักษณ์) ดุริยางค์บรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี

๖. เมื่อผู้เป็นประธานรับผ้าพระกฐินแล้ว ให้เชิญเข้าอุโบสถไปวางยังพานแว่นฟ้าที่หน้าอาสนสงฆ์ใกล้เจ้าอาวาส

๗. ประธานจุดธูปเทียนบูชาพระรัตนตรัยแล้วกราบ

๘. ประธานหยิบผ้าพระกฐินซึ่งวางไว้บนพานแว่นฟ้านั้น ให้พาดระหว่างแขน ประนมมือหันหน้าไปทางพระพุทธรูปพระประธานพระอุโบสถ แล้วกล่าว "นะโม ตัสสะ ฯ ๓ จบ" เสร็จแล้วหันหน้ามายังชุมนุมสงฆ์แล้วกล่าวคำถวายผ้าพระกฐิน จบแล้ววางผ้าพระกฐินบนพานแว่นฟ้าที่เดิม ประเคนเทียนปาฏิโมกข์แด่พระภิกษุรูปที่ ๒ เสร็จแล้วประธานนั่งเก้าที่จัดไว้

๙. เมื่อพระสงฆ์อุปโลกก์กฐินกรรมแล้ว พระภิกษุรูปนั้นลงไปครองผ้าแล้วกลับมานั่งที่เดิม (พระสงฆ์ครองผ้าเฉพาะที่ประกอบพิธีในพระอุโบสถ)

๑๐. ประธานในพิธีถวายเครื่องบริวารกฐินแด่พระภิกษุรูปที่ครองผ้าพระกฐิน เสร็จแล้ว

๑๑. ประธานกรวดน้ำ

๑๒. ให้พระสงฆ์ใช้พัดยศถวายอนุโมทนา ถวายอติเรก ถ้าพระอารามนั้นไม่มีพระราชาคณะ ก็ให้นิมนต์พระราชาคณะจากพระอารามอื่นมาถวายอติเรกแทน

.....